

Tarcali antológia

HAT-MAIT

TARCALI
ANTOLÓGIA

Barna András grafikája

TARCALI ANTOLÓGIA

Hegyaljai Alkotók Társulása Egyesület –
Magyar Alkotók Internetes Társulása
Közhasznú Egyesület

Tarcal, 2010

A KÖTET MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTA
Borsod–Abaúj–Zemplén Megyei Önkormányzat

Kovács Kálmán
Leskó Imre
Pelles Miklósné
Rambács Istvánné
Szadai György

SZERKESZTETTE
Szabó Zsolt

LEKTORÁLTA, ELŐSZÓT ÍRTA
Drozda Aranka

BORÍTÓTERV
Domahidi Klára
Majorváry Szabó Sándor

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS
Szabó Zsolt

AZ ELŐLAPON *Barna András* festménye látható
A HÁTLAGON *Majorváry Szabó Sándor* festménye látható

© Szerzők, 2010
Szerkesztés © Szabó Zsolt, 2010
© Hegyaljai Alkotók Társulása Egyesület –
Magyar Alkotók Internetes Társulása
Közhasznú Egyesület, 2010

ISBN 978 963 87071 7 8

A HAT–MAIT tarcali alkotótáborainak emlékére

† Bor István Iván grafikája

Előszó/Ajánló

Mindig nagy tisztelettel és elismeréssel adózok mindazoknak, akik szabadidejük jelentős részét, sőt egészét az alkotás valamely formájának áldozzák. A két közösség, Hegyaljai Alkotók Társulása (HAT) és Magyar Alkotók Internetes Társulása (MAIT), tagjai ilyen alkotó személyiségek.

2005-ben ismerkedtem meg az közösségek tagjaival, amikor Tarcal település adott helyet első alkalommal alkotó táboruknak. Leskó Imre, településünk aktív közéleti személyisége, vetette fel a gondolatot: Tudnánk-e helyt adni az alkotótábor számára? A megvalósításban segítségére leszek-e? Mi sem természetesebb számomra (közművelődésben tevékenykedőnek), hogy az ügy mellé álltam. Már az ötödik táboron is túl vagyunk. Naponta műhelymunkák, irodalmi est, tárgyalások kiállítása, mindeközben élmények gyűjtése, aktív pihenés, töltődés és néhány hegyaljai pince boraival való ismerkedés a fő jellemzői a tábornak. Az évek során csodálatos, mély érzésű, humoros s egyben rendkívül érzékeny, tanulni, fejlődni vágyó személyiségekkel hozott össze a sors. Író, költő, festő, grafikus, fotós, üvegfestő békés együttműködése jellemző az itt töltött napokra.

E kötet lapjain jó részt olyan írásokat, verseket, grafikákat, festményeket, fotókat talál a kedves olvasó, melyek Tarcalról szólnak, vagy itt születtek. Felidéznek a település történetének legfontosabb mozzanatait történelmi leírás formájában. Van, aki saját fantáziájának megfelelően jeleníti meg ugyanazon eseményt. A művek másik része a szőlőről, a bor áldásos hatásairól beszél. Az alkotások kisebb hányada az alkotók kedves, kiemelkedő munkái. Jól kiegészítve a kötet alapkoncepcióját. A művekben egy-egy mély benyomást adó élmény, legyen ez pozitív vagy negatív, a szerző legjellemzőbb megszólalási módján olvasható.

A művek hangvétele is változó. A realisztikus kifejezőmódtól a humorig minden megtalálható a palettán. Ettől válik fordulatosá, olvasmányossá a kötet.

A szerzők abc rendben követik egymást. Többen is sokféle formában igyekeznek kifejezni gondolataikat, érzéseiket. Például: Domahidi Klára mély érzelmi töltetű versei, fotói és festményei is megtalálható az antológia hasábjain. Dr. Gaál Ernő versei mellett, humoros képregénye is olvasható/látható. Majorváry Szabó Sándor versei, történelmi ihletésű

novellája mellett fotói valamint különleges hangulatú festményei is fellelhetők. Leskó Imre versei, prózai művei, sőt az ő szavával élve „macskakaparásai” is színesítik a palettát.

Bor István Iván remekbe szabott grafikái, vonal-rajzai illusztráció formájában is megjelenik. A kitűnő művész sajnos már eltávozott, örökölni hagyva minden alkotótársnak száz grafikát tartalmazó gyűjteményét. Vengrinyák János búcsú-verse is mutatja milyen nagy hatással volt Bor István Iván személyisége a közösség valamennyi tagjára. ...”Műveid kelesztő kovász, a szívünk megremeg...”

Barna András humoros rajzai mosolyt csalnak mindenki arcára.

Hihetetlenül nagy értéke a kötetnek, hogy fotókon keresztül is bemutatja az alkotótáborok legfontosabb pillanatait. Ezzel megőrökítve a közösségek tagjait, és a táborok jó hangulatát is érzékelteti.

A „Tarcali antológia” az elmúlt öt év méltó lezárása, összegzése. Sőt! Kortörténeti dokumentum, melyet fellapozva átfogó képet kaphatunk az öt tábori év mindennapjairól irodalmi alkotásokon, grafikákon és fotókon keresztül.

Alkotóknak: Erőt, egészséget és sok-sok élményt az elkövetkezendő öt évhez!

Olvasónak: kellemes és tartalmas kikapcsolódást kívánok az antológia olvasásakor!

Drozda Aranka

Barna András grafikája

Tarcal hegye
(Hegyaljai filmkockák)

Hol az Alföld szélén
„Tarcal hegye” ké kell.
Tokaj-Hegyalja ott
A Tiszához ér el.

Találkát ad itten
Az Alföld a Hegynek,
Bor, búza, békesség
Egymásra itt lelnék.

Bodrog a Tiszával
Határt szab Tokajnak,
Hegy alá szorítja,
Hogy szolgáljon annak.

„Hideg oldal” névvel
Tisztelik e tájat,
Rabvallató vinkót
Terem olykor fája.

Majd Nap felé fordul
Napszomjas hegyarca,
Nyugati lábánál ül
A bortermő Tarcal.

Karós szőlőtáblák
Bakhátra műveltek,
Fel a hegyre kúsznak,
Egyre keskenyednek.

Szőlők felső részén
Termésköből gátak,
Lépcsős teraszai
Sok záport kiálltak.

Gátas szőlők fölött
Erdős, bokros szegély,
Meredek, kopasz csúcs
Rajt tétlenül henyél.

Haj, nem henyélt egykor,
Tanú rá a kráter,
Mit sok kiránduló
Névbetűkkel lát el.

Hol tüzes bort termő
Aranyfürtök érnek,
Forró láva ömlött
Északra és délnek.

Furmint, Hárslevelű
Szőlőn aszús fürt:
Aszut, szamorodnit
Hegyalja ebből szűr.

Titokzatos talaj
Termi e kincseket
Miket egész világ
Gyógyszerként emleget.

Késő ősz-időkben
Felhők között bujkál,
Itt lenn mondogatják:
„A vén Kopasz pipál!”

Kitérő portyázás

Nem sokat gondoltak
Veszéllyel, halállal,
Folyó gázlójának
Tüstént nekivágtak.

Az ifjúi hévnek
Majd lett áldozatja:
Hős Ketelt lovastul
Az ár elragadta.

Patak torkolatnál
Egy fában megakadt,
Tarcal kimentette,
De lova ott maradt.

Új lovat választott,
És tovább nyargaltak,
Róla nyert új nevet
A kis Ketel patak.

Bodrog folyó mentén,
Erdős hegysor alján
Poroszkálva mennek,
Messze van még Alpár!

Elhagyták az erdőt,
Lankad már a sereg.
Végre megpillanták
Az utolsó hegyet.

Elragadó látvány
Lehetett mit láttak,
Újból megindultak,
Szélesebb a vágta.

A nagy hegy lábához
Délutánra értek,
Pihenőt tartottak
Lovasok, vezérek.

Keresztúri rétről
Néhány lovasával
Ond, Ketel meg Tarcal
Máris tova szárnyal.

Bodrog parton tovább,
Meredek hegy alatt
Keskeny csapásokon
Ond csapata haladt.

Tisza torkolatnál
Elérték a rónát:
Etelközben látták
Ennek csak a mását.

Ketel, Tarcál addig
Másoldalon üget,
Derék lovasival
Csodálja a füvet.

Alacsony dombhágón
Játszva húznak által,
Enyhe lejtő után
Újra síkon állnak.

Vizes árterület
Láp-madárvilága
Ijedten repült fel
Lovasok zajára.

Innen a szép hegyet
Jól szemügyre vették,
Két csoportra váltak,
Jobban felderítsék.

Ketel felvágatatott
Nagykövesd csúcsára,
Amit innen látott,
Elég is volt mára:

Látta Bodrogközöt,
Fűz és nyár berkeit,
Füves szép rétjein
Marha bög, s ló nyerít.

Remete lankáján
Szántó föld barázdák.
Szántanak s vetik már
A kölest, az árpát.

Kiskövesd dombjához
Újabb dombok nőttek,
A szíve repesett,
Úgy örült e földnek.

Tarcal meg ezalatt
Előhegyen termett.
Érzett erős vágyat.
Szövögetett tervet:

Hogyha ez a nagy hegy
Az övé lehetne,
Magával Zalánna
Nem igen cserélne.

Előhegy tetején
Amint végig sétált,
Jobbról széles rónát,
Balról nagy völgyet lát.

Széles rónán végig
Nádbojt ringatózik,
Csillogó víztükrét
Madarak felhőzik.

Rikácsolnak, búgnak
Vadkacsák, sirályok,
Szárcsák, bölönbikák
Élik itt világuk.

Vígan halászgatnak,
Jövőre gondolnak:
Nádtorzsra, zsombékra
Fészket bogozgatnak.

Balról a nagy völgyben
Szintúgy gyönyörködött:
Hóvirág s ibolya
Bokrok, kövek között.

A völgy két oldalán
Távolabb tölgyerdők,
Barkát termő bokrok,
Itt-ott már zöldellők.

Csermely csobog ott lenn
Szőlő-lugasok közt.
E szép tájra bizton
Ember is költözött.

Amint a kis hegyről
Lejjebb ereszkedtek,
A völgy kapujában
Emberekre letek.

Szlovén telepesek
Ámultak, bámultak,
A kis patak partján
Faházakban laktak.

Fényes vitézekkel
Barátságra léptek
Mosolygó, jószívű,
Jámbor férfinépek.

Hirtelen eltűnnek,
S újból felbukkannak,
Tudják ők, hogy mi kell
Hős magyaroknak.

Vinával telt tömlők
Szájról-szájra járnak,
S áldomását isszák
Az új barátságnak.

Jelbeszéddel szólnak
Vadról s egyről másról.
Hegyre feljutásnak
Legkönnyebb útról.

Végig lovagolnak
A szép lejtős völgyön,
Gerincre vágóban
A ló könnyen feljön.

Innen már belátták
Az egész terepet:
Útközben két helyen
Pihenni is lehet.

– Mesteri ez a völgy!
Van itt sok róka s tölgy,
Legyen hát a neve:
Mestervölgy, Róka völgy!

Örömmel vágattak
Vissza a tanyára,
Kicsit meg is késtek,
Épp elég volt mára.

Tábortüzet raktak
Ahogy esteledett,
Jóízűn fogyaszták
El az estebédet.

Tanácsot tartottak
Nyomban a vezérek,
Maguknak a hegyet
Hogyan szerezzék meg?

– Kié legyen a hegy?
– Érdem van itt elég!
– Döntsön hát ismétlen
A vitézi erény?

– Ki lóháton előbb
Kopasz csúcsra felér,
Azé legyen a hegy,
Mint győzelemi babér!

Ketel szavaival
Ond, Tarcál egyetért,
Kötésüket bízvást
Meghagyja fővezér.

Rövid tanács után
Jött csak a vigasság:
Dobai kiállott,
Nem látni ma mását.

Jó vitéz társait
Birokra hívta ki,
Ketten sem tudták őt
A földre teperni.

Vigyorgó módáin
Derültek jó sokat,
Ond előhivatta
A trombitásokat.

Takarodót fuvat,
Elcsitul a tábor.
Az örök vigyáznak,
Vigyázzák az álmot.

De ki tud aludni
Ezen az éjjelen?
Sokat gondolkoztak
Sorsdöntő reggelen.

Tarcál egy időre
Ahogy elszundított,
Rövid, de annál szebb
Hímes álmot látott:

Gyöngyvérrel sétálgat
A szép Mestervölgyben,
Szőlőt csipegetnek
Vinnai szőlőben.

Ond hamar elaludt,
A szép Gyöngyvér apja, –
Álmában áldását
Mátkapárra adja.

Tarcalt látta győzni
A heves versenyben, –
Úgy örült a szíve,
Megnyugodott ebben.

Ketelt tépelődve
Találta a hajnal:
Nem lesz könnyű dolga,
Nagy ellenfél Tarcál.

Az én kapám

Miről még nem zengett ének lanton s tubán:
Téged dicsőítlek óh 110-es kapám!
Négy éve, hogy húzom teveled a hegyet,
Még sem értek veled sok mindenben egyet.

Abban egyek vagyunk, hogy mindketten kopunk,
A fogyó félholddal mi versenyben vagyunk.
Ahogy te fényesedsz, én úgy rozsdásodom,
Ha te rozsdát kapol, én fel-felvillanok.

Áldom a sorsomat, azt a nagy, nagy kegyet,
Hogy kollégák lettünk, s feltörted a kezem.
Együtt írtjuk a gazt, lazítjuk a földet,
Hogy a nemes éljen, teremjen még többet.

Pedagógus, kapa; nevelő kapája,
Munkába állástok szőlő, krumpli várja.
Adj ételt és italt, ruhát a családra
Nevelő jelképe, gyomirtó szerszáma!

Különös vacsora

A szabadságharc tarcali vonatkozású eseményeiről Justus János római katolikus segédlelkész naplót vezetett, ki abban az időben itt teljesített szolgálatot. Értékes feljegyzései a római katolikus Egyház tulajdonában voltak, melyből több részlet megjelent az „Adalékok Zemplén vármegye történetéhez” című egykori folyóirat 1899. évfolyamában. Egy érdekes adatot közlök belőle, melynek szenvedő szereplője az akkori jegyző, Képes József okleveles ügyvéd volt.

1849. február 5-én osztrák csapat szállta meg Tarcalt, s Képes József jegyző házához is be lett szállásolva nyolc osztrák tiszt. Vacsora alkalmával, beszélgetés közben a házigazda megkérdezte: Mennyi lénungot (fizetést) kap egy osztrák katona? Miután megmondták az összeget, meggondolatlanul azt felelte rá: „A magyar hadseregben most a háborús időben dupla lénung járja.”

Több sem kellett az osztrákoknak! Egy a vacsorázók közül azonnal felkelt s jelentést tett a parancsnoknak, hogy a jegyző őket hitszegésre csábítja. Mindjárt fegyveres csapat jelent meg s a jegyzőt megvasalva, összekötözve vitték el az úgynevezett „király udvarba”, ahol a parancsnok szállása volt.

(Mint már említettem, a Rákóczi-féle szőlők a kastély s az egész udvarház a királyi kamarához kerültek, innen volt az elnevezés. Ma a Szőlészeti Kutató Intézet dolgozóinak lakása.)

A múlt kötelez a jelen lelkesít

Tarcal a nagy múltú hegyaljai mezővárosok sorában mindig az élvonalban haladt. Már keletkezése is tiszteletet, csodálatot vált ki a távoli szemlélőben. Már keletkezése is tiszteletet, csodálatot vált ki a távoli szemlélőben. Mennyivel inkább lelkesítő a tarcaliak szívében az a honfoglalás korabeli hegyi lovasverseny, amelynek győztese a fiatal, fürge

kun vitéz, Tarcal volt. Ez a tett egyedül álló lovas-bravúr lovas nemzetünk történetében. Az által, hogy Árpád vezértől megkapta e csodálatos hegyet és tündérszép környékét, egyben községünk alapítását a honfoglalás korára vezeti vissza. Ez a több mint ezer éves község már 1110-ben országgyűlés színhelye volt. Könyves Kálmán bölcs királyunk a tarcali borban rejlő igazság fényében világosan látta, hogy boszorkányok nincsenek, tehát róluk szó ne tétessék.

Az írók közül elsőnek Anonymust ragadta csodálatra és ihlette regényes Gesztájának megírására Tarcal hegye, és a hozzá fűződő hősi tett.

A sort folytathatnám királyi adománylevelekkel, különféle oltalomlevelekkel, Szarvas szőlő történetével, amely szinte a honfoglalástól királyok szőlője volt. Aztán említésre méltó Zombori Hasznos Péter (Péter diák) tarcali bíró nemessé tétele, az 1606-ban újraalkotott tarcali törvények írásba foglalása. Ide tartozik Babocsay Izsák tarcali jegyző történetírói tevékenysége is, aki 1670–1700-ig leírta Tarcal történetét Fata Tarczalienzia címen.

Fontos dátum nemzetünk történetében is 1849. január 22. Klapka György Tarcalon kezdte meg győzelmes csatasorozatát Schlick osztrák generális ellen, ezáltal biztosította a debreceni kormány zavartalan működését.

Tarcal község nevéhez fűződik az az egyedül álló honfoglalás kori vezéri lovas sírlelet, amelynek ezüst dísztagjai, ezüstből készült és arannyal bevont tarsolylemeze messze földön ismert és megcsodált. Ez a lelet egyben bizonyosság Tarcal vezér létezése mellett, és igazolása Anonymus idevonatkozó állításainak.

Ezeket csak azért mondtam el, mert bosszantó az a tájékozatlanság, amelyet elárulnak azok a turisztikai kiadványok, amelyek Hegyalja múltjába engednek betekintést. Ezek a kiadványok szívesen elhallgatják jelenünk nagy gazdasági objektumait is: a Tokaj-Hegyaljai Állami Gazdaság tarcali központját, és a Szőlészet és Borászati Kutató Intézet tarcali telepét, s azokat a pincelátogatási lehetőségeket, amelyeket Tarcal nyújthat a turistáknak.

Ilyen múlt, ennyi érték és kincs tudatában községi tanácsunkat is magával ragadja dicső múltunk varázsa.

Már többször is beszámoltunk lapunkban az elmúlt négy év tanácsi eredményeiről. Ennek megfelelően zajlottak le a jelölő gyűlések, mindenütt elfogadva a népfront jelöltjeit. Tanácsunk a következő négy évben folytatja a gazdag program megvalósítását, amellyel Tarcalt a haladás útján tovább vezérli. Sáros utcáink közül az Árpád út és a Móricz

Zsigmond út új úttestburkolatot kap. Tovább folytatják a járdásítást, parkosítást, amely munkálatokat eddig is sok szép társadalmi munkával segítette a lakosság. Tervbe van véve a közúzó talap portalanítása a község felől porfogó erdősávval.

Tovább fejlesztik, modernizálják, közművesítik az ált. iskolai diákotthon épületét, a volt Rákóczi kastélyt. Itt helyezik el majd a napközis óvodát is, és a központi nagy konyhát is. Még 1968-ban megépül az Árpád utcában az új korszerű gyógyszertár. A megvásárolt Már földi-féle házból új, 2. számú önkiszolgáló boltot alakítanak. További tervként szerepel községünk programjában egy új iskolaépület és tornaterem építése is.

Tarcal múltját feltárni, eredményekben gazdag felszabadulás utáni életét kívánja írásban rögzíteni a tanács, amikor elhatározza a tanács, hogy összeállíttatja, megírattja Tarcal község monográfiáját. A népfront keretében létre is hozott a tanács egy hattagú kutató csoportot.

Tarcal népe jelen és jövőbeli életét az ősök tetteinek világító fényénél kívánja élni. Az ő szeretetükkel akarja szeretni szülőföldjét és hazáját. Tetteivel példát kíván mutatni a község az utánuk következő koroknak és generációknak.

Majorváry Szabó Sándor fotója

Tarcali alkony
(Alkotótábor 2006)

Előtted hever, a Természet Szépe
Isten áldása. Hajolj le érte!
Emeld föl fejedet, nézz a magas égre:
esti bíbor ömöl Tarcal hegyére.

Tarcal szőlőhegyén aprócska kápolna
őrzi Tokaj kincsét, mintha csak csősz volna.
Nem csősznek fogadták, Isten lakhelye az.
Bécs felé merengve ért meg sok-sok tavaszt.

Felhők szoknyáján, már csecsemő-holnap
babrikál s köszönget múltó napomnak.
Zemplén hegysörényén a lkonyati fényben
Rákóczi- emlék zúg szőlőérlő-szé lben.

Jó gazdánk borából reá is köszöntök,
meg a barátokra; lehetek közöttök.
Vissza is koccintnak, kortyintnak a jóból,
magyar dalra fakad, hallgatag is attól...

Véget ér a nóta. Est száll s tücsökzene.
Alkotókat bódít őseink szendere.
Elringat engem is, míg a párnám alatt
verscsemetém szundít s jön reá virrada.

Emlékképek
(Alkotótábor 2008)

Tarcalra jöttem, Zemplén-ölbe.
Szűkebb hazámba, megbűvölve...
Várt sok barát,
hegykaréjok és szőlős lankák,
gondolatvonzó párás síkság;
köszöntelek hát!

Messziről néztelek sóvár szemmel
mögöttem, volt hazám dereng fel,
Tokaj hegye!
Közelben állok telt pohárral
– nincsen megtöltve csordulással –,
ragyog leve.

Bájos pincérlány elénk hajol,
hajlása pírt kelt az arcomon,
Ő is tudja...
Kedves mosolya csupa kellem,
megpihen szemem két szép mellén,
lelkem dúlja.

Tavaszi, nyári, őszi dalokkal,
olykor búsongón-szép tartalommal
verselgetünk.
Néha, vitázunk formát bontva
bírálat hangzik, – nem mogorva –,
s együtt megyünk:
pincevendégnek bort kóstolni.

szép, magyar nótákat dalolni;
boltív remeg!
Külvilág, gond, baj elfelejtve,
gádor, e népet mért rejtette?
nem tudják meg?
Kálmán gazda és Lajos bácsi
étel, itallal megtraktálni;
szívök meleg...

Idősotthonban, Keresztúron
Jónás imáját elé súgom
értő fülnek.
Több társ vidámít méla arcon,
úrrá lesznek a fájó harcon,
felderülnek...

Tarcalra jöttünk, hívó körbe.
Templomi csendben adtunk közre
Isten-áldót...
Szándékunk szép volt s hitvallásunk;
gyülekezetben reményt lássunk?
Áldás-békességet köszönve,
visszavártok?

Tarcali éjben
(Alkotótábor 2009)

Az esőtlen föld panaszát zúgja a felszél
s kéken szálldos a füst, fényes levegőben.
Szemekben aggodalom-árnyak áradnak szét,
arcokon a mosolyt szülő remény, nem
felhőtlen...

Új borok bújnak meg barna rügyekben,
új álmokat ringatnak rőt venyigék.
Szülési fájdalom dül hegy gerincében
s világra álmodja tavaszát, az ég...

Csak szőlésznek szép a virágzó borág
ki imádja sorok mentén, illatos alkonyát
s ha bogyódús fürtjei végre megérnek
csábítói lesznek embernek, seregélynek.

Barnuló venyigén, bodor levelek közt
sárga ampelopsis illata árad...
Szép-kacagású, szedő-leány jön,
mohó ízlelésre könyörögve szádat.

Tarcal gyöngye csurran, szép leány-kacagás,
bosszút forral a must derék dongákon,
de megszelídül heve, s túl csendes forráson
dalra érve szüli Zemplén aranyát...

Borozgat a gazda, pár szívbaráttal kitartósan
hol gondkapukat, bölcsen, sarkig tárnak...
Egyformájú itt az öröm, s ha szótalán,
ivótárstól sokértelmű szókat várhat.

Mert bort ivott a magyar s nem vizeket
bár, e szokásra, gyakorta rá is fizetett...
Pince mélyén feldübürgött faltörő nótaszó
s lángot lobbantott szívekbe a nedv, a ragyogó...

Holdas, csillagcsóvás nyárvégi éjszakában
pincemélyről én is társakkal ballagtam.
Borászok jövőjén aggódva, meditálva
a tarcali bor tüztét, éltetem lankadatlan.

Tarcal borából...

Tarcal borából tölts pohárt
kristályfényűt, mit hazám munkása metszett!
Daloljuk együtt Boristen himnuszát
kerüljünk most fejfákat, keresztet...

Hozd elő nemes, királyi kincsed
gyöngyöző arcába jó hittel tekintsek.
Napfény tündököl benne hazám egéről,
mint ragyogás, szerelmes két szeméből.

Tarcal borából tölts pohárt,
szívünk felejtsen bút, keservet;
igyunk új rendre új áldomást
hozd elő, mit a múlt, mélybe rejtett.

Tarcal borából tölts pohárt,
nem kell itt hegedű, puccos csinnadratta,
emberhang kell! testvéri kézfogás
s dobbanjunk együtt pár pillanatra...

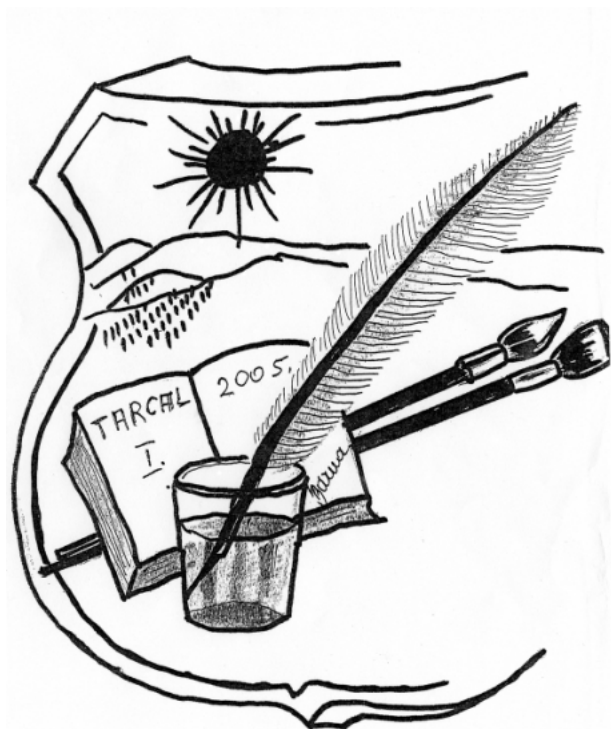
Együtt, mert nincs erő e széles világon
amelyik ily szépet tudna, bírna
s ne sírna e magyar árvaságon
hogyha Zemplén, örök kincsét issza...

Barna András grafikája

Barna András grafikái és Leskó Imre „macskakaparásai”

Az Alkotótábor „nagyja”
Fővárosi András, Barna.
Egyet gondolt és mit művelt?
Alkotott egy remekművet.
Ha Táborunk hagyomány lesz,
zászlónkat díszíti majd ez.

Az élet, a csendé lett.
Így készült el a csendélet.
Vessző, fűrt és lopó várja,
mi kerül a butellába?
Sajtár, bűtykös, öreg hordó,
benne van a „bánat-oldó”!
Igaz, kissé szűk a lyuka,
majd kitágítja apuka!

Imre gazda és a párja,
édes szőlőjét darálja,
hogy abból mustot nyomhasson,
– aki issza rögtön „fusson!” –
így lesz szép emlékük nekik,
gazda nevét zengik éig!

Ide figyelj, kis öregem!
A kapát bíz el nem teszem.
Ha lehajtottad a lőrét,
kapálgasd a szőlő tövét.

Aztán a „Borok Királya”
Dugókoszorúval fején,
lopójával gondolkodik,
Hegyaljának nemes lévén.

Agya közben így medítál:
korai még e koszorú,
bár, ha a síromon lenne,
mindenki lenne szomorú.

Egye fene, vigye kánya,
selyem szalagok libegnek!
Mindenkinek az a vágya,
jövőre együtt legyenek!
Igyunk rá!

Félmetszésen ül az asszony,
hogy remekművet hallgasson.
Aki meg az írást tartja,
hölgye kegyeit akarja.

Hordó tetején a Jutka.
Csak egy kissé bő a szoknya.
Még a kutya is alá néz,
hordó lyuka nem olyan szép.
János gazda és Hermina,
költőnk szavát várja,
de nem beszélhet túl sokat,
Bodri kutya közbe ugat.

Ihlet kapott lángra végre.
A szalonasütő szélére
telepedtek az alkotók,
olvastak és írtak le gott.
– A libatoll alig várja:
aranytollas lesz gazdája!

Van, akinek írni kéne,
de kéznél van filmes gépe.
Füstölögve addig motoz,
míg „kompromitálót” nem fotóz.

Könnyfakasztó családi kép.
Kamera van, nem kell fénykép.
Aki olvas, nem is tudja,
hátról „dugja” egy kutya.

A Citadella elbújhat!
Tarcali Aréna csalogat!
Esernyő kell első sorba,
eső hullik most a dombra.
Szép Bánya-tó, csendes bánya,
eshet eső, Isten bánja.
A korlátnál összebújnak,
szerelmes szavakat sugdosnak.

Akinek ez az új Tábor
nem volt öröm, nem volt mámor,
mehet tovább a dolgára,
ilyen „fityiszt” az orrára.

*Bor István Ivánnak,
a „Száz arc” alkotójának emlékére*

Röppennek a szivárványpercek,
Lenyűgöz a bűvölet,
Szárazra vetett
Szivacs-sok sejtem,
Kihalászott
Letört korall lelkem
Csak issza, csak issza a
Szép szavakat.

Sosem hallott hangulatok,
Megszületett pillanatok,
„Szellő a szélben” gondolatok.

Csak ülök, az elvarázsolt lélek,
Nem csoda, ha dadogok, félek,
Mígnem Bari Gábor jó szívvel
Halkan szól mindenkinek:
„Ne csak nézz! Növekedj, kérlek!”

Mert ki is a művész, s mi a művészet?
A tanítás! A művész kéz láthatatlan
Tanítása,
A meg nem rajzolt vonalak vallomása:
Kézenfogja gondolatod, hívogat, invitál:
„Ne csak nézz, alkoss is meg, álmodj tovább!”

S Te, izgalmas engedelmesen,
Mint kinek vezetik kezét,
Szemvillanás kevesekkel
Rajzolgatsz arcot és kezét,
Oly szépnek és megejtőnek,
Ahogyan azt Bor István Iván megmutatta Neked.

És valóban!

Itt, a Tarcali Táborban
Van-e most szebb,
Mint a „semmi”?
„Madár” – látta gondolatok,
S ó, azok a pillanatok!
Ihók

Kedves Házigazda!
Ihók-napi Imre!
Őrizze meg óborát,
S jövőre is rendezze meg
Táborát,
A tarcali hagyományt!

Őrizze meg egészségét,
Éltesse a jó Isten
Minden ezentúli
Ihók-napi ünnepen!

A „Gondolatok rabságában” margójára

Leskó Imre 2001-ben megjelent kötete most került másodszor a kezembe és igen kellemes meglepetést okozott. Kiemelném a könyvből az „Egy antológia margójára” című versét, amely rejtélyes barangolásra hívogat, de milyenre is?

Nemcsak olvasmányélményre számíthatunk!

Bölcsességet is ad útravalóul a titokzatos „úttalan utakra”: „mindig előre nézz!”, és „nem mindegy, mikor merre mész” – írja.

A kötetet olvasva elhíhetjük verse minden szavát, és a következő gondolatokban igyekszem is igazolni, miért tesszük jól, ha mindig a nyomába lépünk: Vigasztaló, megengedő, mindenben humort is felcsillantó, éltető sziporkázásával valóban egy bölcs ember hitvallása ez a kötet a jól túlélés mellett, miközben bepillantást enged személyes életébe is. Ennyit előljáróban.

És következzen egy vers, amely a Tarcali alkotótábor, valamint a kötet olvasása után keletkezett, tőlem:

Tarcal 2009

A HAT-ok kapuja ma ugyan bezárult Tarcalon,
De rajongásomat a vers iránt abbahagyni nem tudom.
Órákig pislogtam a Leskó Imre könyvére,
Míg dolgom végezetlenül hagytam mindent kényére, kedvére.
Kézbe vettem a kötetet, élvezettel lapozgattam rímeket-verseket.
Minden sora derű, remény,
Újból és újból elfog a nevetés,
Komolyít az őszinteség,
A bölcs mesterség:
Élni tudni kell,
Csak így érdemes!
Az „Intelem” a legszentebb áldás,
Mit e könyv hordoz: legyen imádság!
"Fáradok" versébe mint utcába terelnék
Sok csahos rémséget – példaképét lesne!
Gondolkodásmódját, személyiségét hűn tükrözi tolla,
Meríts soraít olvasva
Erőt, humort, szőlőízű hevítő gondolatot!

Bár éssel nem kezdünk mondatot, de folytatunk gondolatot:
...és néhány idézet, kiemelés gondolat hadd következzen még a vers után:

„a gépeknek lehet olyan útjuk,
Amikor azok a földön kötnek ki,
De az égben találja magát mindenki.”
„Ki jobbat vár, úgyis kivár”
„kemény szíved van
kedvesem, S újra kezded, mint rendesen,”
„rombolva is jót akar”
„a látszat csal” és így tovább...

A gondolatok rabságában cím az adott lelkiállapot fokmérője is lehet ugyan, de a könyvben rejlő írásművek hangulata éppenhogy szabadon szárnyaló, tevékeny lélekről, mindig felcsillanó humorról, elmés megfigyelésről, derűs életkedvről, gazdagon áramló költői vénáról vallanak.

Hasonlatai találóak, humora lüktető, ízléses, egyszerű, nevettető, rímei kedvesek, mint a fenti idézetek is tanúsítják.

Jól tette ez a könyv, hogy hozzám került! Olyan, mint egy házi rend, amihez jól esik alkalmazkodni. Rend lesz körülöttem tőle, kívánod, és nem elveted az olvasás élményét, és rend lesz a lelkedben is a jóízű nevetéstől.

...és nem tudom abbahagyni, mert vissza kell kanyarodnom a szívderítő rejtett humorhoz az esőről szóló „Kedves olvasóim” c. esszében, a ritka búzához a „Karácsonyi ajándékban”, a megkapó 1 pengőshöz a „Minden rabbi...”-ban, és a leghumorosabb karcolathoz a „Hol van Püspökladány”-ban.

Megpróbáltam a bölcsesség és a humor keretében körbejárni Leskó Imre könyvét, és bocsássatok meg, hogy írásom közepén még egy verset is elkövettem...

A kéz és a fa

Az égigérő kiszáradt fa
Ma is üzen nekünk,
Ha fáradunk, ha öregszenk,
Nyújtsuk ki a kezünk!

Ujjaink fölfelé nyúljanak,
Vegyen minket észre
A szemlélő gondolkodó
Ember is végre!

Karunkon, csuklónkig borostyán himbáljon,
Kedvringató bókkal, hús árnyékkal várjon!
Vadszőlő indája álmodozva kérjen,
Vad nevében szelídség nyugalmat ígérjen!

Légy hasznos éltedben,
Holtodban is bár,
Kezet formáz a kiszáradt fa,
Emberre vigyáz.

Vadszőlő indája
Álmodozva kérjen,
Vad nevében szelídség,
Nyugalmat ígérjen!

A bölcső

Csendben sziporkáznak az égen a csillagok,
Szemed sugarán át száll hozzád sóhajuk.
Hogy úr van közöttünk, oly természetes,
Örök vágyódásunk, bölcsőnk titka ez.
Örök vándorlásunk, bölcsőnk titka lesz...

A Földünkért

Mélytüzű, riadt tavak
Szemed tiszta tükrében,
Szelíd hegyoldalak
Szemöldököd ívében.

Szád, bár mosolyogna,
Józanul mégis szigorodna,
Dús, könnyű hajadban
Lenge felhők bodra.

Bárcsak elhihetném:
Pillantásod elég,
Kapzsi mohóságok
Útját állhatná még!!!

Szép ívű délkörök,
S időzónák húrja:
Sose pattanjon el
Szívedből a nóta!

Sose pattanjon el
Szívemből a nóta!

Szabad fohász

Isten kezével nyújt kezet,
az elveszettek pásztora.
Ajkán a szó a szív dala:
„Kövesd a fényt, az életet!”

Választhatsz álmot és hitet,
vezet a lélek csillaga.
Bölcsőd a hűség Temploma,
oltárán hajtsd meg térdedet!

Ne bánd soha mi elveszett,
emlékek torzó démona.
Fájdalmak láncát vedd oda,
hogy törje össze könnyedet!

Béke és kereszt
(II. János Pál emlékére)

Tekints fel a csillagokba,
emeld az égig lelkedet!
Oly rövid az élet útja,
vigyázza Isten lépteidet!

Ifjú szíved Sólyomszárnya,
hódítsa meg a kék eget!
Szükség van még igazakra,
feltárni múltat és jelent!

Miért legyen itt poklok-pokla,
elérhet bárhol végzeted!
Egymást üzve, acsarkodva,
halott a jószág és a tett!

Kísérje béke bölcs szava,
utad mely áldott, célja szent!
S küldjön fényt-e bús világra,
a hit, remény és szeretet!

A reménység angyala

A béke csendjét álmodom,
hol remény lett a hit szava,
s nem hajtja fejét halálba,
a szívekben az irgalom!

Én nem az embert gyászolom,
hiszen mind testvérem vala!
Még vár a fények Temploma,
mely lelkem vágya, vigaszom!

Angyal szállt a vénvilágra,
őrizve hűen, biztatón,
megváltóként s nem árulón!

Tudva-tudván így akarta,
szentélye legyen otthonom,
bolyongva földi poklokon!

Bodrog-parti dal

Nézem ahogy a víz hömpölyög tova,
karján ringatóz lelkem sóhaja.
Sodorja áradás csendben lefelé,
még árva szívem is megjajdul belé!

A parton állok és visszarévedek,
mennyit jártam itt mint kócos kisgyerek.
Bodrog hús folyó s szerelmek városa,
bölcső vagy Te rég, a szellem otthona!

Emlékképeid én őrzöm szüntelen,
mint könyvek lapjain hős történelem.
Patak büszke vára, Zemplén ékköve,
tűnt idők, korok, szép délceg hírnöke.

Fölötted az ég kék fénnnyel felragyog,
századok hitét elveszni nem hagyod.
Sziklakő a vártán oly szilárd-e Híd,
mely dicsőt, jelennel egyé összehív!

Festett éji kép

Ha majd szememre éjnek csöndje hull,
álomkabátot ölt tán az azúr.
Csillagruhája fénylőn tündököl,
fodros felhők közt lágyan elterül.

Mint bájos, kedves, ifjú lenge lány,
benyitva hozzám hajnal ajtaján,
harmat kezével csitít, andalít,
ajkam tükrén otthagya csókja it.

Így ér véget-e boldog nyári est,
vágyat szívemre éjfél tolla fest.
Merengve nézem én a holdaranyt,
miként ragyogja át a pillanat.

Megtérés

Térítsd meg Istenem tévelygő lelkünk,
csillagát vezesse jó szándék haza!
Taníts meg minket, hogyan kell szeretnünk,
szívünket ne sértse démonok hada!

Vedd le a könnyeket arcunkról kérünk,
házunkban légy vendég hűség angyala!
Hozd el a reményt szárnyadon minékünk,
oly távol, messze az élet hajnala!

Sok még a tudatlan, van hát mit tennünk,
jusson el hozzájuk bölcsesség szava!
Hitetlen időkben Te légy vezérünk,
zengjen az ének, a békesség dala!

Századvégi Hímnusz

Új holnapunk, hogy szebb legyen,
– e földet áld meg Istenem!
Szólítsd imára gyermekét,
adj békét, boldog hű reményt!

Midőn a sorsán elmereng,
idő homokja mint pereg,
Tanítsd szeretni, hinni még,
mert bűne poklában elég!

Ne érje őt több fájdalom,
élete fény az alkonyon.
Egy percnyi szépség, tisztaság,
tekints reá most jó Atyánk!

Segítsd az úton lépteit,
meglelje csillagálmait.
Lobogó lelke fáklya láng,
jövőd lesz Ő: az ifjúság!

Ének a bölcs bohócról

Egy ember a sokaságból,
ki szavával békét terem,
hazatérvén minden útról,
csak gyászt és fájdalmat felejt!

Költő mely Istenről dalol,
lelkében fény a szeretet.
A szívén álcát se hord,
a hit mit el sosem veszajt!

Magányban hű társa a toll,
fakasztva szép érzelmeket.
Egész világgal így dacol,
Bohóc ki könnyek közt nevet!

† Bor István Iván grafikája

Grafikák a „Száz arc” című kötetből

PK
2006

Kereslek

Kereslek az átszőtt
színes levelekben.
A harmatot hintő
őszirelemben.
Kereslek a fényben
a nap melegében.
Keresem lényed a
csendességben.
Kereslek az ég kékjében
a ringatózó fehér felhőkben,
a virágok ezernyi színében.
Kereslek, kutatlak...
de már csak azt látom
égi rózsák mosolyognak
szerető édesanyám.

Tavas

Itt van a tavasz
újra nyílik pitypang
az erdei honban.
A szellő viharos
bele-belekap a hajamba
szerte áll,
de vidám a kedvem,
mert rám tekint a
fénylő napsugár.

Örök szerelem

Még akkor is szeretlek,
ha te már nem szeretsz,
máshol keresed a szerelmet.

Még akkor is szeretlek
ha más úton jársz,
haza nem találasz.

Még akkor is szeretlek
ha a benső megszakad
szél és vihar tódul
könny folyik az arcomon.

Még akkor is szeretlek
ha hiába várlak,
de te büntetsz
minden szíved szaggató
fájdalomtól.

Még akkor is...
Örökké...

Megyek haza

Megyek haza
boldogságom földjére,
szülőföldem szerelmébe.

Megyek haza
terhem hátrahagyva,
vad városok
lüktető zajából,
megyek haza.

Mutass rá...

Úr Jézus, mutass rá,
ha másokat megítéllek,
esendő emberi bűnöket
nem ítélni, csak a Szent Lélek.

Én sem vagyok jobb, mint mások:
gyarló, kit megejt a bánat.
Egy reménységem van csak:
az irgalom, s a bűnbocsánat.

Hadd legyek a lázatos gyermek,
erős csíra a magvetőnek,
ki termővé növekedve
ajánlja lelkét a Teremtőnek.

Nyiss kaput...

A mélységből csak felfelé visz út,
vagy lenn ragadsz, vagy nyerhetsz háborút.
Van egy kéz, ki magához emel,
ragadd meg bátran, s rád gondot Ő visel.

Ha olykor mégis legyőz a csüggedés,
tudd, hogy a felhők fölött kék az ég.
Megtalál bárhol a kegyelem,
csak nyiss kaput a szíveden.

Oltalom alatt (fotó)

Napsugár (fotó)

Kivirágosva (fotó)

Terézia kápolna (fotó)

Kaktuszvirág (fotó)

Domahidi Klára

Nosztalgia (fotó)

Téli álom

Vadrózsacsokor

Vihar előtti csend

Szerelmem Tarcal

Rangos mezőváros hajdanán, az „ÖREG KOPASZ” előhegyén nyújtózkodik. Ódon hangulatú utcácskái jelzik, hogy ez /és itt/ volt településünk egykori belvárosa. Majd három emberöltővel ennek előtte forgalomban lévő tankönyvből még így tanultuk: „Tokaj, Tarcal, Tállya, Mád, bortermelő városok...”

Őszi hajnalon, fogyó Hold a fejem fölött. Éppen ébredeznek a Sváb-sor házai. Olykor egy-egy kutya elvakkantja magát, amikor végig ballagok a járdán. Az éppen sárgult levelek rozsdás avarra keményednek. A város „szolgái” a levélszőnyeget összeseprik, majd járműre dobálják.

Ezek a jelek hamisítatlanul jelzik a tél közeledtét.

Piacra megérkeznek a virágárusok. Krizantémból óriási a kínálat: fehérek, színesek, apró s óriási virágokkal. Mindenszentek napja van, no és holnap „halottak napja”. Idézzük az egykori tarcaliak emlékét. Őseinket, e városka hajdani szorgos szőlőtermelőit, borkészítőit, vincellérjeinek emlékét. A kegyelet, az emlékezet virágoskertté varázsolja temetőinket. Az alkonyati szellőben hajladoznak a gyertyalángok: itt-ott új keletű díszként egy-egy üvegmécses világol. Emlékeznek a családok, körülállják a sírokat ifjak és vének. Talán imádkoznak. Elrebegik a „Miatyánkot”. Mi atyánk Isten, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a Te neved! Jöjjön el a Te országod!”

És ha mindenszentek, akkor már november és bizony három nap múlva november 4-e! Az 56-os forradalom véres eltiprásának évfordulója. A közös emlékezet átöleli a forradalom harcosainak lassan távolodó hősies áldozatát.

Áldott legyen emlékük!

Csigaszerelem

Csigafiú s csigalányka,
Csúszik velük fényes nyálka.
Lassan telnek lomha percek,
Amíg együtt „menetelnek”.

Sóvárog a csigakamasz,
Csigalányra vágy' a pimasz:
„De jó lenne véle járni,
Bokor mögé besétálni.

Benn a húsön, hol nincs senki,
Ott lehetne szeretkezni!...”
Nagymester az udvarlásban,
El is kezdi hamarjában:

„Kettőnk között hiba nincsen,
Gyere velem, édes kincsem!
Oda hívlak, hol nincs bánat,
Mindenből az öröm árad.

Megállunk egy bokor alatt,
Megcsókolom szép ajkadat.
De azután nincs megállás,
Te leszel a végén hálás.”

Heves ostrom addig tartott,
 Míg a lányka igent mondott.
 Fejével is biccentgetett:
 „Egye-fene, – próbáljuk meg!...”

Heves ostrom addig tartott,
 Míg a lányka igent mondott.
 Fejével is biccentgetett:
 „Egye-fene, – próbáljuk meg!...”

Árnyék alatt testük hevült,
 Szerelmük is beteljesült.
 Hosszú lett a pásztoróra,
 Sokszor kóstoltak a jóba.

Árnyék alatt testük hevült,
 Szerelmük is beteljesült.
 Hosszú lett a pásztoróra,
 Sokszor kóstoltak a jóba.

Indulnának hát boldogan,
De a lánynak kérése van:
„Ne siessünk nagyon haza,
Van az úton még néhány fa!...”

Bokrok alatt „meneteltek”,
S áldoztak a szerelemnek.
Jó néhányszor „szólt” már a lány,
Mindannyiszor izzott a láng.

Csakhogy aztán a fiacská
 Heve fogyott – így lett „lusta”.
 Elcsitult a lelkesedés,
 Ami maradt nagyon kevés.

De a lány kérte jussát,
 Meg-megszidta a fiúcskát.
 „Nem értelek, Én-galambom!”
 Te kívántad olyan nagyon.

Most, amikor én kívánom,
Nem érdekel boldogságom?...”
Csigalegény csak hallgatta,
Majd így csattant fel miatta:

*Most, amikor én kívánom,
Nem érdekel boldogságom?...
Csigalegény csak hallgatta,
Majd így csattant fel miatta:*

„Amíg Neked udvaroltam,
Felcsigázott csiga voltam,
De mióta szemed ragyog,
Elcsigázott csiga vagyok!”

*„Amíg Neked udvaroltam,
Felcsigázott csiga voltam,
De mióta szemed ragyog,
Elcsigázott csiga vagyok!”*

Anyák napján

Vén fának borz ágán ezüstös levelek
aranyos virágzat:
Remegő szívemmel köszönteni megyek
az Édesanyámat.

Ünnepélyes csendben az idő is megáll,
halkulnak a neszek.
Illón borulok le fáradt lábainál,
s mély levegőt veszek

Szívemet melegség tölti el és hála,
ha arra gondolok
Miattam őszült meg minden haja szála
– érettem dolgozott!

Bensőmből fölszakad érzéseknek árja:
s velőmig átítat.
Lelkem zuga inak mélységeit járja
szeretet s áhítat

Felettünk a légben madárrajok szállnak
eleséget „szedni”
Hiába akarom, ólom nyelve számnak
nem tud megeredni.

Hűtelen szolgálaim a „szónoki szavak”
elpártolnak tőlem,
Eme áldott percben végképp cserbenhagynak,
elfutnak előlem.

Könnybe lábadt szemem csillagfátyolán át
merengőn észrevesz
Egy (Anyám ültette) takaros diófát,
'mely égre meredez –

Alatta üljük meg legszentebb ünnepünk
hosszú évek óta.
Mit „édeshármasban”, meghitten tölthetünk
mi... és a diófa.

Esengve fordulok ezüst leveléhez:
suttogja fülébe
Kedves jó szülőmnek, amit fia érez
iránta szívébe’...

Fésülje ősz haját simára borz ága
– csinos és fess legyen.
Útját aranyporral hintse be virága,
hogy el ne tévedjen...

Kérlek, Mennynek Ura! – hallgasd meg az imám,
teljesüljön minden
Amire föltette életét az anyám...
– Áldja meg az Isten!

A jegenye
(Dalvers)

Pusztá szélén
Árválkodik egy magányos jegenye
Sorsa betelt
Lehullott már az utolsó levele

Ágai közt
Otthont talál hosszú évek bánata
Kerüli már
Messzi határ minden hűtlen madara

Hej pediglen
Réges-régen másként sütött a nap is
Árnyékában
Meg-megpihent egy-egy fáradt utas is

De mióta
Nem szól nóta kicsi háznak mélyéből
Nem lát füstöt
Fölszállani a megrozzant kéményből

Hej azóta
Megroppant a magas fának dereka
Holt testéből
Nem készül már szálfraerős gerenda

Magam voltam
A magányos pusztaszéli jegenye
Én haltam meg
Mert elnémult kedvesemnek éneke

Templomi beszéd

Nagytiszteletű úr!
Kedves Gyülekezet!

Engedjék meg, hogy író-, költő-, énekes-, képzőművész társaim és a magam nevében nagy szeretettel köszöntsem Önöket. Nehéz most az igehirdetés után megszólalni, itt az Isten házában, ahol a békesség, áhítat és nyugalom szelleme hatja át e történelmi falakat.

Mi a Hegyaljai Alkotók Társulása és a Magyar Alkotók Internetes Társulása, valamint az ország különböző részeiről érkezett táborlakók nem először élvezhetjük az Önök vendégszeretetét és gondoskodó figyelmét, amit e helyről is köszönünk.

A kapcsolatfelvétel az elmúlt év augusztusában történt meg, amikor mi helyiséghiányban szenvedtünk, és Önök befogadtak bennünket a legbensőségesebb és legszentebb helyükre: a templomukba, és olyan szeretettel vettek körül bennünket, amilyenben addig még nem volt részünk. Mi, akik a legkülönbözőbb művészeti ágakat különböző színvonalon képviseljük, a vallásosságot is különböző szinteken éljük meg... Most belülről tapasztalhattuk meg, hogyan viselkednek az istenfélő emberek fele barátaikkal. Fennállásunk óta sok más helyen megfordultunk, objektíven fel tudjuk mérni tehát a különbséget ember és ember között. Aki betartja az Isten tízparancsolatát, azzal már mi is csak emberséges viszonyban lehetünk. A vallásos ember más minőséget képvisel anyagelevű

embertársainál. Az önzés, a kegyetlenség, a gyűlölet ismeretlen fogalmak Isten gyermekei között. Tapasztalataink kedvezőek egész Tarcal település vonatkozásában is. Mint kívülállók úgy látjuk: van mire büszkék lenniük az itteni polgároknak. Tarcal történelmileg is nevezetes hely; a honfoglaló magyarok itt vonultak keresztül. Mindnyájan ismerjük a legendát miszerint a honfoglaló Árpád ezeket mondta: Ma ad Isten szerencsét e tájon Ond és Tarcal vezéreknek. A '48-as szabadságharcban Klapka György e helyen ütötte föl főhadiszállását. Maga a település nagyon kulturált, és úgy látjuk, hogy „fejlődésre ítélt” hely. A pozitív irányú változás, akár csak az elmúlt egy esztendő alatt is – tetten érhető; hosszú távon pedig kiugróan magas. Gondoljunk csak például arra, hogy az elmúlt negyven év alatt hány borospince épült e helyen. A növény- és szőlőtermesztés, a borászat mellett az idegenforgalom is fejlődőben van.

Nagyon örülünk annak, hogy Leskó Imre és Rambácsné Kósik Júlia alkotótársunk jóvoltából, közelebbről is betekintést nyerhettünk Tarcal község életébe. Az Alkotótábor végeztével lelkileg feltöltődve, gazdagodva fogunk haza térni családjainkhoz. Magunkkal visszük és tovább öregbítjük a tarcali emberek, a Református Gyülekezet, Kovács Attila nagytiszteletű úr jó hírét, és a sok-sok kellemes emléket versekben is megörökítjük.

E gondolatok jegyében fejezem be köszöntőmet. Tisztelettel kérem Önöket, hogy jó szívvel hallgassák meg irodalmi összeállításunkat. Áldás, békesség mindenkinek!

Tarcal, 2008. szeptember 12.

Dr. Gaál Ernő templomi köszöntője

Szőlész-borász induló

Tiszta fény, üde lég, enyhe napsugár
Környezi a szőlészt akár merre jár.
Nem görnyed a hivatalban zárt falak között,
Sem a gyárban, sem a gépnél sem a pult mögött.

Oly szép e pálya, tán nincs is párja
Ha a szíved erre vonzott légy büszke rája.

Még Noé volt ugyé a mi mesterünk,
Friss gyümölcs, drága bor mit mi termelünk.
Enyhe szellő-csók frissíti fáradt tagjaink.
Száz meg száz fürt mosolyog ránk s telnek hordaink.

Oly szép e pálya, tán nincs is párja
Ha a szíved erre vonzott légy büszke rája.

Hogyha majd a határ hóba, ködbe vész
Megpihen fészkében az öreg szőlész.
Gondúzó itóka mellett, mit ő produkált
Elmesél övéinek sok víg szüreti bált.

Oly szép e pálya, tán nincs is párja
Ha a szíved erre vonzott légy büszke rája.

Sorsok

Tarcalon, 1849-ben, kegyetlen hideg és vékonyka hóréteg köszöntötte az újévet. A lovak orrljukai párát lövelltek, ahogy erőlködve vontatták megrakott szekereiket. A hónap közepén azonban a fagy engedett szorításából és a napokig tartó havazás vastag takaróba burkolta ezt a hajdan volt Rákóczi birtokot. A szőlőtőkék békésen szunnyadtak a hó oltalmában, hogy kincsükkel, a hegy levével szolgálják és lássák el a mindenkori királyok asztalát, amit a Kincstár különböző kiváltságokkal jutalmazott. A tatár és török dúlások után újjáépített település évszázadokon át békésen szendergett és élvezte áldásos munkájának gyümölcsét. Ám a téli hónap végén – Rákóczi szabadságharca után – ismét hadak útjává tette az a küzdelem, amit a felkelt nép vívott, hogy lerázza az idegen hatalom béklyóit és kivívja függetlenségét. A falut ellepő lovasok azonban nem a császár gyűlölt dragonysai voltak, akik teletetés címén kifosztották, felették a lakosok tartalékait, hanem a Klapka György ezredes által vezényelt, csatára készülő sereg lovasai, akiket a nép szeretettel fogadott. A főutca közepén terjedelmes, sokablakos kőépület, a Mondzéger ház.

Nyalka huszárhadnagy léptet előtte, szemei a lefüggönyözött ablakokat kémlelte. Életnek semmi jele. Az udvari kapuhoz ösztökéli lovát. Otthonosan nyitja, majd ismét nyeregbe száll és a tágas udvaron a tornác előtt megáll. Már kurjantásra készen emelkedik nyergében, amikor nyílik az ajtó. Gyászruhája anyja lép ki.

- Mi történt, Anyám? – hőköl vissza a dalia.
 - Az Apád!
 - Az Apám? – robban ki a hitetlenkedő kérdés. – Hol? Hogyan? – hajol előre nyergében a fiú.
 - Köömlás temette maga alá. – hangzik sírós válasz.
 - De, hát hogy került a kőbányába?
 - Követ fejtett, hogy az istállót megnagyobbítsa, mire hazakerülsz, a megriadt lovak üresen húzták haza a szekeret – törölte le könnyeit az özvegy.
 - Mikor?
 - Még az ősön. Mindenszentek után.
 - Úristen, és én az egésztől semmit sem tudtam. – motyogta maga elé az egykori pataki diák, mialatt kába fejjel csúszott le nyergéből.
- Az istállóban a lovak nyihogva fogadták kisebbik gazdájukat és a vele

érkező társukat. Mihály hadnagy fejében képek, gondolatok száguldoztak a múltból és amikor tudatáig ért a megváltozhatatlan, zokogva ölelte át paripája nyakát.

Az özvegy állva fogadta belépő fiát. Nyakába borult, és mint a folyondár körülfonta.

– Egyetlen férfi maradtál a háznál, és Te is állandó veszedelemben. – zokogta.

Amikor felindultságán erőt vett a féltő anyai ösztön megkeményítette szavait.

– Kiváltképp, ha kell, leborulok parancsnokod előtt, és úgy mondom el szomorú sorsomat.

– Ne tegye Anyám – tartotta el magától a reszkető asszonyt a fiú, miközben könnyek peregtek le arcán. – Vagy örökre bélyeget akar homlokomra sütni?

– De hát miért? – nézett fel rá az özvegy.

– Azért drága szülém, mert csata elől megfutamodni olyan, mint a hazát elárulni, és ez nem fér össze azzal, amire felesküdtem.

Január 21-én, amikor a kelő nap sugarai áttörték a hópaplan felhőket megkezdődött az ütközet. Először az ágyúk feleseltek egymással, mély bömbölésük felverte a békésen szunnyadó tájat. A magyar sereg feszült neki Schlick tábornagy császári hadoszlopainak. Az erők közel egyformák voltak és a korám leszakadt sötétedés miatt az első nap nem hozott döntést. A következő napon folytatódott az öldöklés mely Bodrogkeresztúrnál ért véget, amikor a magyar lovasság rohama diadalra vitte a csatát és kivívta a győzelmet. A hómezőben, mint piros virágok, vérző sebesültek és a holtak tetemei hevertek.

A lassan pilinkéző hóesésben szomorú menet haladt Tarcál főutcaján. Elöl egy szekér, mely szalma közé bújtatott pokrócokkal letakart testet zötyögtetett a kátyúkkal teli úton. Mögötte két lovas poroszkált. A seborvos és Ponyokay őrnagy, a magyar lovasság parancsnoka. A Mondzéger ház előtt álltak meg. Amikor az özvegy eléjük sietett és meglátta a szekeret, aléltnan omlott a hóba. Az orvos térítette eszméletére, reményt csöptetett az éledező anyába.

– Ne féljen asszonyom, a seb súlyos, de nem életveszélyes, a szervezet fiatal és erős, már csak a lázzal kell megbirkóznia.

A sereg tovább vonult, és Tokajnál ismét megverte a császáriakat, így megakadályozta a Tiszán való átkelésüket, megghiúsította azon törekvésüket, hogy a Debrecenben székelő magyar országgyűlést elűzzék. A cári túlerő azonban Világosnál véget vetett a már-már beteljesülő vágyaknak.

Az erdők, a nádasok, az udvarházak megteltek az egykori csaták hőseivel, a bujdosókkal. Késő ősssel, amikor a leszálló est már ködöt hozott, egy férfi kért bebocsátást a Mondzéger házba. Az özvegy nehezen ismert rá Ponyokay őrnagyra, az egykori délceg lovasparancsnokra, aki kedvence és bajtársa, Miska hadnagy után érdeklődött. Az anyának már kiapadtak a könnyei, szemeit a gyertyatartóban lobogó lángokra szegezve, fakó erőtlen hangon szólalt meg.

– A szelleme itt él közöttünk, de porhüvelye már ott van, ahonnan vétetett.

– Hogyan asszonyom? A sebláz?

A kérdezett tagadóan ingatta fejét és inkább maga elé suttogott.

– Az édesapja tervét akarta megvalósítani kegyeletből, és ott végezte Ő is.

Csend támadt közük, melyet csak a távoli kutyaugatás tört meg. Végül a bujdosó szólalt meg fátyolos hangon, könnyeivel küszködve.

– Asszonyom, ha egyáltalán vigasztaló lehet, igaz magyar fiút szült a hazának. Ámbátor tetteivel, vitézségével nem ilyen halált érdemel, ám tudjuk, Isten útjai kifürkészhetetlenek, bele kell nyugodnunk az Ő akaratába.

A fény kijátszik

A fákkal benőtt völgy torkából süvítő széllel, hóförgeteg csapott le a hegy oltalmában meglapuló falucska házaira. Nyomában kitépett fák, elsodort háztetők jelezték erejét.

A szerencsi vár ódon falai is megremegtek a váratlan támadástól. Ablakkarikák csörrentek; a bástyán álló őrszem riadtan húzta be nyakát, és hátát tartotta a meg-megújuló orkán nyomásának. A tornyok között át-rohanó levegő félelmetes hangokat hallatott, amint átviharzott a kémények szélkakasainak fémes csattogása közben. A vár alján táborozó hadinép is megbolydult, és riadtan keresett menedéket a visszavonuló tél talán utolsó erőfeszítése, a meg-megújuló zimankó rohamai előtt. Benn a kandallók tűzterében felizzottak a parázsló bükk és gyertyánfa derekak, és a kürtők váratlanul beszélni kezdtek.

A súlyos, faragott tölgyfa asztal mellett magába roskadva a fejedelem, Rákóczi Ferenc ült. Karcsú alakja, fehér arca a kétségbeesés szobrát mintázta meg. Előtte az a levél hevert, melyet Zrínyi Péter írt, aki immáron Bécsújhelyen raboskodott a császár kénye-kedvére. Lányát, Ilonát, és méltóságos vejét kérlelte benne, hagyjanak fel a hadak gyűjtésével, a

lázáddal, ha meg akarják őt menteni. Folyamodjanak a császár kegyelméért, és ne bízzanak a Porta, a török szultán ígéreteiben. A bán még Csáktornyan vette a Napkirály, XIV. Lajos levelét, amelyben óva intett minden felkeléstől – talán, mert a koronás fők nemigen szerették, ha felkent királya ellen támad a pórnép. Fogságában Zrínyi sem írhatott mást, mint amit vallatója, Hocher – Lipót császár bizalmas sugallt neki.

A fiatal fejedelem fejében a kétségbeesés gondolatai kavargtak. Végül felállt és feleségéhez menekült, át a másik szobába.

– Most mit tegyek, Ilona? – tárta szét karjait.

Az asszonynak a Zrínyi férfiak jutottak eszébe, akik az ő jelenlétében terveiket ki a majdani portyákat, a haditerveket.

Most azonban neki kellett döntenie a köhécselő, zavarodott fejedelem helyett.

– Édes, uram! – kezdte némi hallgatás után – Kegyelmed nem írta alá Murány várában a Hitlevelet, mivel nem országos méltóság. Wesselényi Ferenc, a valahai nádor halott. Nádasdy országbíró Lipót lábai előtt hever, az életéért könyörög. Az apám rab, tehát ő sem segíthet. Az interestátusoknak, az érdekelteknek – ahogyan magukat nevezték – tehát, nincs hatalmuk. A felsővidék, a tizenhárom megye Rákóczi kardjára, az ő pénzével kelt fel és gyűlt táborba. Kérem, ne oszlassa szét a hadakat! Ha erősek vagyunk és fegyverben maradunk, nagyobb engedményekhez juthatunk, és apám fejét is megmenthetjük. Férje riadt tekintetét látva, még hozzátette: – Tállyán döntsenek a megyék követei, ha ezek után még egyáltalán begyűlnek.

– És anyám? – jajdult ki a kérdés a gyötrődő emberből.

Ez a gondolat, ez a szó: anyám, volt az, ami mindkettőjüket aggodalommal és félelemmel töltötte el; hiszen Rákóczi György özvegye, Báthory Zsófia rendíthetetlen császárhű, és az új hit kérlelhetetlen üldözője volt.

Erre a szóra még az ifjú fejedelemasszony is meglepetten reagált. Kereste a megfelelő, a kielégítő választ. Végül is nem tehetett mást, megnyugtatóan kijelentette.

– Ferenc, akárhogy döntsön a gyűlés, Tállya után siessen kegyelmed Munkácsra, asszonyanyja udvarlására!

A feszültség enyhült. Már pislákolni látszott némi remény a lehetséges megoldás felé, amikor az ajtónálló jelezte, hogy egy lovas legényt fogtak, nála a császár parancsával a felvidék uraihoz, hogy azok fejvesztés terhe mellett, azonnal üljenek lóra, és verjék le a felkelőket, a lázadókat...

– Istenem! – kiáltott fel Rákóczi. – Már lázadó vagyok, és a császár haddal jön ellenem?! – azzal egy székre hanyatlott.

Leszálló köd burkolta sötétségbe Szerencs várát. Az ablakok fényei erőlködve hunyorogtak bele a vastagodó pára sűrűségébe. A csendet csak az őrsgváltás, az alabárdok vasalt végeinek koppanásai zavarták, törték meg. Tállyán ugyan megjelentek a megyék követei, de az egész gyűlésre a félelem leple borult. Mindenki megpróbálta a felkelésben való részvételét meg nem történtté tenni. Kiújultak a régi sérelmek, és újra vádaskodni kezdtek. Végül úgy döntöttek: folyamodjanak kegyelemért a császárhoz, és kérjék, tartsa meg a rendeket régi kiváltságaikban, és ha ez így lesz, akkor ők hű alattvalóként, vérüket is hullatják a trónért. A birtokosok hazatérésre kényszerítették jobbágyaikat. A had eloszlott, mint tavaszi napsugárban a hó. Rákóczi Ferenc súlyos gondoktól terhelve ugyan, megmaradt fegyvereseivel, és Munkács vára felé lovagolt. Félt az anyjával való találkozástól, az anyai szigortól – és nem is alaptalanul. S valóban, Rákóczi György özvegye úgy fogadta, mint egy bűnöst. Hatalmát ismét kivetette fiára, és anyai fogságában tartotta. Ő maga pedig elindult Bécsbe, hogy megvívjon gyermeke és férje életéért. Az alkudozás elhúzódott. Várak és birtokok estek áldozatul, mivel a hadipénztár, a Bellicium mindig pénz nélkül tátongott... Négyszázezer tallérral kellett betömni kongó ürességét. Rákóczi Ferenc megmenekült, de anyja felügyelete a Zboró-i kastélyt jelölte ki lakhelyéül Makovica vára alatt. Itt virágzott el fiatal élete a hatalmas hársfák árnyékában.

A félelem csendje ülte meg az országrészt. A tűz már csak a bujdosók, a jobbágyok szívében pislákol. Aztán hamvadni kezdett. A zsarátnok néha még felizzott, de ki nem hunyt, mert a császár szigora, a megtorlások, a teletetések szenvedései életben tartották... és csak arra várt, hogy támadjon valaki, aki újra lángra lobbantja.

Így ért véget a próbálkozás, ami a „Wesselényi féle összeesküvés-ként” íródott be a magyar és az egyetemes történelembe, s amiként a legtöbb jobbító szándékot, ezt is az árulás fojtott meg, még csirájában.

Borbarátság

(Irodalom, művészet, szőlő- és borkultúra kölcsönhatásai)

„Összecsendül két pohár
Muzsikája csendben száll
És a csendes félhomályban
Kéz a kézre rátalál.”

Bizonyára sokan ismerik Vámosi-Zárai szívet melengető dalát. A Biblia a tanú rá, hogy a bort már Noé sem vetette meg.

Az ember a szőlőt ősidők óta ismeri. A vadon termő cserje gyümölcsét előbb csak, mint táplálékot fogyasztotta. Míg egy leleményes ember a szőlőszemeket összetörte, átszűrte és csak a levével oltotta szomját – megszületett a must.

Talán egy szép napsütéses őszi délután azt gondolta: jó lenne télére is eltenni néhány edénnyel ebből a zamatos italból és – a természet törvénye érvényesült – megszületett a bor. Ettől kezdve az ember tudatosan telepítette a szőlőt – megszületett a földművelés. Persze ez csak az én teóriám, egyáltalán nem biztos, hogy így is történt.

De amíg egy vesszőből termés és a termésből áttetsző, illatos, mennyei ital lesz, hosszú, fáradtságot nem kímélő munka, sok türelem és nagy szakértelem szükségeltetik.

Először a vad alanynak megfelelő, egészséges vesszőket méretre vágják, majd nemes szőlőből vett „csappal” beoltják és iskolázzák. Az egészséges töveket a következő év tavaszán a jól előkészített termőföldbe telepítik. Kezdetben minden tő kap egy karót (mint az ember születése után egy nevet) amihez kötik a növekvő vesszőket. Ahogyan fejlődik a szőlőtő, kordonra futtatják, de a hagyományos tőkés szőlő minősége jobb – ezt senki sem vitatja. Kora tavasztól késő ősziig munkát ad a szőlő a gazdának.

A kemény fagyok elmúltával nyitják a töveket, hogy „be ne vakuljanak” a szemek. A szőlőt minden évben metszeni kell, időjárástól függően permetezni, aztán talajt kell lazítani, egész nyáron gyomtalanítani, és három-öt évenként trágyázni. A napfény igen nagy kincse a szőlőnek. Ilyen okból történik az „ablakolás”, ami abból áll, hogy azokat a leveleket letépi, amelyek takarják a fürtöket. Ezt a műveletet úgy három-négy héttel a szüret előtt végzik.

Sok betegsége van a nemes szőlőnek. Legelterjedtebbek: peronoszpóra, lisztharmat, szőlőmoly és a filoxéra. Megbetegítheti még a

szőlőlionca, levéltetű, szőlő gubacsatka, levélatka és szőlőorbánc.

Ezek a legismertebb szőlőkártevők és betegségek. De tizedeli még a szőlőt, a fagy, a jég, madarak, szürkerothadás és sajnos a tolvajok is. Ha elérkezik a szüret ideje, s az időjárás is kedvező, például a sok csapadék miatt nem rohad meg a tőkén a termés, a fürtöket leszedik és miután az aszúszemekről megszabadították, a szállításra alkalmas műanyag zsákokban vagy konténerekben a préházba szállítják. Ott aztán a szőlőt ledarálják. Majd kipréselik és még utoljára megmérlik a cukorfokát. Aztán jöhet a pincékben gondosan előkészített hordókba való töltés. A bort kétszer fejtik, hogy az ünnepekre tiszta, áttetsző élvezetes, mámorító ital kerüljön az asztalra. Aztán hagyják a bort öregedni a nemes penésszel beszótt falú pincékben. Mielőtt palackokba tölténék, derítik, majd megsűrítik.

A szőlő- és a borkultúra együtt fejlődött az emberrel. Az ember nemesítette, nemesíti a szőlőt, és a szőlő nemesítette, nemesíti az embert. Napjainkban is újabb és újabb fajták jelennek meg az amúgy is népes palettán. A jobb minőség reményében kutatnak a szőlőnemesítők nem hagyva figyelmen kívül a szállíthatóságot, tartósságot és a betegségekkel szembenálló képességet.

A kíméletlen piaci törvények egyre jobb teljesítményre készítetik őket. Iparág lett a szőlészet és borászat. Nagyobb ültetvényeken a kétágút, a kapát, és a háti permetezőt modern gépek váltották fel. A szőlő- és a borkultúra mintegy katalizátor, elősegítette az erdőszet, fafeldolgozás, a gép- az üveg-, a papír-, az építő- és vegyipar fejlődését. De fejlődött általa a kereskedelem, a szállítás és a vendéglátóipar is. A szőlő- és borkultúrának köszönhetően az ember elméje is csiszolódott, hiszen tekintélyes szakirodalma van a szőlészetnek és borászatnak. Ezenkívül számtalan irodalmi alkotás, zenemű és illemkódex látott napvilágot, amelyek szorosan kapcsolódnak a borkultúrához. Hogy csak egy példát említsek: sok-sok évvel ezelőtt a televízió képernyőjén Kazal László színművész ilyen formán köszönte meg a kezében lévő pohár bort egy szilveszter éjszakán a szőlészek és borászok fáradságos munkáját:

„Köszönöm annak az embernek, aki a szőlőt nemesítette, vad alanyba oltotta, ültette, kapálta, kötözte, kártevőktől megvédte, a fürtöket leszedte, kipréselte, a pincéjébe levitte, majd hordókba töltötte. A bort fejtette, érlelte s palackozta, amelyből e pohár bor vétetett.”

Az idézet emlékezetből ennyi év távlatából már nem lehet hibátlan. Kazal László bizonyára ékesszólóbban mondta el, mint ahogyan én itt papírra vetettem.

A bor, ha kultúráltan, azaz mértékkel fogyasztjuk, könnyűvé,

derűsebbé, gondtalanabbá, kedvesebbé, és találékonyabbá teszi az embert. Egy-egy pohár bor jó asztaltársaságban felszabadulttá tesz: gördülékenyen hagyják el ajkainkat a szavak, és a szerelem is könnyebben gyúl lángra. De az orvoslásban is fontos szerepe van. Serkenti az emésztést, növeli a szervezet immunrendszerét és a mozgásigényünket, ami köztudottan az egészséges életmód nélkülözhetetlen részét alkotja. A szőlő sok tulajdonságában hasonló az emberhez. A szőlő vad alanyból fakad, az embert ősapánktól, Ádámtól és ősanányánktól, Évától származtatjuk. Az embert bőrük színe alapján fajtákba soroljuk. Attól függően, hogy melyik földrésről, államból, országból, megyéből, járásból és melyik településről származik, valamint hol van a lakóhelye, újabb és újabb választóvonalak jönnek létre. Ez így van a szőlő és a bor esetében is.

Az ember legrágább kincse a szeme. A szőlőfürtökön lévő termést is szemeknek nevezzük, amelyek gondos válogatás után, bármely életkorban pontosan illeszkednének, azaz kitöltenék szemüregünket. Az embert is iskoláztatják, akárcsak a szőlőt, a bort pedig versenyeztetik. A szőlőnek is van karja, és az ujjait helyettesítik a kacsok, amelyekkel kapaszkodik. Az embernek akárcsak a szőlőnek vagy a bornak van csecsemő, gyermek, ifjú, felnőtt, öreg és ha megéri, aggastyán kora; e korokra jellemző teljesítő képességekkel. A szőlő azontúl, hogy megéli az emberi kor minden fázisát, egy életen át kiszolgálja az embert. Ha egy fiatalember szőlőt telepít, gondosan ápolja – „mert a szőlőt babusgatni kell, mint a gyereket!” – mondta nekem egy szőlősgazda évekkal ezelőtt a sorok között sétálva, akkor még az unokája is kapálni fogja és élvezni annak hasznát. De mást is mondott nekem az a szőlős gazda, az ősz közeledtével amikor a szép termésben gyönyörködtünk: „Sokat kinn kell még ennek hálalni!” – így adva tudtomra, hogy korai még az öröm. A szőlőnek nem építenek házat, így minden baj elérheti. Biztonságban akkor lesz a termés, ha már hordókban forr a must. Az ember a kora előrehaladtával veszít fizikai és szellemi teljesítőképességéből, de egy másik értéket kap cserébe: sokat tapasztalt, bölcs emberré válik. A bor hasonlóképpen veszít néhány alkoholfokot, de íze, zamata javul, és évjárata megsokszorozza értékét. Ezért van az, hogy egy jó pincéből való öreg palack bor ugyanúgy műkincs, mint egy festmény vagy egy szobor. A szőlőnek, az embernek és a gondolatnak is meg kell érnie, hogy fogyasztható, használható legyen. Nincs még egy növény a világon, ami úgy kiszolgálja az embert, mint a szőlő. Ez a cserje és a terméséből készített bor meghódította a világot. A virághoz hasonlóan a barátság és a szerelem szimbólumává vált. Mert a népi bölcsesség szerint a bort is három alkalommal iszik az ember: örömeiben, bánatában és ha csak úgy ihatnék, azaz szomszját kívánja oltani.

Ha a vitézek bort ittak, bátrabban rontottak az ellenség táborára, jobban forgatták a fegyvert, szebb volt a győzelem és könnyebben élték túl a csapást. A polgári lakosság kevésbé rettegett az óvóhelyeken és a színész is könnyebben lép a világot jelentő deszkákra, ha egy-két pohár bort, vagy egyéb alkohol tartalmú italt, felhajt fellépés előtt. A bor ott van a keresztlő asztalon, születés- és névnapokon, esküvőkön, valamint minden jeles ünnepen. A bor népek barátságának is szimbóluma: ki ne ismerné azt a mondást, hogy: „lengyel-magyar két jó barát, együtt issza meg a borát”. Kormánydelegációk, szerződésalkötések, ünnepi és díszvacsorák alkalmával pezsgő kerül a poharakba, amit köztudottan borból készítenek. A bor tehát fogantatásától a sírig elkíséri az embert, de volt, akinek a koporsójába is helyeztek el egy-egy palackot, ha életében köztudottan borivó ember hírében állt. De „Krisztus vére” a halottas torban sem nélkülözhető a jó bortól dalra fakadnak az emberek, akár örömeikben vagy bánatukban, az asztalnál barátságok, szerelmek szövődnek, és mint azt Vámosi-Zárai megénekeltek: „a félhomályban kéz a kézre rátalál”.

A szőlész a borász a munkája által ihletet ad a művészeknek, a költőknek, az íróknak és ennek tükrében olyan művészeti és irodalmi alkotások születnek, amelyek segítik, dicsőítik a szőlészek és borászok, de nem utolsósorban a vendéglátó egységek életét. Mert könnyebb eladni a bort, ha az emberek bordalt énekelnek. A bor közérzet és hangulatjavító – attól függően, hogy édes vagy keserű poharunkat isszuk-e? Birodalmak sorsa dőlt el rajta, és kormányok, rendszerek sorsa függ tőle. Mert az elfogyasztott bor is vezetheti a művész kezét, az író, a költő tollát – nemcsak az Isten – de a kalapácsot keményen markoló ember kezét is – attól függően, hogy felemel vagy lesújt – és ha lesújt, kit talál el? Tekintsük, hát a borkultúrát nemzeti kincsnek! Annál is inkább, mert közvetlen vagy közvetve, sok ezer embernek ad, vagy adott munkát, biztos megélhetést, egzisztenciát.

Tekintsük a tokaji bort kultúránk örökségének! – hiszen már Kölcsey Ferenc a magyarok himnuszában is megemlékezik róla. Arról a borról, amely kivételes természeti adottságának köszönhetően tartósító szerek nélkül egyedülként szállítható a tengeren túlra és szerte a világban.

Kövessük őseink példáját! A költő, az író, a művész, segítse a szőlő és boros gazdák munkáját, életét, hogy ők viszont segíthessenek. Találjuk meg egymás kezét! Így lesz jobb az embernek, az országnak. Mert nem mindegy mi kerül a pohárba és milyen áron. Nem mindegy, hogy édes-e vagy savanyú a szőlő, nem mindegy, hogy édes-e vagy keserű a pohár.

Én bort iszom

Én bort iszom mindenkor.
Vöröset, tüzeset,
Egri Bikavért,
Vagy jóféle Tokajit.

Lehet, hogy árt nekem.
De, hogy megvonjam magamtól,
Arra se gondom, se akaratom.
Kell, hogy legyen nekem is szenvedélyem.

A bor felvidít, erőt ad.
Úgy érzem, hogy eltolnám a hegyet.
Az Isten őrizzen meg minden szőlőtőkét,
És akik művelik, akik a bort csinálják.

Legyen kitartásuk, és Isten áldása rajtuk.
És mi borivók, legyünk hála-sak!
Isten szorgalmas szolgálóinak,
Hogy jó bor kerüljön mindig poharunkba.

Mindennap kenyerünk

Én a munkától megkérgesedett kezű embert dicsérem –
Kinek bőre naptól barnított és cserzett.
Kik a föld gyümölcséből remélnék jövőt és szerelmet.
Kik az asztalunkra teremtik a bort és az élelmet.
Aki nek Isten vállukra tette a legnagyobb terhet.
Aki katonát és tudóst adnak e nemzetnek,
És megannyi dolgos, hazájáért tevő embert –
Ki ha kell kapál és metsz,
Vagy a hazáért fegyverrel kezében,
Meghalni is képes.

Kezednek varázsa
(Bor István Iván emlékére)

Alélt csókként csobban a múlt
szemem csermelyében kimúlt
hervadt virág illata ring
a föld ölében kering
kezedből jövő varázsa
lelked kisírt vallomása
festi vászonra életed
harcait ihletve Neked
köszönöm minden vonalát
képedben keblem sóhaját
ringatva műzsám verseit
halálba hajszott perceit
a mának mormolva szent jelet
lehel szívemre a képzelet-
könnyező fájdalom-fúzió
szerelemtől szenvedni jó
volt együtt inni Tarcál borát
nyelni az alkotás mámorát
átélni de tudtad most elmész
és maradsz örökké művész
a mennyből varázsolsz újakat
lelkünkbe záró szív-lakat
őrizze ezer képedet
eszménnyé oldja emlékezet-
kezed
HATAIMAIT

Niki Születésnapjára

Minden évben van egy napod
Mit soha ki nem hagyhatod.
Ez a nap, mit mamád adott
Mikor e világra hozott.

Azt kívánom most neked
Legyen boldog életed.
Arcodon a napsugár
Mindig vidám táncot jár.

Vegyen körbe sok-sok barát,
Ki mindig örül, hogyha lát.
Legyen Ő, ki minden reggel
Ébresztget majd szeretettel.

Az életben az van veled
Aki téged nagyon szeret.
Végül mit is mondhatok
Boldog születésnapot.

Hálaadás

Köszönöm Istenem
a fénylő Napot
mely a gyarló
emberek felett
oly kitartóan
ragyog.

Köszönöm Istenem
a futó fellegeket
melyeket suhanó
szél tovaűz,
hajt, s görgetve
kerget.

Köszönöm Istenem
a szépfényű Holdat
mely a magasban
ezernyi csillag
közt éjjel utat
mutat.

Köszönöm Istenem
a parázsló csillagokat
melyek magukkal
cipelik, hordják
az emberi
álmokat.

Köszönöm Istenem
a rohanó évszakokat
melyek váltokozva
hoznak hűvös,
meleg, elviselhető
napokat.

Köszönöm Istenem
a nagy Természetet
általá az élőlények:
ember, növény,
állat –
rengeteget.

Köszönöm Istenem
a földi életet
melyet az örökkévalóság
reményében adsz,
e gyarló, esendő
embereknek.

Más vagyok...

a napsütésben,
záporverésben,
nyargaló szélben.

téli hófúvásban,
nyáron napfényben,
tavaszi rügyfakadásban
ősz avargöregében.

hajnali ködszitalásban,
nappali fényárban,
éjjeli csillagruhában.

ha rügy pattan,
parázsló tűz lobban,
más, más vagyok
szakadatlan.

Csendben a végtelen felé

Ifjúságomnak régmúlt idejében
jártam-kelettem álmok,
ábrándok
aranyerdejében.

Voltak, vannak céljaim
titkolt, s megvalósult
vágyak,
labirintjaim.

Földi vándorutam, életem
egykor véget ér.
Nesztelenek lépteim a
titkon remélt, végtelen felé.

Tarcali éjben
(Alkotótábor 2009)

A Nap eltűnt
a látóhatár fölött
versírók lelkébe
béke költözött.

Elcsitult az ihlet
nem lüktet, dübörög
versírók lelkébe
csend költözött.

Elhalakult a lárma
nincs kacaj, nevetés
versírók között
van vágy, törekvés.

Tarcali éjben
tücsökzene harsan
versírók dicsfényről
álmodnak majdan!

Glória nem kerül
mindenki fejére
barátság, tisztelet
helyt' szorít lelkükbe.

A tarcali éjben
kóbor kis ebek
andalgó versírókat
ugatva kísérek.

Csillagos ég alatt
pihen a kis csapat
éltüket Uram,
Te óvd, vedd magad!

Pincelátogatás
(Tarcal 2009)

Elöttem barna
remegő, főtt csülök
én csak mélyázva ücsörgők
csücsülök.

Elöttem pohár
benne hamvas bor
átható illatát
érzi az
egész tábor.

Mellettem hálótárs
egyszerű, szerény
fölöttem lógó
fekete pókháló,
penészes szegény.

Kerek asztal
körötte alkotók
mind-mind
más-más
vérből valók.

Körbejáró da llam
könnyet, mosolyt fakaszt
régmúlt, rég volt
emlékeket szít,
hamvaszt.

Bódult pillantások
borgőzös lehelet
Pegazus lova
osonó szárnnyal
csendben megérintett.

Előttünk levágott
főtt csülkök csontja
Alkotók mives
társasága
tanyáját bontja.

Dúdolgatva ballagnak
a tarcali éjben
gazdag, szépséggel
teli álmok
reményében.

Kerestelek...

Kerestelek... végre megtelelek,
...hófehéren a sötétben...!
S jött a sugárzó érzélem...
Ízlelgettelek... képzeletben!
Kerestelek... vágyaimmal ékesítve,
...titokban lelkembe rejtve...
Izzottak a koncul vetett érzelmek...
...és hősként tarolt a szerelem!
Kerestelek... álmokon... átlebegve...
...hajnalt simogató éjjel...
Áldva a sorsot... ezerszer...
...elhozott téged... nekem!!

Sóvárgás

Sóvárgok lázas érintésed után...
...fázom... lehűt a magány!
Szívem veled tart, bármerre jársz...
csordultig teli a vágyakozás!
Sóvárgom ölelésed meleg burkát...
...az érzelmek áradását...!
Elemészt a kínzó várankozás...
...ajtódon ott kopog a vágy!
Sóvárgok, érzed lelkem morajlását,
...testem forró borzongását?!
Tikkadt lényemben lelki szomjúság,
csendes izzással ébredező vágy!
Sóvárgok lázas érintésed után...
...fázom... lehűt a magány...
Halld hát az érzelmek fátyolán át...
...egy szerelmes lélek sóvárgását!

Akaszttják a hóhért!
(meghívott vagyok szerelmem esküvőjére)

Mintha... saját kivégzésemre mennék...
a fájdalom mar, akasztják a hóhért!
Nincs kegyelem... nincs menekvés...
a sors meghozta... ítéletét!
Nem hat a sírás... semmilyen könyörgés...
...álmatlan éjek, kínzó őrlődés!
Egyre nő... nő csak a feszültség...
...már céltalan a létezés!
A fájdalom könnyököl szívem küszöbén...
...az izgalomtól lüktet a halánték...
Már elveszett minden hit és remény...
...az izzó vágy a sötét éjbe vész!
A szívedből engem örökre száműztél...
...a fejem felett lóg... a köté!...!
Imádkozom... a fájdalom... kísér...
nincs kegyelem, akasztják a hóhért!

Te vagy

Te vagy az érzés, a kínzó vágy,
...a mennydörgés és a villám!
Te vagy a szenvedély, az izzó láng,
...ereimben dübörgő vágy!
Te vagy a csillagfény az égboltján,
...s lelkemben a vigasztalás!
Te vagy, kiért szívem zenél egy életen át,
...s jöttödre vár sok éjszakán...!
Te vagy az áttörés, a nyöszörgő vágy...
...úgy pattogzanak belőled a szikrák!
Te vagy a mámoros éj, a lágy hullám...
ha nem vagy, érted visszhangzik a HIÁNY!

Mit ér?

Mit ér az élet, ha nem is éled,
És mások álmodják álmaid?!
Mit ér a vágy és a szerelem,
Ha senki sem hallja fájdalmaid jajait?!
Mit ér a sok fohász, ima éretted,
Ha nem hallod lelkem sikolyait!?
Mit ér a sok örlődés, gyötrelmem,
Ha mások aratják le babérjaid!?
Hát semmit nem ér az élet... nem élem,
És mások álmodják álmaim!

A szerelem zsoltára

Imádkozom... egy kis szerelemért,
Óh, Istenem, ne vedd el tőlem a reményt!
A szívem lángot fogott, már szinte elég...
...rólad álmodik az önfelelt éj!

Imádkozom... egy kis boldogságért...
Óh, Istenem, ne vedd el tőlem a fényt!
Halld meg e fájdalmas könyörgést...
érted eped e démoni szenvedély!

Imádkozom... egy szebb holnapért...
Óh, Istenem, maradj velem örökké!
A szerelem lángjától lobog az éj,
...izzik a lélek, a szív egy csodáért!

Imádkozom... egy kis melegségért...
Óh, Istenem, ne hagyj magamra üzött vadként!
Mert a szívem mindent akar... kér...!
Óh, szerelem, de jó, hogy eljöttél!

Imádkozom... egy kis gyöngédségért...
Óh, Istenem, ne hagyj könyörögni a lamizsnáért,
Vagyok...!!! Itt állok a sor végén...
...ne tégy úgy, mintha nem is léteznék!!

Lelkém dala

Biztatom lelke m...: dalolj, dalolj!
ropjad rá gyászos táncod!
Csendüljön a dalod a rónákon...
...a kietlen, néptelen pusztákon!
Tégy félre bánatot, haragot...
...zengjen a bérceken a hangod!
Sírjon a hegedű... nehogy visszafogd!
...játszd el bánatod minden húron!
S ha a fájdalom ostromoz...
...feledj mindent, csak dalolj, dalolj!!

Óh, Istenem

Óh, Istenem!
Egyszerre jutalmazol...
...és büntetsz!

Óh, Istenem!
Amit ad egyik karod...
...a másikkal elveszed!

Óh, Istenem!
Hagyod... legyek boldog,
...s közben elveszejtesz!

Óh, Istenem!
Szavaiddal az igazságot osztod,
...hát felelj most nekem!

Óh, Istenem!
Boldogságot ad jobbod...
...mégis balul sülsz el!

Óh, Istenem!
Nem látod? Egyszerre jutalmazol...
...és büntetsz engemet!!

Jöttél...!

Jöttél, mint lágy sugallat...
...mint szél suhan követelődző vágyakkal,
...mint, aki tudja, érzelmeivel rombolhat!
Jöttél, mint család remény,
...hozva az érzelmek özönét...
...s jöttödre... kiderült az ég!
Jöttél, mint szavak áradata...
...mint a szerelem kábító bódulata,
...mint fénylő hajnal, üvöltő vágyakkal!
Jöttél, mint vibráló melegség...
...mint elérhető... remény,
...mint lágyan simogató tavaszi szél!

† Bor István Iván grafikája

Emelkedett hangon

Bár merre nézek, művészi gyönyör
tárul e lém, négy égtáj felől.
Gyémántos a reggeli harmat,
sziporkázó az alkony, nyugat felől.

Bódító táj, hazánk öle Tarcal,
Földi paradicsom is lehetne,
Lelkesedők nyugtalansága forr,
Halandó ember érte mit tehetne.

Hegyünk csúcsáról mindent lenézek.
Szirti sasnak érzem fönn magam.
Kiáltok, teli torokból örömben,
filharmonikusokkal ér fel szavam.

Búvó pocsolyáink halak paradicsoma.
Április esti békakórus áradó,
mint katedrális i orgonazene.
Ilyet nem élvezett egyiptomi Fáraó.

Mézédes források áldott földje,
nektár illatát ingyen szórja Ránk.
Fáradt testünknek hús pincéink
adnak feltöltést, otthont-tanyát.

Szellőket terelő zeg-zugos völgyeink
nemes vadak násztáncának helye.
Vadászok, teríték mellett koccintnak,
tüzes bor gyöngyözik kristály kehelyben.

Kilecsász éves „ifjú Tarcalunknak”
Szilárdulnak omló alapkövei.
Születnek, kik megszállottak lesznek,
szép hagyományaink hű követői.

Piros kanyar...

Piroska nyargal a réten át,
piros szoknyája a légen át –
hatolva lebben, oly szertelen!
Senki se látja, hogy
szoknyája alatt meztelen
szúzi köldöke tája,
a látványt fokozza
tűzpiros szoknyája.

Eszemmel nem, csak
szememmel látom,
mi különbözik lenn
a piros szoknyától.
Köldöke alatt, a fekete bársony
vonzóbb, mint bármely
fehér Karácsony!

Piroska nyargal, a patak felé,
virágszirom hull a lába elé,
mint elterelő hadművelet,
ami huncutság műve lett
lágy szellő bujaságának,
s én neki rohantam egy fának.

Melléfogás

Szendike erkölce földi Unikum volt,
Egyedi esetét őrizgeti a múlt.
Erkölce és testi megtartóztatása,
„Hetedik Mennyország” után vágyódása,
Kísértések elől elszánt kitérése,
Gyötrő álmok között élvezetek böjtje.
Földi kalandoktól jobb az, ami várja,
alkalmi gyönyörtől nem foltos az ágya.
Szigorú erénye önmegtartóztatás,
Férfi szem nem látja, oly szent a fogadás.
Lesütött szemmel járt, nem volt nézelődő,

Hetedik Mennyország számára a döntő!
A mennyekbe jutni, szépen célba érni,
Mikor szűzi vágya hevesen igényli.
Szánt-szándékkal nem is nyúlt magához soha,
Naptól, tekintettől védte a zárt ruha.
Ne vigyék szárnyukon Őt Arkangyalok,
Ahová Ő készül, elmegy oda gyalog!
Így ért keservesen mennyek kapujába,
Összecsapta kezét, Szent Péter, hogy látja:
De rossz helyre jöttél, te szegény ostoba,
Ez maga a pokol, bánatharamia!
Hiába szállt ide lentről minden imád,
Mert a Földön van a Hetedik Mennyország!

A honvágyról

Jó álmodni a szép hazai tájról.
A Nagy-hegy lankáin virágot tépni.
Álmodni egy nagy virágcsokorról,
s otthon kedvesem ölébe tenni.

Jó felidézni a virágillatot,
a meleg szobát, hol szép az álm.
Felidézni, hogy anyám ringatott,
s lilaakác kúszott a házfalon.

Jó inteni – gondolatban – olykor
a szomszéd felé, ha jön a reggel.
Kortyolni az édes, tüzes borból.
Most üzenek vándor fellegekkel.

Jó elképzelni a hazatérést,
azt, hogy a kapuban már várnak
és felteszik az ezernyi kérdést:
Hogyan gyötörtek meg a vágyak?

Jó letenni, – kábult gondolatban –
a nyűgös csomagot, ami húzott.
Rendetlenséget tenni otthonomban,
míg minden ajándékot előhúzok.

Jó rájönni, mit ér a honvágy.
Haza találsz, mint sze lid galamb.
Sehol sincs a tiednél jobb ágy,
otthon szól legszebben a harang.

Így irtok én

Szenvedéllyel fogom gördülő golyós
Tollam, mely szerszám, azzal irtok.
Ami szúrós, sorba kiirtom azokat!

Amikor gyomokat irtok papírra,
Képzeletben gyomokat irtok a kertben,
Mert el kell tüntetni a gazokat.

Legyen tiszta, virágos kertünk,
Mit leírunk sziporkázzon!
S ha irtok, lelkem örömtől ég.

Szép szavak mögött, ha vadakat irtok,
Belém ne ragadjanak, így én is irtok!
Könyörtelen szenvedéllyel irtok, rég.

Anyám rózsabokra

Emlékszem még rá ahogy nézte.
Megsimogatta és becézte.
Tövére mindig vizet hordott,
Újra töltötte a vizes hordót.

Emlékszem még rá, ahogy várta,
Nyíljon már ki végre virága.
Pompázzon szolid rózsaszínben
Keltsen békességet a szívében.

Tavasról-tavasra múltak évek.
Nem tudott parancsolni szemének.
Vakon is tudta, hogy hol a rózsza,
Odabotorkált ha ütött az óra.

Öreg kezével folyton kereste,
Hisz' már mindegy volt, reggel vagy este.
Olyankor nyugalom ült az arcán.
– Boldogság könnye harmat a rózsán –

Aztán Ő elment, maradt a rózsza.
Engem is megkapott a varázsa.
El ne pusztuljon, oltottam róla,
Teljes díszében pompázik újra.

Lehet, az Égből nézi az anyám.
Redők simulnak fáradt homlokán.
E rózsában él tovább nekem.
Anyámat holtában így szeretem.

Szólmustra

Nyár harmata dérszerű a fürtön.
A hő dere lepi a termést.
Forró napsugár izzik,
Hizlalja halálos, hajnali pára,
Pityemllet madara kerüli,
Nem fürdik benne.
Dalos madár köszörült torkát
Sószerű por mardossa.

Mediterránutó nyarak lettek.
Zsibbasztnak szibériai telek.
Kárpát-medencei szeptember
Már afrikai teher.
Ez a vég kezdete tán'
A mindenható forrongó nyarán?
Ezért melegednek a tengerek?
Pusztulnak halak, emberek.

Mert elrendelte a Mindenható!
Liszharma a nyár harmata.
Szégyenkezzen a mocskos gerezd,
Ne simogathassa kezéd.
Vicsorog rád, repedt héjából
Fuldokló mag kiáltva:
Ember, nem óvott meg kezéd,

Idézem a nyarat, mélán,
Gondolatban várom a jövő
Szavát. Nincs forgatag csak
Lassúság, holnaptól
Zimankó lesz a barát.
Fogom a téli gombokat,
Feledem a nyári gondokat
És hallom a tél szavát.

Őszi töprengés

A száraz kórón nincs harmat,
Pocsolya se lapul avar alatt,
Se sikló, se béka se gyík,
Beásta magát már mindegyik.

Az anyaföld cipel, élőt, holtat,
Már biztos, hidegebb lesz holnap.
Kórók, avarok búcsúznak egymástól,
Korhadnak a megpróbáltatástól.

Csipetnyi humusz lehet belőle,
 Gyommag ágyat dúsíthat jövőre.
 A veresgyűrű is levetkezett már,
 Néma rajta a dalos madár.

Gondos párom emígy biztatott:
 Hozhatnál télére seprűnek valót.
 Kínálja magát a veresgyűrű ág,
 Összekötözöm, nem kell hólapát.

Didergősen csak kerülgetem,
 A madarakat elhessegetem.
 Az ágak most nekem kellenek!
 Nádasban nektek kellemesebb!

Vagdosom, a vékonyát ritkítom,
 Tekintetem a gallyhalmokon
 Megpihen, majd összekötöm,
 Otthoni munkám gondját szövöm.

Szemrehányón köröznek a varjak,
 Kik hírnökei, gondnak, bajnak.
 Lábam közé kapom a gallyakat,
 Faképnél hagyom a boszorkányokat.

Fellegek alatt

Fellegek alatt lapulok,
 Mint bányász a tárnában.
 Csak szél fúj, nem sújtólég,
 A mennybolt nem dörög,
 Mint tárnában az ácsolat.
 Fentről, réseken át nyakamba
 Csurog az Ég leve dúsán.
 A borulat fölött napfény
 Sziporkázik, s kacag, mert
 Bujkálni készül a
 Rongyosodó, ólomszürke
 Ködpalástok között.

A távolból furcsa fényszemek
Pislogva közelednek felém,
de én is haladok előre,
amíg ősze rohan a vonat.

Évszakváltás

Bágyadt természet sajnáztatja magát.
Szél se lebben, nincs értelme már.
Lehull a lomb, nem játszatsz vele,
Csöndes, bánattal átítatott a határ.

Idézem a nyarat gondolatban,
Míg várom a jövő szavát,
Nincs forgatag, csak lassúság,
Holnaptól zimankó lesz a határ.
(Fogom a téli gombokat.
Ragaszkodik hozzá a kabát.
Feledem a nyári gondokat,
És hallom a tél szavát.)

Kép hajnal után

Titokban hull langyos eső,
Oly csendes, mint a temető.
Szégyenkező égi könnyek,
Itatják a szomjas földet.

Épp hogy elillant a hajnal,
Álló levegő, mint balzsam
Minden szeg-zugon áthatol,
Lapulva enyhül bánatom.

Az ősze készülő levelek
Dísz a smaragd lehelet.
Megkésett virágok szirma.
Elmúlást idéznek sírva.

Madárdal sehol, némaság,
Távolról csaholnak kutyák,
Szemrehányás, civakodás,
Távoli zaj, marakodás.

Mint vissza az éjszakába,
Menetelne szép halálba,
Alkonyatra vált a hajnal,
Birkózik az éj a nappal.

Oda lett a víg napkelte,
A szmogos mocsok elfedte,
Korom, pernye, hajtógázok
Ellenünk támadt barátok.

Ez nem vihar előtti csend.
Csak kusza, reménytelen rend.
Érzem, hogy megállt az idő,
Most töpreng fenn a Teremtő.

Otthon vagy Haza?

A besorolás nem véletlen műve.
Az otthonom még nem a hazám.
Házban születtem, az lett otthonom.
Megszoktam falait, mennyezetét,
de a mennyezet még nem az Ég.

Levegő csap meg, ha kimegyek.
Magyar illattal nyugtatom magam.
Sajátos szaga van minden népnek,
én hazám illatát áradni érzem.
Háborítatlannak vélem magam.

Otthonom, biztonságom, nyugalmam.
Környezetem rám simul szerényen.
Emberarcok mind ismerőseim.
Beszédük nyugtat, árad és érzem,
Ima, káromkodás megfér a légben.

Dal fürdött, visszhangzott hajdan.
A táj fájdalma, sóhaja terjed.
Mégsem menekülök. Ez így Hazám!
Hiába csal Róma, Párizs, London,
Elviselem magyar terhem, gondom.

Mi a Haza? Tucatnyi műben él.
Jót mindenki Hazájától vár, remél.
Meghatározó a lét – tudat alatt –
Kétes látszat, ember hogyan él,
olykor lukas szociális háló alatt.

Otthon, Haza, nincs jó viszonyban.
Otthonomban átölel a Haza.
Mikor haza megyek, idegen az otthon,
Hangzavarszerűség bennem kolompol,
Mert vészjós-ló a jövő szava.

Párkeresés

Miért ne adjam más szájába a szót, miért vállaljak magamra minden szennyes ügyet, amikor távoli szemlélőként is átélhetem másra ruházva kétségbeesésemet?

Oly sok oka, változata, indoka van a párkeresésnek. Esetenként több legyet is lehet ütni egy csapásra. Egy magányos, de alkotása teljében lévő férfi például elvégzi ugyan a háztartási munkákat is, főz, mos, takarít, stb... de elfecsérelt időnek tartja, mert más, értéktermelő tevékenység sikerélményt is jelent.

Egy ismerősöm megosztotta velem magánélete ilyen vonatkozású gondjait. Magányosan élő férfiember, aki megosztaná valakivel a magányt és az akkor már társas élet lenne. De ugye, vannak elvárások, elképzelések. A média, a Világháló bő választékkal áll rendelkezésre, erre specializálódott „kerítők” garatálják, a sikeres révbe jutást.

Na nézzük: Az illető felkínálta magát. Dögivel voltak jelentkezők, akik gátlások nélkül bele vágtak a közepébe. Ecsetelték, mit tudnak, mire képesek, mitől lenne számukra teljes a párkapcsolat.

A külső jegyeket mellőzve a lényeges mutatókra korlátozták a kapcsolati feltételeket.

– ... szeretek kirándulni, utazni, társaságba járni

- ... imádom a színházat, mozit, a szép ruhákat
- ... élek, halok az egzotikus tájakért, ahová hajóval vagy repülővel lehet eljutni
- ... imádom a zenés szórakozóhelyeket, a gyertyafényes vacsorát.
- ... szeretem a kártya partikat, ki-ki a lapon, svédasztallal, pezsgővel
- ... szerettem a kutyuskámat sétáltatni, de kimúlt, jól jönne egy sétáló partner.

Na erre már kiborult a bili!

Folytathatnám, talán kilóg a lóláb, de ha nem segíték! Ugyanis, egyik ajánlkozó se említette, hogy szeret mosni, főzni, takarítani is!

Erre, az illető feladott egy apróhirdetést: Fiatal, jómódú hölgy ismeretségét keresem házasságszédelgés céljából.

Halljatok csodát! Egy kalandvágyó felajánlotta magát!

A hagyományteremtés kora

A Magyar Alkotók Internetes Társulása (<http://ma.it.freeweb.hu>; E-mail: mait@freemail.hu) öt éve alakult meg miskolci székhellyel. Havi összejöveteli helye, „műhelye” a szentpéteri-kapui József Attila Könyvtár.

Négytagú vezetőség mozgatja a társulatot. Elnöke: Szabó Sándor, Alelnök: Leskó Imre, Titkár: Vargáné Mohácsi Kinga, Alkotóműhely-vezető: Mohácsi Józsefné Zsóka. A Mohácsi család teljes létszámmal erősíti a társulást, mert a tagok sorában van a Mohácsiné lánya, Kinga, és Mohácsi Donát Csaba is. Különösebben nem akarok elidőzni a család felett, de van egy közös tulajdonságuk: szelíd lelkű művészek, akik Erdélyből jöttek az anyaországba a II. Világháború után. Az Alkotóműhely-vezető asszony több művészeti ágban is jeleskedik, mert fő erőssége a képzőművészet, magas zenei kultúra birtokosa és ír verset, prózát, könyve is jelent meg. Zsűrített festményeivel rangos helyet vívott ki magának, képzőművészeti kiállításai vonzza magához a közönséget.

Táborunkat megtisztelte Okányi Kiss Ferenc állami díjas író, a KOZMOSZ című lap szerkesztője, Dr. Gaál Ernő a Hegyaljai Alkotók Társulatának Elnöke, valamint Sélley Attila, aki most épít hidat Hegyalja és a Csángó magyarság között.

Ezt a társulatot, mint alelnök, meginvitáltam egy Tarcalon megtartandó Alkotótáborra. Először kicsit bizalmatlanul kószolgatták az ajánlatot, de érveimmel sikerült bizalmukat is megnyerni, így 2005. szeptember 9–10–11-re meghirdettük az Alkotótábort!

Írók, költők, képzőművészek, fafaragók, tűzzománc készítők, fotósok

jöttek, mintegy 38-an, hogy megismerkedjenek Hegyaljával, immár a Világörökség részével, ahová Tarcalt is besorolta a nemzetközi zsűri! A Bakancsos Turista Szálló három napra a Kultúra szentélyévé változott.

Szeptember 9-én délután a táborvezető birtokán rögtönzött szüreti bemutatóra és borkóstolóra került sor, ahol úgy ámulatba estek a résztvevők, hogy az ősi diófa alatt élve megkoszorúzták a gazdát és alkalmi szavalókórus dicsőítette már előre azt is, amire még sor se került! A „határszemle” után ugyanis Pataky Sándor Ákos polgármester fogadta pincéjében a művészeket, ahol megtörtént a nyitóünnepség, ajándékok és oklevelek átadása vacsorával és tudományos borkóstolóval egybekötve. Ízelítőnek ennyi elég is volt délutánra.

Másnap, szombaton Tarcál nevezetességeivel ismerkedtek a táborlakók. Délután megkezdődött a hagyományos bemutatkozás, amikor az alkotók munkáiból adtak ízelítőt és azokat közösen értékeltük, bíráltuk. Kiállító terem hiányában a szálló szalonjában került sor a képzőművészek alkalmi tárlatára, ahová meghívtuk Adámy Józsefnét, a Takarékszövetkezet munkatársát. Kiállított festményeivel sikert aratott! Meglátogatta a tárlatot Harasztosi Mihályné is, a Szerencs és Környéke Takarékszövetkezet igazgató elnöke, mint az Alkotótábor szponzora.

Vasárnap, 11-én a Királyudvar Kft. Igazgatója, Szepsy István úr ismertette a Cég tevékenységét és Tokaj-hegyalja helyét, szerepét a hazai és a világ borászatában.

Az általa bemutatott borok osztatlan elismerést arattak. Szepsy úr önzetlen támogatását ezúton is köszönjük.

Meglátogattuk a Helytörténeti Múzeumot is, ahol újabb élményekkel gazdagodott a társaság.

Vasárnap lévén, többen jelezték, hogy misére, istentiszteletre szeretnének menni. Elragadtatással szóltak a Nagytiszteletű úr igehirdetéséről és baráti kedvességéről, mivel az Istentisztelet után érdeklődéssel fordult az ismeretlen hívekhez.

Ezek után nem kétséges, hogy táborunk elérte célját. Kihangsúlyozták, szívesen választják Tarcalt hosszabb távon is az Alkotótábor színhelyéül.

Így is épülhetnek Tarcál kapcsolatai a Világgal.

Kövek

Kőkebleken nem hullámzik át az érzelem,
márványlapok alól nem tör elő értelem.
Kőszoborba zárt fájdalom,
csupán elvetélt vágyálom.

Homokkővet szétporlasztó szél,
a jelenben egy szebb jövőről mesél.
Vannak vándorkövek, mit görget áradat,
elvisz a tömeg, s már nem vagy önmagad.

Gránitarcon lefutó könnycseppek,
gyémánttá válnak, de csak kövek.
Kristályfénnel ragyogó szemek
hang nélkül egyre kérdeznek.

Mi lesz véled ebben a megkövült világban,
a kőkeblek, márványarcok sötét árnyékában?
A kövek elől el te sem futhatsz,
mert magad is kő leszel, bálványkő maradsz.

Kőszikla szeretnék lenni, magányos büszke szirt,
mit szélvihar, áradás, jég soha el nem pusztít.
Csak állni, állni rendületlen,
támadó elemekkel dacolni szüntelen.

Ha majd e kővilágban otthont nyer értelem, érzelem,
a kőbálványok ledőlnek, s marad a szerelem.
Uralkodik rajtunk hit, szeretet, remény,
és mindenkit egyformán beragyog a fény.

György gazda ágyásai

Hegyaljai kiskertjében György gazda éppen ásogatott. A kerítés mellett készített elő egy palántázásra alkalmas felületet: keskeny utacskákkal elválasztott ágyások kialakításával.

Az első ágyás elkészültével megtörölte a homlokát, s az ásót leszúrva a következő ágyás szélére, felsétált a házhoz, egy kis sörrrel leöblíteni a fáradalmakat.

Visszatérvén a munkába, nagy szemeket meresztett, mert friss locsolás nyomait fedezte fel a csak épp-hogy felásott ágyáson.

Fejcsóválva fogott bele a második ágyás kialakításába, s magában zsörtölődve készült el azzal is hamarosan.

Leszúrta az ásót ismét, elindult a ház felé, - ám az első bokor után meghúzódott az árnyékban, s visszaesett az ágyások felé.

Hát, látja ám, hogy Zsötem, a szomszéd kankutyája kényelmesen odaballag az ágyás melletti kerítés túlsó oldalához, felemeli a lábát, s átspricceli a víz-jelzést: „Itt jártam én, Zsötem, a kan!”

György gazda magában dohogva lépkedett a tornác felé, s megpihent a karosszékekben egy kis időre, egy újabb sör társaságában.

Menni kellene folytatni a munkát, gondolta, s tűnődve méregette a tornácon hűsölő palánták kötegeit. Mit fognak szólni a kutyapisis földhöz? Kibírják?

És én?

Nekem meg a kutyapisis földet kell majd a palánták tövéhez nyomogatnom?!

Elfogyott az üvegben a sör.

No, menj már ásni, noszogatta magát ismételten. Már-már el is indult volna, - aztán mégis másként döntött.

Először is jól beszalonnázott, azután ledöntött még két sört, s csak ekkor indult vissza a harmadik ágyás kiásására.

Gyorsan haladt. Sürgette az idő, s sürgette a kis-szükség is, mert a sör is megtette a magáét...

Mikor leszúrta ismét az ásót, s elindult újra a ház felé, most sem ment tovább a bokornál: meghúzódott az árnyékban, s leste, mi fog történni.

Zsötem már jött is: Kényelmesen odaballagott a harmadik ágyás melletti kerítésszakasz túloldalához, mellállt, s már emelte a lábát, amikor György

gazda előugrott, és saját locsolóját előrántva ráirányította a sörtől izmossá nőtt sárga sugarat! Zsötem a döbbenettől először moccanni sem tudott, majd felocsúdván első megrökönyödéséből, elugrott a locsolásból, s dolgvégezetlen távolodott mind messzebb a kerítéstől, az ellenkező irányba, miközben a fejét makacsul visszafelé fordítva, hitetlenkedve és szemrehányó tekintettel figyelte György gazdát.

A többi ágyásban a palánták földje már csak esővizet kapott.

A 2005-ös alkotótáborban

Ott, Tarcalon

Ott, Tarcalon
nektár csöpög a pohárba,
csúszik a szomjas torkokba,
és hej, vidám nóta
fakad az ajkakon.

Ott, Tarcalon
születnek a színes rímek,
a beszédes képek,
jer, csodáld e műveket,
mind neked adom!

Ott, Tarcalon
együtt HAT-unk,
és a MAIT adjuk,
nézd és lásd: ezek vagyunk,
mi, itt, Tarcalon.

Barna András grafikája

Megtartó áldozat

Csak egyetlen pillanat az élet...
Tetteink súlya könnyedén tovaszáll
az emlékek színes délibábján,
melyeket makacs elszántsággal kergetnek
végtelennek álmodott érzelmeink,

és születnek újra és újra az emberek,
sok ezer évbe fojtva a célokat,
türelmetlenül kutatva a teremtető okokat,
igaznak hitt válaszokba temetkeznek
a gonosztól kapott gondolatok,

pedig ajkunk szegletében
csörgedez az éltető forrás,
tisztá, bő vizében ragyog a megváltás
lehetősége: hit az egyetlen Isten
fiának megtartó áldozatában...

A hittérítő

A nyári napsugarak, no meg az eltelt évek sűrű izzadságcseppeket csaltak a vénember homlokára. Óvatosan leengedte válláról a gyógyfüves zsákját – mintha ügyelne a zajtalan mozgásra. Csak egy fakopáncs a szemközti bükkfa oldalán törte meg az erdő áhítattal telt csendjét.

Az öreg lecsatolta övéről fa merítőjét, majd letérdelve nagyokat kortyolt a jéghideg forrásvízből. Gondolatai a távolodó múlt elhomályosodó emlékeiben jártak. A második merítőt már ősz fejére öntötte, a legördülő cseppekben vidáman ragyogott fel a nap tündöklő tekintete.

A közelgő lódobogástól fodrok kezdtek körözni az áttetsző kis tavacskában megpihenő forrásvízben.

Magához vette turulfejes, rovásírt somfabotját, szemei a völgyből felkúszó szekérutat fürkészték.

Kengyel nélküli barna ló baktatott felfelé, nyakára hajolva egy csuhás élettelenek tűnő teste ugrált fel s alá, hátából, és jobb combjából egy-egy nyílvevessző ágaskodott kifelé.

Az állat megállt a patak partján, majd szomját oltva tovább kapaszkodott, mintha csak gazdája várná, hogy jutalmazza igyekezetét. Kadocsa, a vén táltos kivette a pap görcsösen kapaszkodó kezeiből a kantárt, majd odakötözte egy közeli fiatal gyertyánfa törzséhez. Lassan, oldalára fektetve leeresztette az ájult sebesültet az avarba.

Éppen letörte a nyílvevesszők szárait, hogy könnyebb legyen a szállítás, mikor újabb lódobogás törte át az erdő hús árnyékát.

Három lovas közeledett. Vad kurjantásaik visszhangja tompán ugrált a hatalmas bükkfák törzsein. Pár másodperc múlva már az öreg előtt ugrottak le paripáik nyergeiből.

Kezeikben megcsillant a kardok pengéin az élető napsugár.

– Hó! – kiáltotta el magát Kadocsa.

A karok ijedten álltak meg az apró repülő rovaroktól megpezsztült levegőben.

– A pap az én foglyom. – jelentette ki ellenkezést nem tűrő hangon.

A harcosok tanácstalanul néztek össze, majd az ifjabb, kinek kardmarkolatán gyöngyök szórták a fényt, megszólalt parancsoláshoz szokott érces hangján:

– Add át nekünk a csuhást! Hitünk ellensége ez! – majd még hozzátette a nyomaték kedvéért – Ócsádfia Örsúr kéri ezt!

– Ócsádfia Örsúr... – mormogta magában az öreg, mintegy ízelve a szavakat. – Tudod-e, hogy én ki vagyok?

Az ifjú fejthajtva, de önbizalomtól érces hangon válaszolt.

– Tudom hát: Kadocsa, a vén táltos...

– Atyád legfőbb tanácsadója voltam annyi harcon át, tőlem tanultad a beszédet, a rovást... itt csak én dönthetem el, hogy ki hitünk igazi ellensége. Bízd rám a papot, majd én ítélekem fölötte.

– Ám legyen, de ezt jelentenem kell apámnak.

– Tedd a dolgod, a többi az én jussom.

A harcosok visszaszökkentek a nyeregbe, már indulni akartak...

– No megállj csak, segítsetek felvinni a házikóhoz a foglyot!

A sötét arcú harcos hamarjában kivágott négy darab ökölnyi vastag mogyorócserjét, és összeállította a betegszállítót, majd óvatosan feltették a sebesültet a csúszkára, hozzáerősítették a barna lóhoz, majd elporoztak a völgy irányába.

Az öreg kantárszáron hazavezette a lovat, terhében az ájult pappal.

Másnap a felkelő napsugarak vörös fényei éppen csak átszűrődtek a lombok ölelésén, már a három ifjú ott toporgott a táltosi faház kapujában. A hófehér kuvasz csupán egyet vakkantott, bátran megállva a vendégek előtt.

– Jó reggelt! – üdvözölték illendően a táltost.

– Jó reggelt! Az Úr irányítson titeket élető sugaraival!

– Üzenetet hoztunk apámtól. – adta át Örsúr a rovással írt pergament az öregnek.

– Üljetek le asztalomhoz, mindjárt elolvasom és választ adok.

Kadocsa eléjük tett fatálon aszalt gyümölcsöt és egy-egy meszely meggybort, majd gyorsan átfutotta tekintetével az írást, a hátoldalára írt néhány sort, tusba mártva fécántollát.

– Íme üzenetem, adjátok át Ócsád vezérnek.

– Hogy van a csuhás? – kérdezte a fiatalúr.

– Megmarad. – válaszolta szűkszavúan Kadocsa – Most menjetek, Isten áldása kísérje utatokat!

Egy hónap múlva a felkelő nap még mindig forró napsugarakkal szárította a csillogó harmatcseppeket a mezei virágok ezerszínű szirmain. A Várvölgye kapujában a Csincse-patak előblösödött kis nádas előtt egy gólyapár széttárt szárnyakkal lejtette násztáncát. Nem zavarta őket az erdő fáinak közül kilépő két ember. Kezeikben somfabottal mérték a megtett utat, szemeik a természet ébredésének csodáit itta, hálát adva a Teremtő Istennek a világ szépségeért, az élet változatosságáért.

Kissé arrébb szürkemarhák legeltek, bölcsen bólogatva a pulik

útmutató vakkanásaira.

Hamarosan elérték az első nádfedeles házikókat, a fonott csemetefa kerítések előtt kíváncsi szemek várakoztak, majd felismerve a vén táltost, tisztelettől telt harsány „Jó reggelt!” törte meg a vibráló csöndet. Az öreg botját felemelve áldotta meg a falucska apraja-nagyját.

Az elővár sánckapujában két lándzsás-kardos vitéz látta el az őrseget. A pár perces kapaszkodó során előtárult a bal oldali völgy panorámája. Kisebb ménes tépte a mező üde gyepét a pulik vigyázó tekinteteitől kísérve. A völgy végében magányos házikó bújt a hatalmas kocsányos tölgy alá. Előtte két tucatnyi fiatal gyakorolta a kelevéz forgatását a bács vezetésével. A hegy ormán magaslott Győr hófehér lakótornya, palával fedett tetején vörös-turulos lobogó úszott kék ég szellőin.

A felsővár falain leeresztett íjakkal 6-7 harcos, a kapuban Ócsád és fia Örsúr figyelte az érkezőket.

A vár ura térdet hajtva üdvözölte a táltost:

– Isten hozott Mesterem!

– Áldást, békességet a Teremtőtől reátok! – emelte fel a táltosbotot, karjait széttárva.

Bementek a kicsiny vár udvarába és leültek a középre helyezett tölgyfa kerekasztalhoz, a fiatal pap állva maradt Kadocsa háta mögött.

– Te pap, tudsz-e magyarul? – dördült fel Ócsád hangja.

– Magyarinak születtem. – válaszolt csendesen.

– Akkor miért terjeszted ősi ellenségeink, a németek és a római pápa hazug tanait?

– Árpád királyunk parancsára jöttünk templomot emelni és téríteni a pogány népet.

– Vén táltos, mit szólsz te ehhez?

– Azzal, hogy megölted a németeket, bizonyára feldühítetted a királyt. Azonban még él a pap, valami kiutat bizonyára lelhetnénk... ha eljön a futár, üzend, hogy szláv rablók végeztek a térítőkkal, de ti leöltétek mindet és megmentettétek az atyát. Mikorra eljönnek a főpapok, a nagyfaluban emelünk egy kerektemplomot a római Istennek. Én kitanítom papunkat az igazi hitre, Mani próféta tanaira. Észre sem fogják venni, hogy kinek áldozunk...

– Jól van, jó lesz így. – helyeselt Ócsád vezér – A pap irányítása mellett építsétek fel a templomot... a fiam segítségetekre lesz! – született meg a végleges döntés – No, igyunk erre! Vászoly fiam, hozz egy kis bort... abból mit Tarcal vezér küldött!

Tarcal (fotók)

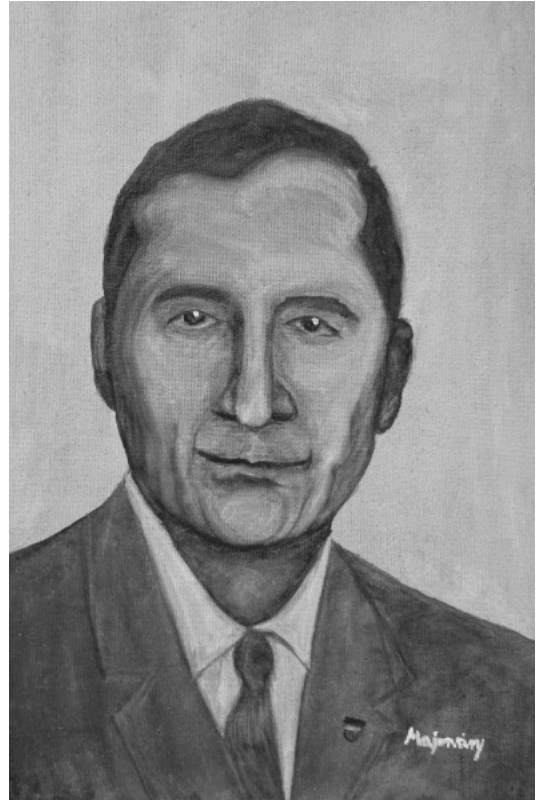

Tarcal (fotók)

Kémlelő

Wass Albert portré

Szürkemarhák szürkületben

Tarcali emlékek

Emlékem! Tarcalról a mező,
A bokrok, a fák,
A néma csend, a zajos város után.
A nagy zajban hiába kerestelek
Mikor eszembe jutottál! – (Tarcal)

Átsuhantak aranyló fények
az emlékek!
S úgy jöttem rá Tarcal, hogy hiányoztál.
A fények, a mező a széllel és
A Nagykopasz hegyével.

Mindezt a honvágy felidézte
Nekem. Az írotábor Tarcalon
Ez a kedves emléke, értéke.
Hogy miért? – Nem is tudom! –
Talán minden egyben

Mint folyékony ezüstként
Csillant fel bennem.
S dübörögve zakatol: vissza, vissza,
Visszamenni, visszatérni!
Halleluja minden évben visszamenni!
S szeretettel újból Tarcalt
Üdvözölni, s meleg szívvel köszönteni!

Egyedül

Nemcsak neked és nekem egyedül, hanem mindenkinek szól,
Isten adta nekünk egymást alkotótársaknak,
S egymás mellett fényesebb lesz a szemünk.
Azt érezzük egymás mosolyából,
A heves viták szavaiból,
Hogy a versek, amik ihlettek,

Az egymás felé eredő szeretet,
Ajándékot, amit kaptunk egymástól
A szeretetet! – adjuk
Tovább egymás között,
Mindenkinek!

A fellobbanó fáklyák fénye

A nyári zápor nagy cseppekben kezdett esni, majd alaposan felverte az út porát Tarcalon, ahol nagy izgalommal gyülekeztünk a Bakancsos szálló udvarán a MAIT és a HAT első közös írótáborában.

Mire nagyjából megérkeztek a tábor résztvevői, már ragyogó napsütés volt.

Sokan ismeretlenül kerültünk össze: írók, költők, alkotók. A finom ebéd után ismerkedés, bemutatkozás, majd a programok megbeszélése következett, több kirándulással tarkítva. Izgalmas napok, esték zajlottak le az egész hét folyamán.

Nekem a legnagyobb élményem volt az arénához való kirándulásunk. A ragyogó napfényben a meleg nyári szél felborzolta hajunkat, de pár perc múlva hatalmas esőcseppek csaptak az arcunkba. Nagyon tetszett Tarcál főutcája, ahogy a királyi udvarba elindultunk. A zajos nagyváros, Miskolc után ez a csend olyan megnyugtatóan hatott az idegrendszerünkre. Sok látnivaló volt, sok élménnyel gazdagon, a híres emlékekkel teli Tarcál.

Már alig vártam, hogy az arénához érjünk a fiatalok gyalog, a többiek kocsival jöttek, miközben kiértünk az arénába ezerféle kérdéssel ostromoltuk a vezetőnket, Leskó Imrét.

Gyönyörű pillangók röpködtek körül az arénát. Szívtam magamba a kitűnő széles látókörű vezetőnk szavait: a tokaji Kopaszhegyről, a bányagödorről s főképp az arénáról tartott ismertetőjét, s a gyerekek újfajta játszóterét is bemutatta. Sőt Pataki Sándor tarcali lakosról is elmondta, hogy egy pályázaton nyert összegből egy szabadtéri színpadot hozott létre, s így az idegenforgalom is jobban fellendült Tarcalon. Mikor megemlítette, hogy fönt a hegytetőről milyen szép látnivalók vannak különösen a tóról, szinte be sem fejezte a tájékoztatást, már mindenki megindult felfelé az aréna meredek lépcsőjén. Sajnos én az operált lábammal nem tudtam felmenni megtekinteni a sok szép látnivalót. Lemaradtam egyedül búslakodva. Fejem felett gyorsan repülő galambsereg szállt. S kellemes csend vett körül miközben a többiek nagy sürgés-forgással siettek fel a lépcsőn hangosan gyönyörködve a táj szépségében. Arra gondoltam, hogy ők már felértek a domb tetejére s egy kis séta után már látni fogják a

gyönyörű kristálytisza, kék vizű tavat.

A zöldellő bokrok ágai tele voltak mogyoróval, piros csipkével, színes bogyókkal. Egyszer csak a poros útról a kanyar mögött hangos zajt, beszédet hallottam. Először megijedtem, hogy kik közelednek. De nagy örömömre a későn érkező, lemaradt csoporttársaink bukkantak fel a bokrok mögül. Nagy nevetéssel, viccelve ültek le mellém az aréna köveire. Éppen leültek, amikor egy kis sárga, fekete foltos szalamandra tévedt elénk. Hirtelen megdermedt az ijedségtől, de mi is meglepődtünk a Magyarországon olyan ritkán látott kis állaton. Romániában, Dévától 30 km-re, ahol laktunk állandóan beléjük botlottunk, kerülgettük, olyan sok volt.

Hirtelen a figyelmünk másfelé terelődött. A magasban fent az aréna tetejének felső lépcsőfokán az „írotábor” a mindig oly elegáns, udvarias, tekintélyes úriember társunk a fenekén ülve szinte félve csúszik lefelé a sok lépcsőn. Legtöbben kuncogni kezdtek, főleg a nők. Nem tudtunk elképzelni, mi történt vele, látva rémült ijedtségét az arcán. Több férfi felugrott, hogy segítségére siessen. De olyan gyorsan csúszott lefelé, hogy mire odaértek már lent volt a lépcső alján, ülve a földön. Sokan azt hitték, hogy baleset történt, de nem. Közben belegabalyodott egy hosszúra kinyúlt szederindába, színes bogyóiba tenyerelve. A segítségére sietők szabadították ki a szúrós zöld szederindák fogságából.

Szégyenkezve szabadkozott, hogy a magasban olyan tériszonya van, hogy egy lépést sem tud tenni. Továbbra is többen kuncogtak, de én igyekeztem szóval a segítségére sietni, s hangosan mondtam, hogy én is ugyanígy vagyok, nekem is víz- és tériszonyom van. Nagyon kellemetlen ez. Mikor már mindenki egy csoportban visszaérkezett, a vezetőnk a szállásra irányított mindenkit.

De nem tudom szó nélkül hagyni egy másik kedves élményemet sem Tarcallal kapcsolatban. A MAIT vezetőségének meghívására a Miskolci Színház színésze, Somló István színművész is eljött velünk Tarcára az irodalmi est vers és próza előadására. Nagy élményem volt, hogy egy személygépkocsiban ültünk és sokat beszélgettünk jövet-menet. Valamit tanultam Somló István művész Úrtól: igyekezzünk mindig arra törekedni, hogy verőfényes legyen az életünk, és sugárzó és zavartalan a mosolyunk. Tegyük valamit mások boldogságáért, ha csak egy mosollyal, adjunk szeretetet, nyugalmat, ami nekünk is öröm lesz.

Ezeket őrizni fogom mindig a szívemben. A művész úrnak odanyújtottam egy versemet, és ahogy elolvasta, azt mondta: „Na én ezt a verset elszavalom ma este. A címe ez volt: „Művésznak lenni tudod mit jelent?” Nagy sikert arattam ott is ezzel a versemmel.

Az unokatestvér

Bazsarózsa

Az alkotótáborban

Tarcali emlékeim

2005 nyarán részt vettem a tarcali alkotótáborban nagy örömmre. Leskó Imre táborvezető lehetővé tette, hogy Pataky Sándor Ákos, akkori polgármester pincéjében eltölthessünk egy kellemes délutánt. A pince a Klapka György út 20. alatt található, polgármester otthonában.

Kiváló minőségű csirkepaprikással várt minket, amelyre remekül lehet iszogatni. Ő említette meg, hogy van egy ún. „kóstolási sor”, amit ha valaki végigiszik, nem kell kifizetnie az árát! Igen kíváncsi voltam erre, én, aki szereti a jó bort. A polgármester úr elmondta, hogy azt nem is olyan könnyű teljesíteni. Azt hittem tréfál, én, aki bírom a bort bizonyosan teljesítem! Nagyot tévedtem, nem sikerült, hiába volt nagy a torkom! Nos, ennek oka a következő: mindegyik italból minimum 1 dl-t kell meginni!

A sorrend a következő (szigorú szabályok szerint betartva):

1. Tokaji hárslevelű
2. Tokaji száraz furmint
3. Tokaji édes furmint
4. Tokaji sárgamuskotály
5. Tokaji száraz szamorodni
6. Tokaji édes szamorodni
7. Tokaji 3 puttonyos aszú
8. Tokaji 4 puttonyos aszú
9. Tokaji 5 puttonyos aszú
10. Tokaji 6 puttonyos aszú
11. „Fordítás”
12. „Máslás”

Nos mivel ez olyan elképesztő mennyiség, hogy mintegy 12 dl-nyi (1,2 liter), ezt képtelenség elfogyasztani. Mivel minőségi borról van szó!

Eszembe jutott, hogy a sakkozógép feltalálója azt mondta a szultánnak, hogy nincs az a búza mennyiség, amiért eladná neki a gépet. Ennek oka a következő: a sakktábla 64 kockából áll. Az első kockára 1 db búzaszem kerül, a többi négyzetesen emelkedik. Így: a másodikon 2, a harmadikon 4, a negyediken 16, az ötödiken 32, a hatodikon 64, a hetediken 4096, és így tovább... a huszadik kockán elfogy a világ búzatermelése, a 64. kockán tonnába mérik a mennyiséget és matematikailag nem lehet kifejezni az összeget. Hát a kóstolási sor is hasonló, nem

lehet végig csinálni. Berúgunk tőle! Néhány szó a „fordításról” és a „másról”.

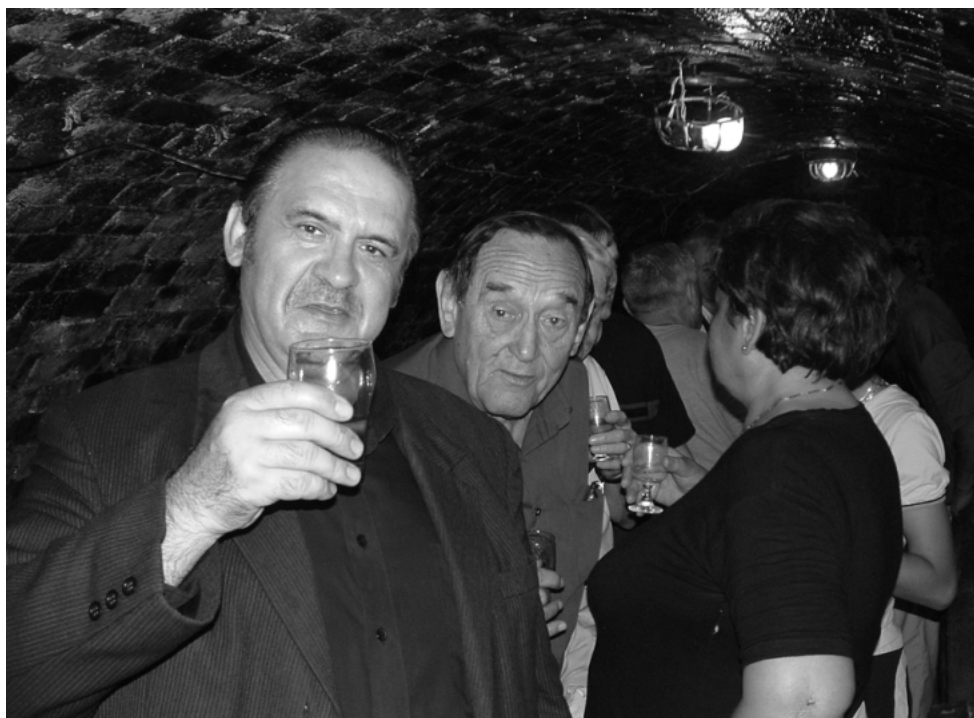
A „fordítás” úgy készül, hogy az aszú kisajtoló törkölyére mustot vagy bort töltenek, majd 6-8 órás áztatás után újra kisajtolják.

A „másról”: az aszú seprőjére felöntött bor. A pincébe való lejutás még rendben folyik, mert még józan vagy, ám a feljövés problémás! Meg kell tudnod számolni a lépcsőket, amely 12 dl bor elfogyasztása után nem is olyan könnyű. Én például nem köptem vissza a bort, hanem lenyeltem. Pedig a protokoll a borivó szokásnál azt írja elő, hogy vissza kell köpni, miután megforgattad a szádban, nem szabad lenyelni, tálba kell köpni. Na ez az, ami Isten ellen való véték! Ezért nem bírtam a lépcsőn feljönni!

Még egy különlegesség Tarcalról:

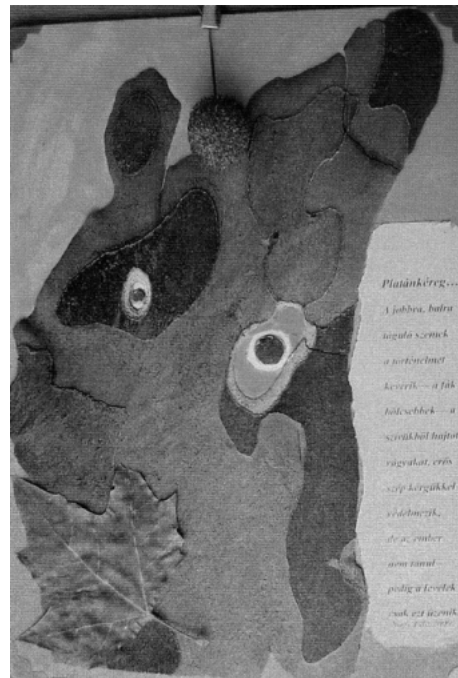
Volt egy erődítmény a 17. században Tarcalon. Ma már semmi nyoma sincsen. Az erődítményen több kapu is volt. A szakirodalomban utánanéztem, a mezőváros 1631-ben lett vásárlás után Csáki István nevű úriember birtoka, aki 1638. június 4-én körülvette sáncokkal Tarcal városát. E palánk nem védte meg Tarcalt, így 1678-ban egy török aga (Kara Hasszán) elpusztította azt, lakóit pedig kardélre hányta. 2010 februárjában Pusztay Zsolt régész barátommal közösen elhatároztuk, hogy felmérjük a település erődítés nyomvonalát, jelenleg ezen munkálkodunk.

Számomra Tarcal egy szentély! Ide mindig visszavágyom. Az idén is el fogok menni oda. Minden tisztelem és köszönetem Leskó Imréné, akinek kiváló borát magam is megkóstoltam, és aki lehetővé tette az alkotótáborban való részvételét.

Platánkéreg...

A jobbra, balra táguló szemek,
a történelmet keverik;
a fák bölcsőbbek – a
szívükből hajtott vágásokat,
erős szép kérgükkel védelmezik,
de az ember nem tanul –
pedig a levelek csak ezt üzenik!

Kísértés

Teremteti világodban
pusztító lidércek,
menekültnek néznek
– kísértve járnak
s a fejetlenségnek
helyet csinálnak;
de ha a dolgok
fonákján túl látsz,
maradhat az álmod
– és a sok próbát is
emberül kiállod!
akkor leked előlük:
Őrök Színre váltod!

Többek?

„Mert többek vagyunk, ha közösen beszélünk”
– mondja a költői becslés.

Mit értsünk alatta? Nem győz meg az sem,
hoggy Radnótira emlékezőn mondja.
Bábel és logika...? Éter és pokol – s szintúgy talány
a bölcs, ki a porba rajzol. Közösen, már annyit –
a hasakba lyukat beszélünk...! Háta mögé állni,
hamis igyekvés – akik mások hitébe belerondítottak
változó szelekkel élni, ugyanoly hamisan akarnak!
Egyenként színt vallva – régi tisztességgel élnénk,
mert levéve a maszkot: biztosan előbb lennénk!

Kór-ság

Mindannyian orvosok volnánk,
mégis beteg a világ...
– Mert az én páciensem, nem a
te beteged? – De a te privátod
se nekem fizet! S az Ő kezelte,
végsőképp nem a mi betegünk!

S amíg jogorvoslatért csak ez kiált,
vakok keresik az Igazság ostorát,
a semmi baj burjánzó áttéteket szánt –
a Lelki Ismeret az elfekvőben néhaira vált,
de ha söpörné – egy is! – a konc vitát!
Netán – lábadozni kezdene a világ?!

Tarcal

Kalákáknak sarcolása?
jószándéknak nincs javára
– juhásztáncra adót vetni...?
nem lesz gazdagabb senki;
csak a derű múlik egyre
ismeretlen idegenbe,
szívvel ha nem vigyázza,
ember fia s ember lánya!

Ma is kedves város Tarcal
– ha fordulsz feléje őszinte arccal;
dús a növényzet, mint azok lelkek,
akik az idegennek előre köszönnek,
emlékezve a szó rendelt erejére
s tán még, Tarcal vezérre! Klapkára,
a sok bátor s hős magyar vitézre,
s a hétköznapi szorgos emberére!

Bár, a tarack itt is bátor s ha
távolították is a hitet a nyájtól,
– s ami szép, jó, s megtartó,
mintha hiányozna az ős talajból,
de szívesen tenne róla, hogyan is
lenne jó – csakúgy magyar módra
lelkességgel igaz értékekre lel
s érdem-jussában örömet remélni!

Hol a Jézus segíts! indít a munkára
– bármi tisztségben emberül kiállva,
ki földet művel, ásója, kaszája, kapája
s elmével, tollal, igaz szóval járva,
amit lehet a sarjakba vissza gyökerezni
– ki segít magán kész érdemet remélni
s ha földijével egy karra – s érte teszi,
a hála is közös: lehet együtt zengeni!

Közhírre tetetik!

Amit az Önkormányzat tudtára adat mindenkinek! Oszt' akár érdekli, akár nem, ha' gassa! mert a törvényt be nem tarló, csúfos kárát láthattya!

Tudvalevő, hogy e' szem kölesbű, nem lesz kása! Ennek okán, a szűkös anyagi állapotra tekintettel, minden adóköteles felszólíttatik, hogy ha hátralikja van: fűzesse be! A kassza üres, a kiadások meg ú szaporonnak, mint a csicsóka. Mivel a határba', gyakorta ollanok is szüretelnek, akik az ütetésné' nem jeleskettek – oszt' mán a madárijesztő szemit is kilopták, újabb kerülő állítása szükségeltetik! Aki! ezen irányba hajlandóságot érez! keríjjen valahunnét erkölcsi paksust! oszt' jelenkezzen Tolvaj Gáspárná! – Má', a megbízhatóság végett!

Más! A kóbor ebek vészes szaporodása, tettelegességre bízattata a törvény embereit, ezi' akinek kedves a saját ebe, kerítése alatt, a kutya likát dugja be!

A nyugdíjas batyubálra, a potyalesők miatt csak a meghívottak illetékesek! S ha a fog otthon nem felejtetik, jó étvágyat nekik!

Továbbá! Okos Tóni önkormányzati képviselőnek, a hangja után, most az esze tokja kallódott el! A becsületes megtaláló do-bá! do-tá! lá-sára mivel píze egy szál se – későbbi időpontban kerülhet sor! Megértés szükségeltetik!

Más! Adatik tudtára mindenkinek, hogy a Göndörék kocája 24-et fiait. Akinek fias kutya, vagy macskája van – oszt' eváll'na e' párat, jelenkezzen az állatvédő bizoccság...? hú-má-...? Mus...?! Humá-nus fejné': Medve Farkasna'! – Jó van no! Magyarú tanú'tam ó'vasnyi!

Továbbá! A lakosság közérzetire, a szaporodó rémhírek nincsenek jó hatással. Ezi' – főleg a varjak figye lmibe: a kárognak, hamarossan vége!

Más! Mivelhogy a garázdaságokat, jobbadán a téntás emberek követik el, a Törvényhatóság a megelőzés, meg az érintett családok érdeke védelmében, igen eredményes tanáccsal szó'gáhat! Ha! a haldokló haló verítékit, a piás pályinkájába keverik, az ú megútá'ja a szeszt, hogy nemcsak innya nem kíván többet, de rá se bír nízni! De van e célbú', egy másik figura is. Éjfélbe, ugyanollan keresztnevű ember fejfája alá dugnyi egy deci pályinkát. Kilenc nap mú'tán – eggyel se több vagy kevesebb! – érte menni, oszt' kiásnyi! De visszánízni! Mé' csak véletlenű' se szabad!! Ha a muki megissza, ez is begyün! Többen kipróbá'ták, oszt': eskünnek rá! – Aki hallja, tobábbíja!

Annak utána, minek nem előtte! Itt a fiatalság, a fassang, a mulacsságok ideje! Oszt' a huncutnak is jusson értésire! Szép, takaros lány, sose legyen a falunak a menyé! – sokkal inkább egy legénynek, a sége,

meg a fele! Meg a legényekbe se essen bele a fene – egy se legyen a falunak a veje, hanem egy szép, kis családi kör feje! Ekkor-tájt lelje meg mindőjük a maga hitös párját, húsvét után, szüret táján, kis templomunk harangja zengje rá áldást! S keresztlevél, anyakönyv – mármint az apró nemzetség szaporodása, oszt adófizető pó'gárrá válása! sikeríje a mi kűs falunkat a fennmaradásra!

A Piskótai Önkormányzat megbízásábú kelt, mint fent ezen esztendő fassangjának szombattyán. S aki jó mulatást, meg jóegízsíget kívánva tudatára adta mindenkinek, magam vótam: Borszéki Benedek! No! Isten á'dja meg Ken'teket!

Napkeltekor
(*Leskő Imre Élmény fotója előtt...*)

Parány az ember,
s mily nagy az árnyéka!
S a parány, tehet semmit,
de tehet parányit –
miképpen éltethet,
ragyoghat
– köszönhetően
a drága napoknak,
avagy csak áldozhat
– a lélekben növekvő,
beteg árnyékoknak.

Leskő Imre fotója

Tarcal vezér emlékére

Szívből emlékezem vezérünk nevére,
Kit e tájra hozott nyughatatlan vére.
Három honfoglalónk az új hazát járta,
Tokaj alatt rátalált e csodás, gazdag tájra.
Hegyein szép erdők voltak, a szőlő is díszlett,
Tarcalnak, és Ondnak a leve is ízlett.
Lenéztek a völgybe, hol két folyó tekergett,
Egy-két flaska bor után nem láttak csak egyet.
Jó barátok voltak, nem vitáztak sokat,
Már maga a látvány megírta sorsukat.
Elmondták Árpádnak, tegnap merre jártak,
Jó gazdája lenének e meglátott tájnak.
Népe barátságos, kiket itt lelte,
Jó volt, amit ittak, az is, amit ettek.
Ketel, a harmadik társuk, más vidékre vágyott,
Szeretné meglátni az egész szép országot.
Árpád, mert szerette Tarcalt is, meg Ondot,
Kérő szavaikra egy nemet sem mondott.
A kitartó hűségért, és véres bátorságért,
Hálás volt Tarcalnak, biztató szaváért.
Tarcal nemzetsége elfoglalta helyét,
Belepte népével a környék formás hegyét.
Ősi mondás szerint felnézett az égre,
Áldást kért magára, és egész népére.
Méneseiket, és gulyákat az ártérre eresztett,
Népe védelmére várat emeltetett.
A portyázó hadak messze elkerülték,
Kardját, dörgő szavát szívükből tisztelték.
Ma is itt él e nép, szereti hazáját,
Megtermeli Hegyalja aranyát, a borát.
Szorgalmas nemzetség, ma is büszke rája,
Sosem hozna szégyent kedves hazájára.
Ond vezér is hazára lelt, két faluval odább,
Az Ő nevük fémjelzi e csodás, gazdag határt.
Kettőjükre emlékezzünk büszkén, emelt fővel,
Legyenek nagy békességben az örök Teremtővel.

Tarcalra hívott egy barátom

Pirkad az ég, ébred a fény,
bárányfelhők úsznak az égkékjén.
Hegynek fel, völgybe le, jobb ív, bal ív,
kanyargós hegyi út – élvezem,
barátnőm szenved mellettem.
A Nap nem láthatja,
a fák szép színes lombja végig,
– árnyékával az utat takarja.

Miskolc, Szerencs,
– Zemplénnek hegyalja.
Tarcal, – a falu széli fogadó tártkarja.
Baráti szeretet hívogató szava
csábított ide – az író táborba.

Hajnali fény dereng,
fűszálon harmatcsepp.
Ébred a Nap.
– Fénye megpihen, s egy pillanatra
aranyrög csillog a fűszál ölelő karjában.
A színes őszidő – susog, dalol, jókedvű.

Minden évben egyszer, ha Tarcalon járunk,
barátok között falunk, prózát és verslábat.
Senki nem éhezhet, mindenki jóllakhat.
Irodalom kedvelők,
– a keblére ölelő Tarcali író táborban

Örömdvözlés, közös munka,
jókedv, dalolás.
Öreg otthon – Bodrogkeresztúr.
Szavalt és énekszó, víg délután – megható,
mégis szívszorongató,
– családot nem pótoló.

Pince mélyén csülökre,
bort kóstolni ízibe.
Körbe ölelt asztalnál,
pohár csendül, dal zendül.
Holdfényben, őszi szellővel,
együtt zengünk minden éneket.

Tarcal magas templom tornya,
reformátusok szent oltára.
E falak közt felemelő
a szavalat és az ének.
Köszönet a Jó Istennek!

Lankás hegyoldalak,
aszút termő tőkék,
seregélyek hada szemeznek belőlük.
Reggeltől estig a Nap szép lassan,
nyugat felé elballag,
majd estére tűzgolyóként érkezik
a horizont szélére.

Lebukik a Nap.
– Az esti szürkületben
madarak dalolnak, gólya kelepel.
Az éjjeli csendet csak
a tücskök koncertje zavarja,
s a távolban sír a léleknek harangja.

Erdőt, mezőt, szőlőtőkét, kelő Napot,
baráti jobbot – magamhoz ölelek.
Szelek szárnyán, ha elmegyek,
a lelkem akkor is Véletek léssen.
Megölelek erdőt, hegyet, Napot, Holdat,
harmatcseppet, s Néktek hagyom a szívemet,
s a velem kapcsolatos emlékeket.
Isten áldjon meg Titeket!
Magammal viszem a tarcali emlékeimet!

Oltárt emeltem emlékednek

Édesanyám engedd meg, hogy rád emlékezzem,
gondolatban megcsókoljam dolgos kezed.
Csendben meghasadt szívem darabjait
régén szétszórták a langy májusi szelek.
Anyák napján összetörten zokog a lelkem,
oly rég elmentél, már nincsen könnyem.
– Kitért karokkal rohannék feléd,
messze vagy a hadak útján, a csillagok között,
– nem érlek el!
Édesanyám, ha egy szóra, visszajönnél,
gyermeki hálával szárnyaid alatt megpihennék.
Amikor sorsom malmán őrlöm a bánatot,
Édesanyám szemed könnyek között látom.
A sorsom szekerére örömet pakolnak,
a Te vidám arcod mosolya kacsingat.
Édesanyám – e szó imádság számomra,
szívemben oltárt emeltem emlékednek ma.
A szeretet legszebb virágzálat helyezem elébed,
a síron túl is örökké szeretlek!

*Ha átölelsz
Bálint unokámnak*

Kiskezed kitárva rohansz felém.
Szerbusz mama,
– mosolyog a szemed.
Átölelsz,
– szeretettel magadhoz szorítasz.
Te vagy nekem
a három őserő,
a föld a víz, a levegő.
Te vagy a Nap a kékégen,
mely beragyogja őszülő életem.

Édesanyám keblén

Az égre sarlót írt a Hold,
Édesanyámnak piros arca volt.
Szép mosoly, ha ajkán maradt,
szél fújta szét a gondokat.

A patak előtte csobogott,
sulykolta a ruhát – mosott.
Tavaszi langy szellő lengett
hófehér lepedők lebegtek.

Nyakamba vettem a világot,
bízvást – vidáman
nekivágtam.

Értem reszkető nagy meleg szíve,
féltett, és biztatott egyszerre.

Csillagok közt a kék égen,
már odafenn a Mennyben
A nyughelyét meglelte már,
békében pihen az Úr jobbján,

Ne hagyj el édes Istenem,
emlékét örökké őrizhessem!
Rá emlékeztessen mindennap,
fű, fa, virág, rét, s a kispatak.

Ha majd egyszer elmegyek,
aranyló csillagokon lépdelek.
Kit ott fenn a holdfény átölel
Édesanyám keblén megpihenek.

Csillagok, Hold, Nap, és Föld,
mosolyogva velünk örül.
Felülve a Göncöl szekérre,
együtt utazunk az örök életbe.

Édesanyám frissen sült kenyere

Visszaemlékszem a régi, szép időkre,
Mikor édesanyánk a kenyeret sütötte.
Mennyi aggodalom, mennyi fáradozás,
Mert a kenyérsütés maga a szentírás.

Vajon jól csináltunk minden munkálkodást?
Jó volt-e a kovász és a dagasztás?
A kemence jól volt-e kifűtve?
Emlékszem, ahogy anyánk a lángost kivette.

Mi, gyerekek, hogy' vártuk ezt a percet.
Soha, azóta nem ettem ilyen fenségeseledelt.
Kisült a vakaró, a cipó. Anyám széttörte úgy melegébe.'
Végül nagy, gömbölyű kenyerek sorakoztak rendbe.'

Ünnep volt a családban minden kenyérsütés,
Szívünket boldogság töltötte el.
Megvolt a betevő, a drága falat,
Illata szétáradt, bejárta kicsiny falunkat.

Álmaimban

Álmaimban visszatér a múlt,
Mely elringat, szárnyakat ad, repít.
Lombos fák alatt hűsítőn susog
Az ifjúság, a végtelen, ki volt.

Öreg fának lombos ágai alatt
Már csak a magány, és az emlékezés maradt.
A gyermek zivaj elszállt, a pad is üres már,
Hulló falevelek peregnek alá.

Őszi szellő hordja szerte-szét,
Mint az álmot a hajnali ébredés.
Vadvirágos rétek tovatűnnek,
Marad az ősz, a sápadt falevél.

Sárga rózsza

Sárga rózsacsokor díszlik az asztalomon.
Születésnapot jelent, bizony nem az ifjúkort.
Hetvenegy év. Kimondani is sok.
Bizony-bizony, ez már jelenti az idős kort.

Gyermekemnek lénye,
Unokámnak fénye
Csillog e rózsacsokorban,
Belekötve az élet szeretetét.

Minden rózsabimbó egy-egy állomás,
Hosszú életemre visszagondolás.
Hogy mennyi volt az öröm vagy fájdalom,
Azt most a szirmokkal széjjel rakosgatom.

Összeadva jelenti a múltat és a jelent.
A rózsákat újra összerakom,
A bánatot feledve örülni a jelennek,
Hogy a jó Isten hetvenegy éven át megtartott.

Szép időkre emlékezve

Sok esztendőn keresztül részt vettem a Tiszteletes úrék szőlőszüretén. A református gyülekezeti elöljárók, presbiterek és az asszonyok, akik bejáratosak voltunk a parókiára, megtiszteltetésnek éreztük, ha meghívtak a szüretre. Különösen, ha az idő is kedvező volt, meg a szüret is, és jó volt az aszú termés is.

A szüret a szőlőtermő vidékeken, de itt Tokaj-Hegyalján különösképpen nagy előkészületekkel járt. A család már napokkal előtte készülődött. Legyen elég szedőasszony, jó aszúcsipegető, kihordó a konténerhez, ha már ez a mód. Régen puttonnyal hordták az emberek a

terhesbe a termést. Az edények gyorsan teltek. Mindig kiabáltunk, écelődtünk: „Puttonyos, hol bukdos?” Szóval hangos volt a hegy a sok szüretelőtől. Jöttek a testvérek, rokonok, barátok, nekik ez az alkalom nagy élmény és ünneplés volt. Együtt volt a nagy család.

A tiszteletes asszonyra hárult a legtöbb munka. Az étkek elkészítése, Ő ennek nagy szakértője volt. Sütött, főzött állandóan. A rokonok közül már előtte való napokban többen megérkeztek. Bizony lehetett iparkodni az ellátásukon, mivel itt mindenki „segítség” volt. Már reggelire előkerültek a megpakolt kosarak a sok finomsággal. No, meg egy kis jóféle pálinka, akinek jól esett, hogy előkészítse a helyet a reggelinek. Finom sütek, sült oldalas, hurka, kolbász, még kacsasült is a tepsiben zsírára sütve, finom puha kenyérrel. Bizony jól esett. Elmaradhatatlan volt a soros pogácsa, kávé, szóval minden. Ezután ment is a munka szaporán. Teltek az edények szőlővel. Alig győzték a férfiak hordani a termést. Ha jó évjárat volt az aszúra, öröm volt szedni a szép, töppedt, mézédesszemeket. Közben jókat beszélgettünk, meghánytuk-vetettük a világ baját, még a gyülekezeti tevékenységünk is szóba került. Különösen a vendégekkel cseréltünk tapasztalatokat. Így telt az idő ebédig, mikor újra kínálás volt. A munka folytatódott a szüret befejezéséig. Mikor mennyi volt a termés. Az ilyen napok felejthetetlen élménnyel gazdagítottak bennünket. Sokáig emlegettük. Tiszteletes úr jó gazda módjára mindenkit végigjárt a soron, egy kis beszélgetéssel érdeklődött családjaink, gyermekeink sorsáról, egészségéről.

A szüret végeztével a szőlőtábla aljában gyülekeztünk, még egy utolsó kínálás következett, és ami felejthetetlen, a jó Istennek hálaadás. A Nagytiszteletű úr a gyönyörű bariton hangjával elkezdte az éneket. Először asztali áldást, 501. d. „Adjunk hálát az Úrnak, mert érdemli”, utána a többi verssel együtt énekeltük. Régi énekeskönyv: „Mennyben lakó én Istenem, könyörgök légy mindig velem.” „Tebenned bízunk eleitől fogva”, a reformátusok himnuszát, a 90. zsoltárt. „Egyedüli reményem, ó Isten csak te vagy”. 276.d.

Mindannyian csatlakoztunk az énekléshez, el lehet képzelni, hogyan zengett a hegy-völgy. Visszaadta a száz hangot. Olykor, a hegyen lévő szüretelők, akik hallották, ők is csatlakoztak hozzánk. Micsoda felemelő érzés volt, hogyan is lehetne ezeket elfelejteni. Az emberek megálltak a munkával és megrendültek, hogy ilyen is létezik. Némán hallgatták.

Egy marék föld

Kinek, mit jelent ez a marék föld: egy cserépnyi virágföld? De itt most többről van szó, sok embernek talán a hazát jelenti. A haza szeretetét, a gyökereket, melyet kiszakítottak és idegen területre helyeztek el. Nagyon fájdalmas időszaka volt ez a magyar nemzetnek. Esetleg az idős emberek élhették meg ezt a keservet. Mikor hazánkat szétszabdalták, mint egy rongyabdát, kegyetlen emberek határozatára. Nem törődtek családokkal.

Településekkel szemben, mintegy zsinórt, elhúzták a határvonalat. Más országokhoz csatolták, mint egy koncot, ki-ki magának levágott belőle. Ezt hívták trianoni békeszerződésnek. Azóta már sok év telt el, de a sebek nem gyógyultak be. A fájdalom kitört időszakonként, mint a vulkán, tüzes lávájával. Szeretne elseperni mindent az útjából. De a határvonalak merednek rendületlenül.

A sorompók azonban mára nyiladoznak. Erre volt példa Debrecenben, május 22-én, a református zsinat egyesítése. Felfoghatatlan varázs járta az emberek szívét, lelkét. Szabadon jönni át a határon, vagy még szigorú papírokkal, mindegy, de lehet, ez a fontos. Megőrizve a drága magyar nyelvet, melyért annyit szenvedtek. Ezrek és ezrek érkeztek a határokon kívüli területekről, mind a négy égtájról. Magyar zászlóval és anyafölddel. Egy marék anyaföld, hogy itt eggyé váljon a gyökerekkel, összekeverve fát ültessenek bele. Kizöldülve, nagyra növe mutassa az utat, a fényt a jövő nemzedéknek. Egy hatalmas, régi Magyarország volt fából kifaragva, erre öntöttük a marék földjeinket. Táblával megjelölve, ki-ki honnan érkezett. Könnyes szemekkel, szótlanul, csak ölelgettük és simogattuk egymást. Életem egyetlen ilyen eseménye. Pedig már én is koros vagyok. Aztán szép rendben és csendben sorba álltak az emberek, kisebb-nagyobb csoportokban, a településüket képviselve, zsoltárokat énekelve. „Tebenned bízunk eleitől fogva...” 90. zs. A hangok elcsitultak. Hömpölygött a tömeg szép rendben énekelve, majd két órás körmenet után visszaérkezett a Nagy Templom térre, ahol megkezdődött a közös úrvacsoraosztás, az erre az alkalomra elkészített helyen, a templomban.

Istenem adj erőt továbbra is e népnek, nemzetnek, akik ilyen kitartással szeretik a drága magyar földet! Add, hogy a jövő nemzedéknek is legyen miből meríteni! Legyenek gyökerek, fák, fények, amelyek mindig helyes irányba mutatják az utat, az összetartozást, a reménységet! Mert ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?

Lélektől vezetett

A várva várt nyugdíjas évek nem csak a megérdemelt pihenést hozták el, hanem a sok testi nyavalyát is. Megkopott csontjaink fájnak, sajognak, így bizony kénytelenek vagyunk lemondani a lelki vágyainkról is.

Mindig templomba járó ember voltam, és vagyok ma is. A hitemet gyakorolni és átélni, számomra ez az éltető erő. Felüdülök, megnyugszom minden egyházi esemény, vagy alkalom után. Így volt ez idén január utolsó hetében is, az ökumenikus alkalmak estéjén. Gondolatban egész nap készülődtem az esti alkalomra, de az időjárás megpróbált elriasztani. Esett az eső, csípős szél fújt. Elégge messze lakom a templomtól, így csak vívódtam magamban: elinduljak-e? Már négy óra is elmúlt. Nem öltöztem, csak szomorúan ücsörögtem, nem volt kedvem semmihez. Fél öt körülcsengetett valaki. Magamban beszélgettem kifelé készülődve, még gyorsan egy fejkendőt is felkötve, – ugyan ki lehet az ebben a zord időben? Meglepetésemre a Tiszteletes úr állt a kapuban. Ez nem lehet véletlen. Az Úr küldte e szavakkal: „Itt jártam az utcában, családlátogatáson voltam. Gondoltam, ha el tetszett készülni, elviszem, hogy ebben a rossz időben ne kelljen gyalogolni.”

Hát egy kicsit a lelkem mélyén szégyenkeztem, hogy nem voltam felöltözve templomi viseletbe. Beinvitáltam a Tiszteletes urat, ha vár öt percet, elkészülök. Így is történt, s már indulhattunk is. Mikor a templomköz feljáratához értünk, láttuk, hogy ernyők alatt esőben, szélben milyen sokan váraкоznak a bebocsátásra. Hinni kell, és bízni kell, ha valahová nagyon vágyakozunk, Isten megadja a segítséget. Nekem megadta. A Tiszteletes úrnak arra is gondja volt, hogy istentisztelet után valaki hazavigyen. Így minden este részt vehettem az ökumenikus imahét alkalmain. Az utolsó estén szeretetvendégséget adtunk minden felekezeti híveinknek. Jól esett az asszonytestvérek biztatása, hogy ha már a testi erőm meg is fogyatkozott, legyek közöttük, az nekik is biztonságot ad.

Köszönöm, hogy így éreztek!

Az Úr Isten jóságos keze munkálkodjon mindig közöttünk!

Tarcali fények

Szőlőt érlelő vidéki táj,
– bár az élet itt is nehéz,
küzdeni kell és sokszor fáj,
ám van, mikor több a kevés.

Messzi utakról jő a vándor,
hozza magával a terheket,
de nyílik a szív, éled a tábor,
s ez oldja a kezdeti percekét.

Már száll az ihlet, izzik a lét,
tűzben születik a gondolat,
mi arra méltó, igaz és szép,
a kohóból kikerül, s megmarad.

Mondatok, rímek, ecset és kés,
a lélek csendjének halk szava,
nemes érték, mit szívekbe vés,
a feltárult valóság dallama.

Fúvó szélként szárnyal a múzsa,
s titkon érinti a lelkeket,
tisza forrású bő vizű kútja,
érleli, formálja a műveket.

Embertársak, mint nagy család,
mindenki hozza, mit alkotott,
boldog a szív, ha értik szavát,
s hálás, ha valamit adhatott!

Tarcali képek, izgalmas fények,
sok megörökített pillanat,
napsugár ízű szép emlékek,
s új reményt ígérő pirkadat.

Koccintó csengés

Kietlen, sík mezőn, az ember „messze” lát.
Nyugovóra térő nap, hinti „vér” sugarát.
Őszülő az IDŐ, csípős a szellő már,
Visszapillant a nap, „vézik” a láthatár.

Pinceajtó nyílik, a lég lent illatos:
Immár nyugszik a must: már pezsdít a karcos.
Tegnap még a hordó „izzott”, mint egy kohó,
Ma már ereinkben „dübörög” a Hordó!

Gyere jó pajtásom, tüzes a borunk már,
Ereinkbe’, mint vér, s megtöltve a POHÁR!
Emeljük poharunk’ – Lát’ határ a borba’
Koccintó csengéssel ébredjen a HAZA!

Szüreti dal

Már későn „ébred”, bíbor köntösben
az álmodó, álmos Nap.
Már korán (is) álmosodik – el –
bejárva a napi utat.

Sötét, borongós fej-fedőjét
elővette az Ősz.
Mint a must, feszült a Reménység;
erdő szélén figyel egy Őz.

Szedjük a fürtöket; a telt Bogyót.
Hosszú lesz a Borongós Út,
De pezsdülve figyeljük a hordót;
Tartalma mit „súg”!...

A tarcali csárda...

Ugy-e emlékszel még, édes angyalom;
sétáltunk, virágzott ezer lilium.
Szép, „szelíd” este volt: – Fénylett is a nyár
s a ragyogó Csárda, minket nyitva vár(t).
– Ez a dal visszaszáll(t).

– S jó kedvvel dalolt két ember: Te meg én,
Mireánk ragyogott, a Hold, s csillagfény.
Játszi szellő illant, csodás illat, „járt”,
a tarcali Csárda, mindig vissza-vár...
– Ez a dal visszaszáll.

Artisjus; oltalom: 68478 CA. Andantino: rubamento.

A tarcali csárdában

Ültem a Csárdába', csak
magam, az asztalomnál.
– Vörös bor poharamba'...
– Jött egy szép-szemű leány,
A boromra nem figyelt,
Ámde jobban én-reám!

Majd ittam a boromból,
S valami csoda történt:
Oly édes ficánkolást
Éreztem ereimbe'!...
a lány szemsugara
szememnek tükréből
boromba sugároztak.

Aztán erem csillapult...
És néztem a poharat:
Majd ittam a borból
És ismét jött a CSODA:
Szívemnek „mezején”
Ágaskodtak a csikók!...
a leány ragyogása még
visszatükröződött szemem
tükörfénye által
és boromba lőtte Eroszt!
(majd belenéztem ismét...
– poharam fenekére)

Tarcal története (Az ó- és középkorban)

Tárcái nagyon régi település, már az ókorban is ember által lakott környezet volt. Különböző leletek bizonyítják ezt. Ezek egyéni gyűjtőknél láthatók és Miskolcon, a Hermann Ottó Múzeumban vannak.

Ez a terület a magyarságnak fontos lakhelye volt, valamint a velük együtt élő kabar törzseknek. Az itt emelkedő hegyet, a magyarok egyik vezéről, Tárcairói nevezték el.

– Amint áthaladtak egy erdőn és Tárcái a leggyorsabban haladt, és ő ért a hegyre föl elsőnek, a legenda szerint.

1894-ben a Vinai dűlőben szőlőtelepítés céljából talajt fordítottak és ott gazdag sírleleteket találtak. Föltételezték, hogy a nagy vezérek lettek ide temetve. A település ez után a Tarcal nevet kapta.

1100 táján itt (ülték), illetve állták meg az országgyűlést Könyves Kálmánék.

1241-ben a tatárok teljesen felégették Fejew, Fejő-pusztát.

1278. március 30-án keletkezett hiteles oklevél szerint IV. (Kun) László fiának, Tamásnak adományozta Tisza-lúc és Tarcal földjeit.

1398-ban Debrői István fia mestert, kincstartót beiktatják Tokaj és Tarcal királyi birtokokba. 1517-ben Tarcal már mezőváros volt. 1476-98 között már (valószínű!) elnyerte a városi rangot. Német, török hódítók (különösen) sanyargatták a lakosságot. 1604-ben (két évre) elbujdosott a lakosság, aztán az emberek előmerészkedtek és Zombori Hasznos Péter vezetésével újraépítették a várost. Emlékezetből Tarcal törvénykönyvét megírta.

1612-ben a város pecsétjét újra vésette.

A háborús megpróbáltatások ellenére Tárcái a fénykorát élte.

Az 1700. éveikből származó okiraton látható a tarcali bélyegző lenyomata.

Kékfestő

Anyám kékfestő-szoknyája
lebeg az égen,
főz serényen a konyhában,
igyekszik az ebédvel.
Velünk munkálkodott,
de bement, hogy főzzön ebédet,
engem és apámat kint hagyott:
letöröljük olykor a verítéket.
Aztán anyám kiáll
a konyha ajtajába,
– Kész a krumplileves
és a mákos tészta!
Apám biztat
– Ezt még csináljuk meg!
Hisz fontos igyekezni.
Félbehagyni semmit sem szeret,
s anyám, hogy menjünk már,
intve jelzi.
Látom a kékfestő égen,
anyám gyorsan főzi az ebédet,
s szoknyája mint lobogó lebben,
s int – Gyertek már!
Meddig könyörögjek!?

Ének az Úrhoz!

Ujjaid alatt lángcsóvák égnek,
Szemed tükrében ég a világ,
Látod Uram, mily szomorú
Mit alkottál: az ember.

A tál étel amit elé tettél
Nem elég soha,
Mindig több kell.
Szűkül a világ.

Ráncos homlokod alatt
Sír az ének,
De miért?
Te akartad a szenvedést?

Bocsánat szava zengi éneked,
Harsog a szenvedők hada,
Légy kegyes, bocsáss meg
Uram!

Könnycsepp az arcon

Azon az őszi napon, amikor a felhők kacéran kergették a Napot, egy fénysugár előbukkant, éltető fényét szétszórta a földre, dédelgetett, simogatott.

Kellemes volt az őszi délután, arcomat a fény felé fordítottam, elmerengtem, tétován néztem a sugarak játékát. Öröm töltött el.

Még az október rejteget egy kis meleget, vagy csak kicsente a nyár tarsolyából és széthintette ezen az októberi délutánon?

Indultam utamra, ahogy a város forgatagába értem, a kocsi ablakán pici esőcseppek ficánkolva ültek egymást átölelve, kicsi folyamává sokasodtak, és lecsurogtak a kocsi oldalán.

Amikor az úti célomhoz értem, már sűrű cseppek takarták az üveget. A kocsiban maradtam, vártam, hátha eláll az eső, ami bizony csak nem

következett be.

Így elhatároztam kiugrok az autóból, becsukom, és futás a bejárat felé! Szerencsém volt, a nagy keményfából készült fekete kapu nyitva volt. Nem mentem be, megálltam a félig nyitott kapuban, és néztem a hulló esőcseppeket.

Rövid idő elteltével, halk mocorgást hallottam a kapun belülről.

Kíváncsiságomat kielégítve benyitottam, és egy emberkét láttam ott toporogni.

Ránéztem, Ő visszapillantott, és így köszönt:

– Csókolom!

Kissé meglepődtem, agytekervényeim mozgásba lendültek, kíváncsian kérdeztem magamtól: vajon honnan ismer, vagy ismer-e?

Tétovázó gondolatok közepette még a köszönését is elfelejtettem fogadni.

Folyton csak az járt az eszemben, ismétелgettem, honnan ismer, és én honnan ismerem? Vajon miért köszönt ilyen szépen, illedelmesen, alázatosan? Gondoltam, biztos ismer. És én magamhoz tértem, feleszméltem, majd válaszoltam a köszönésére:

– Szervusz kis barátom! Színesítettem üdvözlésemet, és kérdeztem: – Te is ide vársz? Itt van anyukád, nagymamád?

– Dehogyan, én a kísérő tanár nénit várom, itt volt a találkozás megbeszélve, pontosan 16 órára.

Órámrá pillantottam, hisz még csak 15 óra 45 perc van.

– Nem jöttél egy kicsit korán?

– Igen, tudom, válaszolta a kis ember, hamarabb jöttem. Láttam, hogy esni fog az eső, és én szeretek pontos lenni, inkább én várjak, mint engem várjanak.

– Aztán hová mentek? – kérdeztem – lehet, hogy nem is válaszol? – gondolja, mi közöm van nekem az Ő dolgaihoz, de nem így történt, megnyílt, és keményen, őszintén mondta:

– Pszichológushoz járok, hetente kétszer.

– De miért? – kérdeztem.

Elkezdte mondani, Ő és a családja történetét.

– Nem régen költöztünk ebbe a városba, talán két vagy három éve, a családom – édesanyám, édesapám, a kis húgom – és én. 12 éves vagyok, még iskolás, tanulok ahogy tudok. Most két éve történt, hogy édesapám nagyon beteg lett, és kiderült, hogy gyógyíthatatlan. Tudtuk, hogy szomorú sors vár ránk, de reméltünk. Tetszik tudni, a remény az nagy fegyver és az utolsó.

Csak álltam és figyeltem némán a gyermek arckifejezését, szeme

sarkában a remény kis virágait, melyek nyiladozóak voltak.

Remény, gondolkodóan forgattam ezt a szót, remény, remény, igen, az ember utolsó mentsvára, mondtam kis barátomnak.

Az orvosok megmondták, hogy édesapám menthetetlen beteg, de mi az utolsó pillanatig bíztunk az isteni csodában, a tudományban, és reménykedtünk, hogy apa meggyógyul.

Próbáltam a szomorú eseményekről elterelni a figyelmét, és megkérdeztem:

– Szeretsz tanulni, milyen volt a bizonyítványod, melyik tantárgyat szereted?

Határozottan válaszolt kérdéseimre, elmondta, hogy melyek a kedvenc tantárgyai, szeret iskolába járni, a tanulmányi eredménye 4,5 volt... ADDIG!!!

– Meddig? – kérdeztem?

A gyermek szomorú lett, szemembe nézett, majd mesélni kezdett.

– Sok barátom van az iskolában, az egyik, aki fiatalabb nálam, az az igazi. Vele sok mindent meg tudok beszélni, ő érzi az én problémámat, tetszik tudni, Ő átéli!

– Mondd, szeretted édesapádat? És vajon Ő is szeretett? – a gyermek elgondolkodott, – arcán felnőttekre jellemző gondbarázdák rajzolódtak ki, és csak mondta, mondta a megtörtént eseményeket.

Egyik nap az iskolából hazajövet a barátommal bandukoltunk az utcán, vicceltünk, vidámak voltunk, aznap nem feleltünk, rossz jegyet sem kaptunk. Közeledve hazafelé, a délutáni programot beszéltük meg, és íme már itthon is voltunk.

Kérdeztem, nem vagy éhes, gyere fel és eszünk, anya biztosan készített valami finom falatot.

Anya nagyon jókat tud főzni, nekem ízlik, nagyon szeretem édesanyámat, rendes hozzánk, sokat dolgozik, hogy mindenünk meglegyen, persze a lehetőségeken belül.

Egy kereset, csak egy kereset, kevés a pénz, nagyon be kell osztani, viszont Ő tud spórolni.

A barátom szabadkozott, nem megyek! – Tudod, hazaviszem a táskámat, lepakolok, aztán majd otthon eszek valamit, amit találok.

Én nem engedtem, hívtam, végül engedett a csábításnak: – na jó de nem sokáig leszek, majd te is átjössz és együtt megyünk focizni és játszani, mondta határozottan.

A kapu kulcsra volt zárva, azt a fránya kulcsot már megint hová tettem el? – bosszankodtam. – Biztos a táska aljára tettem.

Édesanyám mindig mondja, akaszd a nyakadba, akkor a szemed előtt

lesz, nem fogod elveszíteni.

Mindig megfogadom anya javaslatát, és mégis másként csinálom. Kénytelen voltam a táskából a könyveket, füzeteket kipakolni. Örömmel láttam a kulcsot a táska alján, végre, hogy megvan, egyszerre mondtuk a barátommal, na végre, hogy megvan!

Visszacsuktam a kaput, nagyot csattant a zár és becsukódott.

– Még az ajtó is zárva van – mondtam. A barátom felnevetett. – Milyen jó, hogy több zár már nincs!

Benyitottunk, a táskákat, kabátokat lepakoltuk, én a szoba felé indultam, majd hangos kiáltással üdvözöltem apát.

– Szia apa! Szia apa, szia, szia!

Senki nem válaszolt. Talán elment? Vagy rosszul lett? Bevitték a kórházba?

– De anya miért nem szólt, vagy talán nem is tudja? Akkor meg hová lett?

Gondolataim így keringtek össze-vissza, a perc tized vagy század részén belül. Álltam a szoba közepén és ismét kiáltani kezdtem: – Szia apa, szia, merre vagy, hol vagy, elbújtál, hogy később rám ijessz?

A konyha következett, ott sem volt, irány a fürdőszoba.

Az ajtót ahogy kinyitottam, borzasztó kép tárult elém. Ott láttam apámat vérbe fagyva, holtan, vér, vér, és vér mindenütt.

Sokkos állapotba kerültem, és üvöltöttem mind a két tüdőmből, a torkomon, ahogy kifért:

– APA, APA, APA, segítség! Segítség!

Kiszaladtam az udvarra, és ott is csak az üvöltés: – APA, APA, segítség, segítség!

Kis idő elteltével a nagy üvöltésemre jöttek a szomszédok, és látták apát, és azt, hogy mi is történt.

Nemsokára a mentők, az orvos, a rendőrség is ott volt.

Apa a fürdőszobában vérbe fagyva feküdt, ez volt az utolsó kép apáról.

Borzasztó érzés, félelem, ami engem akkor gyötört, kínozott, és még sokáig bennem volt.

Majd anya jajgatva jött meg, és sírva rohant be:

– Mit tettél? Miért kellett ezt csinálni, és pont így?

Szörnyű, fájós érzés gyötört, sajnáltam apát, hogy nincs többé, nincs, elment, neki már nem fáj semmi. Ő már jó helyen van.

A kis agyamban felmerült, bizony itt maradtunk azzal a tudattal, hogy milyen nehéz lesz apa nélkül.

Az, hogy apa nem bírta már tovább a fájdalmat, hogy nincs visszaút a

betegségből, nem fog meggyógyulni, sajnos öngyilkosságba vezette. Öngyilkos lett.

A kép, amelyet láttam, az a sokkos állapot vezetett ahhoz, hogy az iskolában nem tudtam figyelni, hisz mindig csak apa halála foglalkoztatott. A tanulásom színvonala napról-napra csak romlott és romlott, szinte a bukás szélére sodródtam. Éjszaka többször felriadtam, sírtam, az a látvány gyötört, mindig előttem volt.

Eltelt egy év a tragédia után, a rendszeres kezelés, a jó barátok, az osztálytársaim segítsége visszaadta a kedvemet és a tanulás is jobban megy.

Még mindig bánt és gyötör az a tragédia, ami velünk történt. A jelenlegi helyzetben az a fő célom, hogy a kezelésem által előírtakat betartsam, és a pszichológus néni tanácsait megfogadjam. Sajnos a tragédia után az anyagi helyzetünk nem javult, sőt romlott. Édesanyám ugyan dolgozik, de az az egy kereset ahhoz, hogy megéljünk kevés, tartalék pénzünk nincs. A tanévkezdéskor is nehezen sikerült összeszedni azt a pénzt, ami a tanszerekre és egyéb anyagokra kellett. A következő évben nem tudom, hogyan alakul majd a sorsunk.

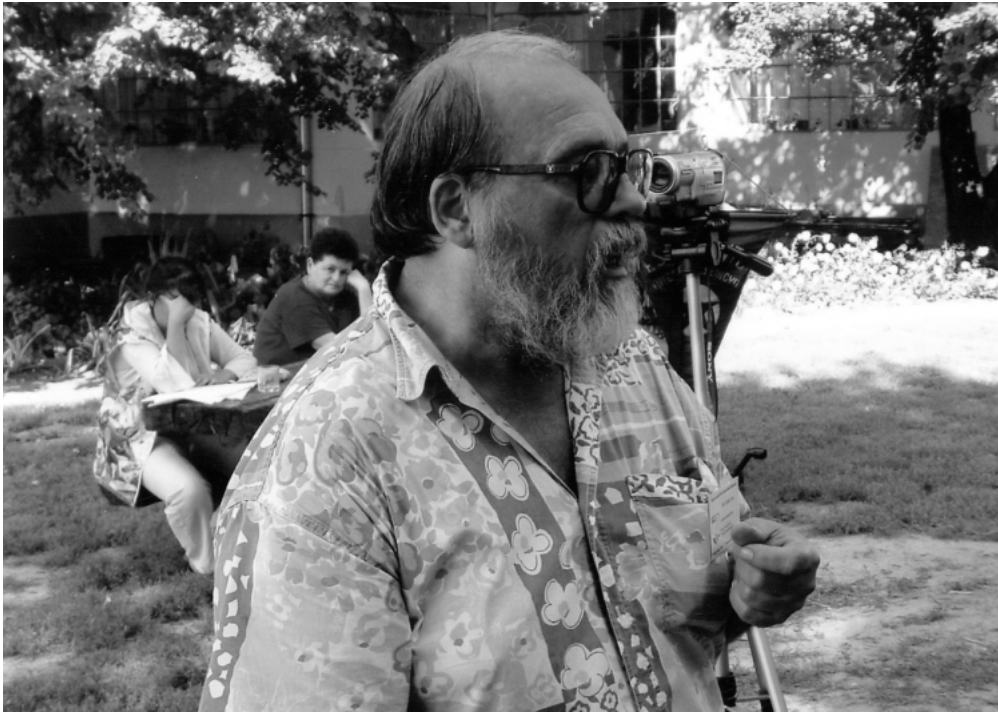
– Szomorú vagyok – mondta kis barátom – de bízom, talán lesz valahogy.

Én csak álltam, és hallgattam a tragédiát, amelyet a kisfiú átélt és elmesélt.

Ahogy befejezte, megsimogattam buksi fejét és megkérdeztem: – Ugye szeretted édesapádat? Rám nézett és könnybe lábadt szemmel mondta: – Igen, nagyon-nagyon hiányzik!

Szeméből kis könnygolyócskák gömbölyödtek elő, és végigfutottak tragédiától meggyötört arcán.

Ui.: Egy emberke, aki most 12 éves, a gyermekkor játékos éveit ajtaját zárja be, és tragédiától gyötrődő éveket hagy maga mögött. Soha nem lesz képes elfelejteni e fájdalmat, az élet és a kamaszkor már nem úgy fog hatni rá, mint azokra az osztálytársaira, akik a játékos gyermekkor éveit nyugodtan élték meg. Bízom, hogy a remény, ami utoljára hal meg, nem fogja Őt elhagyni. A sors, sajnos meg fogja keményíteni lelkét, akaratát, és élni fogja a felnőttek „felhőtlen” életét, a maga terhével, melyet az élet rakott rá.

† Bor István Iván

Ötvösné Marika

Összebújva

Tarcali bordal

Ha már ittál jó bort,
nem éltél hiába,
töltsél hát, barátom,
ide, a kupába.

Tarcal városában
úgy sincs hiány ebben,
hajtsd fel hát szaporán,
gyöngy nem csillog szebben.

Emeljük poharunk,
koccintsunk, vigadjunk,
jókedvű nótában
alul ne maradjunk.

Az éhség is elkerül,
csak az öröm marad,
ha a jó bor mellé
friss főtt csülök akad.

Mézédes források,
jó az ember kedve,
mindig legyen rá bor,
merüljünk el benne.

Hulljon most a jó szó,
szépasszony dicséret,
köztünk a harag
ne verjen ma éket.

Forog ez a világ,
felborul a pince,
ha sokat ittál volna,
hazasegít Vince.

Barna András grafikái

Októberi verőfényben
aszút aszal Simon-Juda napja,
hatputtonyos nedű érik,
ezt adta a gazda.

Turzul vitéz fürge lován
nyert e domboldalon,
azóta itt magyar bor terem.
Hadd, gyöngyözzön a homlokod,
jó barátom, igyál, igyál,
igyál most velem!

Keresd az örömet!

Keresd az örömet e csodás világban,
a felkelő napban, hajnalhasadásban,
bimbózó tavaszban, a jó meleg nyárban,
gyümölcsadta őszben, téli hóhullásban.

Keresd az örömet a párod szemében,
a baráti kézben, gyermeknevelésben,
szomszéd jóviszonyban, bajban segítségben,
s a szűkebb közösség embermelegében.

Keresd az örömet a saját testedben,
még látó szemedben, még halló füledben,
akkor is, ha mindez már nem az a régi,
mert dobogó szívvel még lehet remélni.

Keresd az örömet, ha hited van, hitben,
templom homályában, csendes révületben,
hogya hited nincsen, higgy ebben a hitben,
a gyarló emberhez lehajol az Isten.

Keresd az örömet, akkor is, ha baj van,
ha rádszáll a bánat, osztazol a jajban,
hisz' a vihar után mindig kisüt a Nap,
s a bús napok után jöhet boldog holnap.

Keresd az örömet, mert az öröm gyógyít,
testben és lélekben kőszirtté erősít,
minden, mit megérünk egy gyönyörű játék,
s e földi pályánkon az élet ajándék.

† Bor István Iván grafikája

Kutatok a múltban

Hópihe hull halkán,
Ez most meg is marad,
Nézem eltűnődve
Az idő, hogy szalad.

Hetven évnyi mélyben
Kutatok a múltban,
Akkor tizenéves
Ma már nyolcvan múltam.

Visszaemlékezem,
Hogy volt egykor velünk,
Milyen csodás is volt
Akkori életünk.

Vártam a jöttödet
Imádattal telve,
Óráknak tűnt jöttöd
Minden egyes perce.

Mikor közeledted
Szemem már bemérte,
Elmúlt a lelkemnek
Minden feszültsége.

Csillagból volt: szemed,
Hajad napsugárból,
Ölelő két karod
Tavaszi virágból.

Az arcod mosolya
Soha el nem hervadt,
Mikor találkoztunk,
Két szemed felcsillant.

Emlékszel még kedves
A szőke Tiszára?
Füzekről árnyékos
Homokos partjára?

A víz felett futó
Csiklandozós székre,
Partok közt rohanó
Selymes lágy vizére?

Túlparton terülő
Széles erdősávra,
Méz édes illatú
Akácfa virágra?

Nyarakat töltöttünk
E tündéri tájban,
Jeleket hagytunk
A part menti fákban.

A sok belevészt
Szív tán ma is ott van,
Szerelmünket őrzi
Diszkrétén, titokban.

És én könnyes szemmel
Gondolok reája,
És arra a sok-sok
Mezei virágra.

Amit akkor néked
Ott csokorba szedtem,
Hűséget esküdve
Karjaidba tettem.

De ezt a szándékot
A sors nem méltatta,
Jövendőnk kerekét
Másképpen forgatta.

Engemet keletre,
Téged másfelé vitt,
Elhalt a szerelem,
Vele együtt a hit.

És most azt sem tudom
Merre kopog lépted,
Vagy a napjaidat
Csillagok közt éled?

És én deres fejjel
Abban bizakodok,
Hogy a csillagok közt
Veled találkozok.

† Bor István Iván grafikái

Jó bort ittam este

Jó bort ittam este, aranylón fehéret,
Óbort, mely régóta hús pincében érett.
Egyik pohár után, lecsúszott a másik,
meg sem álltam az ivásban, a magyarigazságig.

A harmadik pohár, már annyira jól esett,
észre sem vettem, közben rám estelegett.
Mindegy már ilyenkor, mit is mond az asszony,
biztosan kinézett sokszor az ablakon.

Nem gondoltam már rá négy pohár után,
úgy lebegett előttem, akár a hétfejű sárkány.
Az ötödik pohár sem okozott nagy gondot,
igaz ez már igazgatott, agyat és gyomrot.

A pincemélyében énekelni kezdtem,
nem is vettem észre, szinte már vedeltem.
A sok pohár bornak már nem tudtam a számát,
éppen hogy, hallottam az asszony cserfes száját.

Nótáim közben, úgy elálmosodtam,
nem tudtam a pincéből, a kijárat hol van.
Ráheveredtem hát, a hordók tetejére,
nem is ébredtem fel, csak másnap ebédre!

Útban a „Parnasszusra”

Mindig örömökre szolgál, ha lelkes, tehetséges emberekkel találkozom, így történt ez 2009. szeptemberben, amikor elfogadtam Dr. Gaál Ernő, a Hegyaljai Alkotók Társulása elnökének meghívását a tarcali alkotótáborba, ahol kellemes környezetben, Leskó Imre táborvezető gondoskodásával 30 vers- és prózaíró érdekes beszélgetésekkel, eszmecserével, egymás írásainak értékelésével, bírálatával töltött együtt egy emlékezetes hetet.

Nemcsak Zemplénből, de Komlórról, Szolnokról, Budaörsről, Egerből is érkeztek költőtársak. A délelőttöket vers- és prózaolvasással, irodalmi témájú beszélgetésekkel töltöttük, délután ismerkedtünk egymással, Tarcal nevezetességeivel, gyönyörködtünk a házak kerítéseit gazdagon díszítő muskátli-és petúniazuhatagban, a sze lídgesztenyefák lombkoronájában.

Eszmecseréink során nagyon jó, tárgyilagos bírálatokat hallottunk Bari Gábortól, akinek szívéhez közel áll a természet, – bár Miskolcon él, városlakó – de versei lelkünkbe lopják az ősz üzenetét, az értelmes emberi élet jeleit „az út mentén”.

Emlékezem szobatársaimra, Nagyné Nagy Editre, aki Egerben él, eddig két verseskötete jelent meg. Negyven éve a vers, a versszeretet adott erőt élete sok megpróbáltatása elviseléséhez; Ötvösné Marikára, aki a versszeretet mellett kedves, hangulatos üvegtárgyakat fest, megőrizve a matyó népi kézimunka motívumait. Estéinket kellemes beszélgetésekkel tettük egymásnak emlékezetessé.

A napi komoly munka után egyik este pincelátogatásra volt hivatalos a tábor Bócsi Lajos pincéjébe, ahol a „királyok bora”-val ismerkedtünk. Majd egy másik este kitűnő főtt csülök és remek hegyaljai nedűk vártak ránk Kovács Kálmán barátságos pincéjében. Egyik délutáni program a bodrogkeresztúri Öregek Otthonában élők meglátogatása volt. Költőtársaink kis rögtönzött műsorral kedveskedtek az ott élőknek, akik örültek a műsornak, amit sok lelkes tapssal fogadtak. Utána beszélgettünk korábbi életünkről, jelenlegi napjaikról. Megmutogatták kezük munkáit, fonnak, szőnek, festegetnek. Kis vendéglátásban is részesültünk. Lelket üdítő találkozás volt.

Meglátogattuk a „6 puttonyos Borfalu”-t, az Andrássy Kúriát, a Helyi Ipari és Szakmai Múzeumot. A hét programját gazdagította a Sebeő Kúriában a H.A.T. és a Magyar Alkotók Internetes Társulása tagjainak műveiből rendezett színvonalas kiállítás. Programokban, eseményekben

gazdag hetünk méltó befejezése volt a tarcali református templomban költőtársaink által adott verses- zenés műsor, melyet a helyiek is elismeréssel, majd állófogadással viszonoztak.

Az együtt töltött hét gyorsan eltelt. Leskó Imre táborvezetőnk, aki szintén versíró ember, tele humorral, életkedvvel – bár ezt néha tagadja – ottlétünk alatt egymás jobb megismerését, s ezáltal új barátságok születését tette lehetővé, amiért ezúton is köszönet mindannyiunktól!

A Táborból kinnézve a Tokaji hegyre

Leskó Imre és Vantuchné Csikós Zita

Egy fájdó örömteli emlék

2003 januárjában egy orvosi műhiba miatt kilenc hónapig kórházban voltam. Néhány hétig az intenzíven élet-halál közt, több kisebb-nagyobb műtéttel. Hónapokba telt mire egy kissé össze tudtam szedni magam testileg, lelkileg.

Felépülésemben sokat segített az első tarcali író táborban való részvételünk is. Jól esett a sok ismert alkotótársal kikapcsolódni, felüdülni, kipihenni a sok testi-lelki szenvedést. Már hetekkel előtte boldog izgalommal készültünk a táborra. Nehéz volt türelmesnek lenni, míg elérkezett a várva-várt nap. A tábor a kezdetén még csak három napos volt Tarcalon, a Bakancsos Szállóban.

A reggeli eső után, mire odaértünk ragyogó napfényes idő köszöntötte az érkezésünket. Kelt térszerte felhők úsztak az égen ránk mosolyogva, akár a napon elégedetten elnyúló macska, úgy terültek el a kék égen. Boldog örömmel, izgalommal teli várakozással érkezett meg mindenki a délelőtti folyamán. Az első nap délelőtti a helyfoglalással telt szinte. A férfiak a szálló első felében kaptak helyet, mi nők külön a folyosó hátsó szobáiba kerültünk egy nyolc emeletes ágyas szobába. Nagyon jó „társaság” gyűlt össze nálunk, csupa régi jó ismerősök, így nagyon kellemesen telt a pihenőidőnk, és késő estig beszélgettünk. Édesanyám Mohácsi Józsefné Zsóka, Ötvösné Marika, Majoros Zsuzsanna, Demény Zita, Domahidi Klára és én kerültünk egy szobába, majd másnap reggel egy nyíregyházi festő hölgy került még hozzánk. A férfiak a másik folyosó végén cigiztek, borozgattak, aztán a nehezen alvók – kiültünk a folyosóra hajnalig társalogva, nevetgélve megbeszéltük az élet apró-cseprő dolgait, élményeit.

Nagyon kellemesen teltek a közös étkezések is, mivel – mint szálló vendégek – nem voltunk túl sokan, s már mind ismertük egymást régóta, így családiasan telt az egész tábori időnk.

Az első irodalmi műhelymunka legnagyobb élménye számomra Demény Zita írása volt. Egy özikés prózát írt, s míg a többiek egymás munkáit elemezték, Zita bátoritanul olvasta fel írását újdonsült férje előtt nekünk.

Félénken kérdezgette, hogy vajon jó lesz-e amit írt? Bár mi kezdők – mint én is – csak félszegen mertük felolvasni verseinket, prózáinkat, s félve mertünk bemutatkozni a régi írók között. Még a MAIT elnökünket, Szabó

Sándort is gyakran kellett buzdítanunk, hogy bátrabban képviselje a mi érdekeinket a régi befutott írók között.

Nagy sikert aratott Ötvösné Marika szentistváni népviseletbe öltözése és éneklése, majd Dr. Vida János, Mohácsy Donáth Csaba öcsém, Mohácsiné Édesanyám és én Marikával közösen egy nyugdíjasokról szóló éneket énekeltünk, mely előzetes próba nélkül is nagy sikert aratott.

Aztán folytatódott sorba az irodalmi bemutatkozás naponta reggeltől délutánig egy-egy rövid pihenővel.

Az első délután Leskó Imre táborvezetőnk pincéjét látogattuk meg, ahol egy „titkos összeesküvés” után ünnepélyes keretek között borosüveg dugókból készült koszorúval megkoronáztuk Imrét, a nehéz s fáradságos tábori munkájának elismeréséül és a finom pogácsájáért s boráért.

Mire visszaértünk, a nap éppen lebukni készült a dombok mögött, a levegő csupa virágillat volt, ami elcsábított bennünket. S a foglalkozások és a kirándulás után is néhányan – Mária a férjével, Zita a férjével, Klárka, Vida János és én – úgy döntöttünk, hogy az esti műhelymunka helyett sétálni megyünk és ismerkedünk Tarcallal. Végigsétáltunk a főutcán minden – este is látható – nevezetességét megnéztük: Művelődési Ház, Királyudvar, Templom tér, stb. megcsodáltuk a tarcali kedves kis házakat, virágos kerteket, s a nagyváros után jó volt a kedves, csendes utcákon sétálni. Beszélgetve, nevetgélve jól éreztük magunkat egymás társaságában.

Mikor fáradtan, nagy nehezen visszataláltunk a szállóba, a többiek irigykedve fogadtak, hogy milyen jól jártunk, hogy elmentünk, mert amíg mi odavoltunk egyetlenegy idős hölgy olvasta csak fel a véget nem érő, rettenetesen hosszú, unalmas prózáját, hogy már szinte mindenki rosszul lett tőle, s az unalomtól vagy elmenekült, vagy elszundított. Hiába próbálták leállítani, nem lehetett. Másfél óráig olvasott rendületlenül. (A néni nem közölünk való, nem MAIT-os tag volt, csak vendégként érkezett, így nem akarták megsérteni.) De másnap úgy döntöttünk, amikor elment, hogy mindenki maximum 10 percet kap a bemutatkozásra.

A közös vacsora, majd séta sem tántorított el senkit a késő éjszakai beszélgetés élményétől.

Sajnos a kilenc hónapi kórház és a sok műtét miatt még mindig sokszor rosszul voltam, s ott is a fél éjszakát a mosdóban töltöttem gyomorgörcsökkel és „rókázással”. S szegény Mária – aki szintén nem tudott aludni – kísérgetett ki, hogy ne ébresszek fel másokat (azóta is hálás vagyok érte).

Másnap a hajnali pirkadatnál az ég rózsaszín és narancs színekben játszott, ahogy az aranyló napkorong felbukkant a Tokaji hegycsúcs fölött.

Az éjszaka rövidsége ellenére is friss erővel és boldogan ébredezett mindenki a behallatszó kakaskukorékolásra, kutyaugatásra – amit jól esett hallani. Az ízletes közös reggeli után a szálló udvarán a jó levegőn friss erővel és lelkesedéssel kezdtük a műhelymunkát. Bemutakoztak a „régí” alkotótársak is. Többek között nagy sikert aratott Édesanyám Mohácsi Józsefné Zsóka Paraguayról írt Tűz című prózája és Dr. Gaál Ernő Csigaszerelem című verse, amely azóta is sokunk kedvence. Majd a délutáni kiállítás előkészületeit és programját beszéljük meg.

Ebéd után az Arénához mentünk kirándulni, mivel a kiállítás kezdetét csak késő délutánra terveztük. Az Aréna megtekintése után a csoport többsége sétálni indult a dombok mögötti bányatóhoz. A tó vizének kéksége mindenkit lenyűgözött, s csodálva álltunk a dombon, szépségében gyönyörködve. A partján álló fák, mint megannyi zászlók meredtek az ég felé. A közeledő őszt itt-ott már megcsillogtatta tarka színeit, szemünk elé tárva a táj szépségeit.

A nagy sikert aratott délutáni kiállítás után a polgármester úr meginvitálta a tábor lakóit egy csirkepaprikásra pincepartival egybekötve. Az ízletes vacsorából néhányan többször is fogyasztottak még a tányért is kitörölve. A jó hangulatot tetézte a közös éneklés s a vidám nevetés zaja, egészen a táborba való visszaérkezésig.

A táborzárás előtt még délelőtt a Királyudvar megismerésére indultunk, majd kedves táborvezetőnk, Imre invitálására a híres tokaji borokat akarta „zsűrízni” a csoport. Mivel a pincébe csak sok lépcsőn lehetett lemenni, néhányan akik az indulás előtt nem akartak inni, s mi Édesanyámmal együtt úgy döntöttünk, hogy nem vállalkozunk a pincelátogatásra. Nagy örömünkre Bor István Iván, s még néhány hölgy is lemondott erről az élményről, és inkább visszamentünk a szállóra. Hosszú órákon keresztül beszélgettünk együtt, s boldogan „szívtuk magunkba” Iván eszmefuttatásait úgy az irodalomról, festészetről, mint a politikáról. De sokat mesélt külföldön szerzett élményeiről, kiállításairól is. S a végén elárulta, hogy ő milyen súlyos beteg. Sajnos akkor még nem sejtette, hogy pár év múlva örökre itt hagy bennünket – még a következő táborba el tudott jönni, de akkor már nagyon le volt fogyva és pár hónap múlva végleg eltávozott közülünk. Számomra örökké felejthetetlen élmény marad ez a néhány Ivánnal töltött óra emléke, s talán utolsó felszabadult beszélgetése, nevetése. Fájó emlékekkel gondolok mindig e néhány óra örökké szép emlékére, a különleges, egyedi grafikáira, s az emlékkönyvembe rajzolt, és írt kedves soraira!

Az első közös tarcali táborunk óta is hála és köszönet van a szívemben Szabó Sándor a MAIT elnöke, Leskó Imre, a tábor vezetője és minden

kedves alkotótársam iránt, azért a szép és kellemes élményért és szeretetért, amit a táborban kaptam Tőletek! A hosszú élet-halál harc és szenvedésem után, amin keresztülmentem, kimozdítottatok a kezdődő depressziómból, azzal, hogy írásra, festésre buzdítottatok, bukdácsoló kezdő alkotóként „lelket öntve” belém! A kórház utáni első hosszabb utamon a táborban a biztató kedvességetekkel, buzdításotokkal visszaadtátok az életkedvemet! Köszönöm, nagyon köszönöm Nektek!

S az Isten áldjon meg Mindnyájatokat a szeretetetekért!

Mohácsi Józsefné Zsóka, Ötvösné Marika, Dr. Vida János, Vargáné Mohácsi Kinga és Mohácsy Donáth Csaba

Száz arc

A nap úgy kezdődött, mint a többi. Reggel 5:30-kor ébredtem, előbb tíz perccel, mint a vekker. Álmosan lenyomtam az óra gombját, hogy ne zavarja a másik szobában pihenő feleségemet. Pár percig még nyújtóztattam, mozgattam itt-ott sajgó tagjaimat, majd hirtelen elszántsággal felkeltem. Darabig tapogattam a törött bokámat, meglepéssel láttam, a daganat szépen lement róla. Álmosan az ablakhoz sántikáltam, melyet kinyitottam és felhúztam a redőnyt. A friss szeptember eleji levegővel: gerlebúgás, rigófüttyögés szállt a szobába, karöltve a szomszéd kutya barátságos ugatásával. Jó reggelt nektek is, viszonztam a köszöntőt. Kimentem a konyhába a kávé elkészíteni és a törött lábam ellátni a szokásos fáslikkal, hogy bírja a napot. A szintén nyitott konyhaablakon ömlött be az álmosan felkelő nap egyre erősödő sugara. Feleségem elémtett egy levelet-reggeli közben. Örömmel láttam, illetve olvastam; meghívó volta a tarcali táborba, a Bakancsoshoz címzett turistaházba. Törtem a fejem, hogyan tudom úgy rendezni a dolgaimat, hogy elmehessek, nagyon vágytam.

A napok ólomlábakon lépegettek. Vártam az időpontot, mint kisgyermek a Mikulást. Voltam már az előző pár évben: Bózsván, Dubicsányban két alkalomkor is, Rakamazon, a Madár János táborában. Azonban erre a táborra valahogy másképp készültem, valami pluszt vártam tőle Talán azért is, mivel ismerem Leskó Imre barátom lelkesedését.

Az idő malmának kegyéből elérkezett a várva-várt nap. Elrendezve dolgaimat bepakoltam öreg autómba és nekivágtam az órás útnak.

Gyönyörű napsütéses idő volt. Az őszt vigasztalt bennünket, ajándékozott még a jó melegebből, mintegy bizonyítva; nem hagyja magát. Út mentén az akác levelek imitt-amott már kezdtek sárgulni, valódi szüretelésre alkalmas idő volt. Déli órákban érkeztem. jól esett találkozni régi barátaimmal és kötöttem pár új barátságot is. A tábor és a környezet, a baráti hangulat mindjárt megnyerte tetszésemet, melyet az egymás italának tesztelése még fokozott is. Ott ismertem meg közelebbről a Szabó testvéreket, akik fiatalok és pár év alatt már szép eredményeket értek el. Nagy Öröömre szolgált, hogy eljött Okányi Kiss Ferenc is, a „Sors érlelte gondolataim” első verses kötetem lektora, illetve Bor Iván, aki az illusztrációk egy részét készítette.

Az ebédet követően már a délutáni órákban bemutatkozások, felolvasások következtek. Érdekelnek és szeretem a társaim műveit

hallgatni, képeikben, munkáikban gyönyörködni, mert minden mű mögött ott van egy ember, aki egyszeri és megismételhetetlen. A vacsorát követően kiültünk a kerti padokhoz. Gyönyörű, csillagos este volt. Okányi Kiss Ferenc hanyatt feküdt az asztalon és csodálattal hallgattuk improvizálását a csillagos égről és összefüggéseiről, melyek félórán keresztül kitörték belőle. Egyszeri és nagyszerű produkció volt, tanulságos és roppant lenyűgöző.

Az éjszakai nyugovóra téréskor eszembe jutott a turistaház neve, mert öklömnyi rugók nyomták át a vékony matracot, (A következő éjszakára a problémát sikerült megoldani.) nehezen vártam a reggelt, mely azért érkezett. Hajnali pitymallatkor ébredtem. Szokásos reggeli utamat téve meglepetve láttam az udvaron egy könnyedén öltözött embert, Bor Iván volt. Bizonyosan rendezte a gondolatait.

Aznapi programunkat követően, vacsora után meghívtam a szállónkkal szemben lévő lépcsős presszóba. Szerettem volna közelebbről megismerni. Szimpatikus volt, rokonléleknek képzeltem el és nem is tévedtem. Kétkezi munkás volt Ő is, amíg az egészsége engedte, akit az élet nemes lélekkel áldott meg. A presszó homályos sarkában egy ital mellett jól elbeszélgettünk. Megértette és szerette az embereket, míg bennünket, kicsit kótyagos költőket is. Az átlagosnál kissé nagyobb egónkkal nem volt teljesen kibékülve, de olyannak szeretett bennünket amilyenek vagyunk. Kérdeztem tőle a helyiség villódzó fényében; Változzunk e meg? A válasza a következő volt; ne változzatok meg, mert akkor nem lennénk hitelesek, ez alól én sem vagyok kivétel. Hitelesen ismert és szeretett bennünket. Nem pletykált, nevek el sem hangoztak. Általánosságok mögül, de mégis jól érthetően, lényegre törően jellemeztük, véleményeztük korunk alkotásait. Nehezményeztük elnyomottságunkat, mellyel nap, mint nap szembesülni kényszerülünk. Alig veszik észre iparkodásunkat, támogatást nem, vagy elvétele és keveset kapunk. Aki komolyan próbálja venni elhivatottságát, az szinte éhez, máról holnapra él!

Azóta több esetben is találkoztam Bor Ivánnal, a pesti útjaim alkalmával, mindig szívélyes, baráti volt a viszony közöttünk.

A második tábornak csak a záró ünnepségére tudtam elmenni. Szegény Iván már rossz állapotban volt. Akkor adott mindenkinek egy fűzött rajzgyűjteményt, Száz Arc címmel. Szeretettel fogadtam.

Egy hét múlva érkezett még egy postán. Akkor már kijött a könny a szememből. Tél folyamán jött a levél Okányi Kiss Ferencről, mely a halálhírére és a temetési dátumot hozta...

Iván, pihenj békében és rajzold az égre a báránnyelűket, én már Téged is kereslek benne...

Bor Ivánhoz

Rajzaidban élsz tovább.
Most már meg értem,
nem hiányos alkotások,
vonalak helyén a lelked.

Figyelmet hívsz fel.
Emberek, hiányzik valami!
Mind, mind apró jel
és szint kell vallani.

A vonalakban élsz tovább,
kitöltöd a teret.
Műveid kelesztő kovász,
a szívünk meg remeg...

Itt hagytál örökbe
sok-sok apró jelet,
mely akarva-akaratlan,
de körbe vesz...

† *Bor István Iván grafikái*

Legyél nekem

Csillag mely világítja sötét egem,
színes kábulat hová betévedek,
kaptár, hogy szorgoskodni tudjak,
oszlop a szegedi Dóm alatt.

Legyél nekem mosoly, tüzet adó
betűvető költő, az igaz szó.
Legyél valóság, eredeti,
ki a pénz hatalmát nem ismeri.

Legyél kortalan örök ifjú,
hatalmas akarat, óceánhajó
szeretet a világmindenségben,
segíts meglátni a szépet.

Tisza parton

Vészt jóslón fényes éjszaka
előbújtak a csillagok
habsörényű hullámokra
lehulló szikrázás ragyog

Alvó árnyék között felhő,
felszalad homlokán az ég
borzongása némán lapul
s villan a holdtáji árnyék.

Lüktető szavak

A szeretet kapuit kitárja az ég,
mint hús-vét előtti csöndben várakozik,
áldott imára hív a csontszínű napfény,
a kegyelemre vágyó szív fel-felizzik.

Pünkösdi szavak készülnek dicséretre,
reszket a hang az alkalom időszárnyán,
lebegjen közöttünk Atyánk kigyúlt lelke,
az én-te-ő és mindannyiunk sóhaján.

A tarcali templom karácsony-mosolya
kedvesen hullámszik, ajándékokat oszt,
fény-titkait kitarja remény csillaga
szívünkben szivárvány illattal hagy nyomot.

Előadók és hívek együttérzéssel
dicsőítjük Istent, megszólal a harang
játéka új befejezetlen énekkel
jövőig várakozó lüktető szavak.

Tarcali utazásom ketrece

...mindent megköszönök, a lázas ünnepi készülődést,
a hajnal ébredését otthonomban,
ahonnan kiszakítom táskám súlyát,
hogy elinduljak hozzátok Tokaj-hegyaljára,
a mézédess források földjére, a világörökségi mag-területére,
ahol a Kopasz-hegy déli lábánál meghúzódó szőlőtáblák mosolyognak,
oda, ahová dicsérni megyünk
betűink botorkáló zsoltárait,
ám a vonat zakatolása sem tud elringatni,
a Nap felvillanó korongja nem csitítja szívem inga-pályáját,
ide-oda tekingetek, egymásra hajló elmerülésben
figyelem embertársaim arcát, akik szürke egyhangúságban
ülnek, visszahullnak önmagukba,
így az elsuhanó tájak imafohászra készítetnek,
rózsa-fűzérembe kapaszkodom,
hogy bizonytalan bizonyosságomba hulló gondolataim
megtalálják társaimat, itt a vonaton,
egy év távlatába odaérjek hozzájuk,
miután elrévedek a láthatatlan múltban,
amelyek kívül rekedt eleganciával törnek elő belőlem,
az emlékképek, amelyet a zakatoló vonaton

bensőm legmélyén visszafojtott lélegzettel figyelek,
ahová ünneplően bevonul Szerencs vasút állomása,
hol örvénylő légben figyelem az ajtók kattanasát,
a fékek csikorgását, vágyom látni az ismerős arcokat,
embertársaim gyűrűjében megpillantani rég látott társaimat,
akik máris integetnek, földi létű mosolyuk felém szárnyal,
jönnek egymás után és tudjuk hamarosan
megfejtjük egymás titkait, testvérként átöleljük egymást,
a napsugár bólogat a vonatablakon,
mosolyra húzza száját, hogy megpihenjen a csodálkozó arcokon,
szivárványszínű álmok éneke kapcsolódik a zakatolás hangjaiba,
felfigyelnek az emberek,
felismerik az összetartozás értékét,
amiből a napszakok botlásaiban keveset láthatnak,
elindul feléjük az öröm,
a szürke egyhangúság eloszlik,
mi hárman összerosolygunk,
az együvé tartozás derűjével nyitjuk ki gondolatainkat,
szemünkben vidám várakozással robogunk
tarcali célállomásunk felé,
kitekintünk önmagunk ablakán,
az emberi figyelem keresztüzében,
arcunkra mért évek békéjével együtt látjuk a napsugarat,
az elsuhanó tájat, szótlanul beszélgetünk,
de tudjuk, a hangtalan szavak a tegnapok távolából
hamarosan beérnek a holnapokba,
amelyet együtt tölthetünk,
mert nemsokára eljön a mi időnk,
hogyan megkövült memóriánkat kinyissuk,
hogyan kibontsuk a múlt üzenetét,
érezzük, hogy a vonat léptei gyorsulnak,
a méterek kilométerekké válnak,
a sóvárgó remény legszebb bizonyossággal
elér a simogató messzeséghez,
az őszi felé hajló váltók kattannak,
a fékek csikorogva nyikorognak, énekelnek,
hogyan Tarcal állomása előtt
az emlékek ketrecéhez érjenek...

Zizzenő csend

Képzelet újra ott vagyok
a bábolnai Tisza partján
eltékozolt órák és percek
siklanak a vízzel lomhán.

A tiszabábolnai zizzenő csend
álmaimban vissza-visszatér
ép a lélek és bátor a szív
a bénult világ aludni megtér.

Nyújtsd felém kezed sétáljunk,
űzzük el szívünk vad dobaját
csenevész ámulat egy villanás
feldúlva a zizzenő csend kábulatát.

Tépelődve éjek-éjjelén
örlődve a zizzenő csendben
a képzelet, hogy újra ott vagyok
erőt ad az elsuhanó létben.

Köríves mélység

A program önmagáért beszél, amelynek elővetített öt napja gazdagnak ígérkezik. Szállás az emeleten, étkezés az épülettel szemben lévő csárdában, ráadásnak egy pincei csülökvacsora. Igazán nem hiányoznak a kalóriák, gondolom magamban, de szobatársaim rábeszéltek a ritka alkalomra. Véték lenne elmulasztani egy ilyen lehetőséget! Inkább szégyenkezve bűnözzünk, hogy megint nem tudtunk ellenállni a csábító ajánlatnak.

A napi irodalmi program zárt tanácskozái terme után, a gyönyörű időben igazán jólesik a séta. A finom ebéd viszont koplalásra ítélné, mint a csábítóan várható vacsora, de hol van az előírva, hogy lakmározni kell? Tudván tudom, ismerem önmagam, nehezen tudok ellenállni a finom étkeknek. Szeretek jókat főzni, jókat enni, főleg ha ráadásul élem tálalják! Gondolataim ekörül forogtak, amikor kardigánnal a vállamon társaimra váraкоztam. Előre megmondták, jól öltözzek fel, mert a pincében hideg lesz! A ragyogóan melegítő napsugarak földfeletti sétára csábítottak,

sokkal jobb lenne, mint lemenni a pincébe. Ám ismerve Tarcal jellegét, egy pincelátogatást nem lehet megúszeni! Igaz, ekkor még nem is sejtettem annak mélységét...

A nap fénye szétterült az épületeken, ahol elhaladtunk. Sugaraiban megcsodáltuk a kertekben almákkal teli fákat, az itt-ott még le nem szüretelt hatalmas szőlőfürtöket, a csodás virágokat. Fölértünk a dombra, az utolsó egyenes utcára, ahonnan beláthattuk a térség parkokkal, fákkal szegélyezett útjait, házait. A ligetszerű parkokból szinte törvényszerűen valamelyik pincébe lehet jutni, hogy meggyőzze az erre látogatót a mondáról, hogy itt van „a királyok bora, a borok királya”. No erről hamarosan meggyőződhetek! – gondoltam magamban, mivel az ebéd, a séta és a meleg napfény utáni szomjúság megtette hatását.

Vendéglátónk az épület előtt várakozott. Tagtársaim ismerősként köszöntötték, úgy mozogtak, mint akik már jártak itt. Hatalmas virágkompozíciók, hordókban nevelt virágok, az őszirózsák rengetegje csodálkozásra késztetett. Nem igazán volt kedvem továbbmenni, legszívesebben itt a kertben ültem volna le egy pohár borocskára.

Csak hogy vendéglátónk tovább tessékelt bennünket, mert elkészült a vacsora és frissen tálalva a legfinomabb. Beléptünk egy szép előtérbe, ahonnan a pincelejárat mélysége egyből szembetűnt. Elfogott a vágy, hogy itt üljek le, ahol szintén voltak megterített asztalok. Ámde a többiek már indultak lefelé, nem volt mit tennem, felálltam, hogy velük tartsak. Lépkedtünk lefelé a számomra szűknek tűnt lépcsőkön és alig vártam, hogy leérjünk. Egy hatalmas pincébe jutottunk, ahol szintén voltak terített asztalok. Ez a nagyterem! – mondta a vendéglátónk, mi a körterembe megyünk!

Édes Istenem! Pedig itt kényelmesen elférnénk, még táncolhatnánk is! – gondoltam, de nem volt mit tenni, tovább kellett menni a többiekkel. Utolsóként vánszorogtam, inkább visszafelé mentem volna, mint előre. Érzéseim ellen küzdve tettem meg a következő lépéseket. Életemben már tapasztaltam, hogy a szűk és mély helyeken nem érzem jól magam. Talán egy rossz emlék, amikor rokonommal bennrekedtünk egy liftben, ahonnan nagy sokára tudtak bennünket kiszabadítani?! Vagy nem tudom, mi lehet az oka, hogy nem szeretek pincében és szűk helyen tartózkodni! A sötét és gyertyás helyeken – templomokban, kriptákban – nincsenek ilyen érzéseim, de itt? Legszívesebben sarkon fordultam volna, hogy kirohanjak. Mindenki elfoglalta helyét a kör alakú pincében, ahonnan a penész-szálak szinte lógtak a falakon, a nedvesség tapintható volt, a padokon lévő párnák nyirkosak voltak. Az égő gyertya fényénél minden és mindenki imbolygott, pedig még csak nem is ittunk! Az asztal hatalmas kerekése még jobban

szűkítette a helyet, mert beülni is alig tudtunk. Ám mindenki jókedvűen koccintott a vacsora előtti tarcali pálinkával, amit én is gyorsan lehörpintettem, hogy szorongásomat oldjam. Nem igazán hozta meg a kellő hatást, így inkább igyekeztem a feltálat hatalmas csülökkel elfoglalni magamat.

A mellettem lévő barátaim is észrevették érdekesnek tűnő kifogásaimat, amelyek nem voltak rám jellemzőek. Nem titkoltam, hogy nem érzem itt jól magamat, erre nevetve mondták, igyak még egy pohárral a pálinkából, hogy jókedvem legyen. De jöhetett a vacsora utáni finomabbnál finomabb borok kavalkádja, nekem semmi nem tetszett. Alig vártam, hogy kimeneküljek onnan a felszínre, pedig mindenki jól érezte magát és próbáltak engemet is felvidítani. Sikertelenül.

Körbejártak az énekek, lassan rólam is elterelődött a figyelem, így egy észrevétlen pillanatban, a homályban kilopóztam. A nagyteremben alig pislákolts néhány gyertya, de a baloldali lépcsőfeljáróban éppen jött a tulajdonos, kezében boros-lopóval.

– Még nincs vége a borok kóstolásának, éppen a legjobbat hozom! Jöjjön még vissza! Vagy nem érzi jól magát? Kikísérjem? – kérdezte kedvesen.

– Óh! Nem – éppen fölfelé igyekszem – nem szeretem a pincéket! – válaszoltam gyorsan.

Hangom őszintesége meglepte, így a lépcső aljáig mosolyogva elkísért. Fölfutottam a lépcsőn, alig vártam, hogy a szabadban legyek. A fönti helyiségben a pincérnő álmos-kedvesen fogadott.

Jönnek már a többiek is? – kérdezte reménykedve. Láttam rajta, már nagyon fáradt, szívesen hazamenne aludni.

Még nem jönnek, de nemsokára! – nyugtattam meg. – Pihenjen csak tovább!

Maradjon itt velem, nézzük a televíziót! – éppen Fábri Sándor műsora megy és nagyon jó!

Most már megnyugodva ültem le, hogy megvárjam jókedvű társaimat, akik alig vették észre eltűnésemet.

Tarcali emlékeim esti sétája szállásunk felé már derűsebb volt a köríves mélységnél.

Tízparancsolat

Családnak biztonságot
Gyermekeknek mosolyt
Munkának becsületet
Éhesnek kenyeret
Embernek méltóságot
Hajléktalannak tetőt
Csüggedőnek hitet
Betegnek vigaszt
Öregnek tiszteletet
Halottnak kegyeletet

Őszi hangulat

Felvettem ős-zsínű ruhámat
körűfon a barna, a szomorú-zöld,
megkopott fényű cipő-topánban
megyek... szívebbe bánat költözött.

Ezüstsállal átfont hajkoronámban
meg-megbűjik néhol még a sötét,
gonddal megrakott éveim sorában
az idő heroldja lerakta névjegyét.

Visszanézek létem vonatában
– az a régi, reménytelen élet –
napja imban, jelenben, a mában
– Mond, rohanó idő! Mivé lett?

Ballagok lassan az őszi ösvényen
Körűfon a barna, a szomorú-zöld,
tarisznyámban meglapul emlékem,
nyomomban kacagva tornyosul a köd.

Viselem bánatszín ruhámat.
Az ősz is ilyenbe öltözött!
Lelkemben megértés, a lázat,
s megyek, megyek az idő fölött...

Holnapra várva

Élek a tegnapnak,
a holnapnak, a mának,
emlékképeimbe
rég napok járnak.
Múlt, ami édes,
és csupa bocsánat,
holnap, ami tiszta,
még nem lepik árnyak.
A ma, mi keserű,
még a jó is fájhat.
Majd múlnak a felhők,
holnap, ami új nap,
emlékköpenyével
befedi a múltnak.
Esti fohászomban
a jövőben bízva;
majd holnap! –
– majd holnap!
ami mindig tiszta!

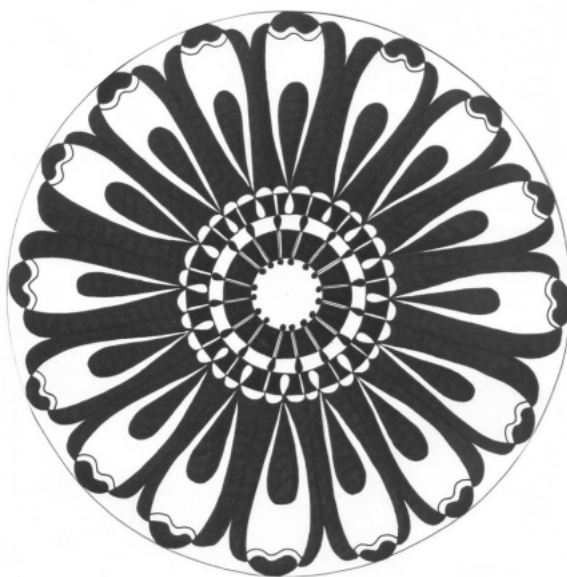
Barátok nélkül...

...barátok nélkül nincs íze a szónak
barátok nélkül nincs értelme jónak
barátok nélkül keserű az édes
barátok nélkül kelő Nap sem fényes
barátok nélkül megfagyna a kacaj
barátok nélkül jókedv zúgó moraj
barátok nélkül nem gyógyul sóhajom
barátok nélkül nincs kinek mondanom
barátok nélkül nehezebb a bánat

barátok nélkül álmaim sivarak
barátok nélkül üresek a napok
barátok nélkül csak fél ember vagyok...

Határok nélkül

Álmodozni jó! Álmodozni szeretek!
Mert nincsenek gátak, nincsenek keretek.
Nincsenek határok, mindent, mindent szabad,
számolatlan időn suhan a gondolat.
Bejárok mindent! Földet, tengert, eget
télben, nyárban őszben, s ha jön a kikelet
láthatom szépségét évszakváltásnak,
s ami a legszebb: hervadó halálnak.
Őszben legszebb minden. Süppedő avarban
sétálni a parton, csobogó patakban
táncolnak a tarka, kacagó levelek,
Hazámból e dallal veletek üzenek.
Vigyétek álmat északnak és délnek,
hirdessétek ígém kelet-nyugat résznek
hogy az élet szép! Bárhol jár a lelkem
határok nélkül álom-képzeletben.

L. Gál Mária mandalája

Barna András grafikája

Az V. Tarcali alkotótábor jubileuma kapcsán 2009 őszén ismételten jó szívvel, szeretettel tettünk eleget annak az igazán megtisztelő, kedves meghívásnak, amelyet a bodrogheresztúri Idősek Otthonának vezetőjétől és lakóitól kaptunk.

Ennek oka, hogy Ötvös Károlyné tagtársunk öt évvel ezelőtt kijelentette, hogy ebben az intézményben élő, sérült emberek életének változatosabbá tételének érdekében adjunk egy kis irodalmi, zenés műsort. A nagyszerű ötlet abban a pillanatban teljes megértésre talált mindannyiunk részéről, éreztük ennek az emberi súlyát.

Tehát tavaly jubiláltunk, 5. fellépésünk volt.

Újra megmutathattuk azt, ami minden emberben, különösen az alkotó emberben benne él, jelesül az emberszeretet, és a szép gondolatok átadását, megosztását másokkal.

Körülbelül egy órás műsorunk teljes – mi több – hatalmas sikert aratott. Amikor beléptünk a fellépésünk termébe – még csak elhelyezkedni készültünk, és tessenek elhinni – a már jó ideje beült hallgatóság tapssal fogadott bennünket.

Idézetek több Otthonlakótól: „már nagyon vártunk magukat!”, „Isten hozta mindannyijukat!”

Leülvén helyünkre, ragyogó, boldog szempárokat láthattunk. Nagyon megindító volt! Le kell írnom, bizony mi is, immár nem először és másodszor nagyon meghatódtunk.

Bizony a különböző betegségektől szenvedő embereknek az ilyen összejövetelek sokszor több örömet okoznak, mint a nem fogyatékkal élőknek.

Bánóczy Márta, az Otthon kedves vezetője köszöntötte a megjelenteket. Ezután átvettük a szót.

Műsorunkban huszan szerepeltünk prózákkal, versekkel, zenei betétekkel. Közreműködőként ki kell emelnem, hogy minden alkotó saját maga adta elő „teremtményeit”.

Óriási elismerést váltott ki a hallgatóság részéről. A műsort tételesen felsorolni nem tudom – a helyhiány miatt – de hogy a fellépőkkel másodpercnyi pontossággal bemértük a műsor idejét, az biztos – ügyelve, hogy túlzottan ne merítsük ki kedves közönségünket.

A szereplők – nem túlzás! – a bennük meglévő legmélyebb emberséggel, odaadással, tisztelettel „adták át magukat” a hallgatóságnak. Az utóbbiak pedig láthatóan egyre inkább érzékenyültek. Ez azt mutatja, hogy nehézségeik ellenére mindent megértettek, nekünk ennél pedig nem

kell több. Az előadottak igazságtartalmát, emberközelségét elfogadták. Voltak akik megöleltek bennünket, többekkel szívélyesen elbeszélgettünk. Búcsúzaskor alig akarták elengedni a kezeinket, és „kökeményen” kérték, hogy idén, 2010-ben is látogassuk meg őket.

Mint eddig mindig: megyünk!

Addig is Isten áldása legyen rajtuk!

Azt hiszem bátran leírhatjuk: öt év alatt összenőttünk, hiányozván egymásnak.

Ajándékokat is vittünk az Otthon lakói számára, amelyeket átadtunk. Nagy köszönettel vették.

Befejezésül az Otthon vezetőjének és a Személyzetnek külön köszönjük kedvességüket, igen őszinte, szívélyes vendéglátásukat.

Miskolc, 2010. május 4.

*Ötvös Károlyné
Dr. Vidá János*

Az Idősek Otthonában

FOTÓK AZ ALKOTÓTÁBOROKRÓL

I. HAT-MAIT Tarcali Alkotótábor, 2005

Leskó Imre táborvezető

Csoportkép

Bor István Iván és Ötvös Károlyné

A helytörténeti kiállításon

II. HAT-MAIT Tarcali Alkotótábor, 2006

Csoportlépek

*Ötvös Károlyné, Sélley Attila
és László Klára*

Somló István színművész

Barna András festőművész alkotás közben

III. HAT-MAIT Tarcali Alkotótábor, 2007

Csoportképek

A „kerekasztal lovagjai”

A Református templomban

IV. HAT-MAIT Tarcali Alkotótábor, 2008

Csoportkép

Műhelymunka

Bodrogkeresztúri Idősek Otthonában

A Református templomban

V. HAT-MAIT Tarcali Alkotótábor, 2009

Csoportképek

Z. Farkas Erzsébet

Nyári Margó

Bodrogkeresztúri Idősek Otthonában

Képzőművészeti alkotásaink

Bor István Iván grafikája

Mohácsi Józsefné Zsóka festménye

Domahidi Klára Festménye

Majorváry Sz. Sándor festménye

Leskó Imre fotója

Sélley Attila fotója

L. Gál Mária mandalája

Ötvös Károlyné üvegfestései

Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás,
sokszorosítás, illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás
a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásához van kötve.

Hegyaljai Alkotók Társulása Egyesület
3900 Szerencs, Rákóczi-vár
Magyar Alkotók Internetes Társulása Közhasznú Egyesület
3565 Tiszalúc, Hunyadi u. 20.
<http://mait.freeweb.hu>

A kiadásért felel Gaál Ernő, a HAT elnöke és Szabó Sándor, a MAIT elnöke
Felelős és műszaki szerkesztő Szabó Zsolt, a MAIT titkára
Szerkesztőség 3556 Kisgyőr, Táncsics M. u. 8.
E-mail *maitkhet@freemail.hu*

Nyomta és kötötte a Z-Press Kiadó Kft.
3532 Miskolc, Liszt F. út 16/A

ISBN 978 963 87071 7 8

